

Hinne Rode

Reinier van Genderen Stort

bron

Reinier van Genderen Stort, *Hinne Rode*. Van Loghum Slaterus, Arnhem 1929

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/gend001hinn01_01/colofon.php

© 2011 dbnl / erven Reinier van Genderen Stort

[I]

Immanuel Barnouw, die tijdens zijn rechtskundige studies in Leiden reeds als een wonder van geleerdheid had gegolden, had na den vroegen dood zijns vaders zijn ambtelijke loopbaan aanstonds prijsgegeven en zich aan een leven van afzondering en bespiegeling gewijd. Sedert dertig jaren verzamelde Immanuel Barnouw aantekeningen en in den loop der jaren had Maghen den stapel bruine dictaatschriften, die toch reeds aanzienlijk was, toen zij hem opmerkte voor de eerste maal, al hooger zien wassen. De stapel rustte in een der vakken van het bureau, dat Vader altijd afsloot, zoodra hij gereed was met schrijven en waarvan Maghen den verwarden inboedel altijd opnieuw met nieuwsgierige en ontmoedigde blikken beschouwde. Soms zag zij hem schrijven in een dier schriften met geheimzinnige aantekeningen,, soms neusde hij in vroegere bladzijden; alle waren

bedekt van onder tot boven met zijn fijn, bijna onleesbaar schrift, zoodat geen regel zoude kunnen worden toegevoegd. Eens klopte hij met zijn vlakke hand op de schriften en hief daarna zijn wijsvinger, haar aankijkend met een blik, die vol beteekenis en verstandhouding was, zoodat zij, als tegenover een vreemde, verlegen glimlachte.

Immanuel Barnouw was van middelbare lengte, zeer mager en langzaam van gebaar. Zijn houding verried een zekere nalatige hoovaardij, als van een berooiden hidalgo; zijn ascetische wangen gingen bijna geheel schuil onder een verwaarloosden, grauwen baard en de blik zijner vreemde, grijze oogen was doorgaans starend en troebel, als verdrongen zich onder zijn verward hoofdhaar alle gedachten, die een menschelijk brein bevatten kan. Hij zag de menschen nooit rechtstreeks aan, maar over hun hoofden staarde hij in de verten, die hem gemeenzamer waren dan zijn eigen omgeving. Hij ging zelden uit, alleen in den herfst of in de lente, wanneer de zon met matige warmte de straten koesterde. Zijn dracht was zeer ouderwetsch, zijn gang een weinig verstrooid en wiegend en ook hier zochten

zijn grijze, troebele oogen boven de hoofden der voorbijgangers de vreemde verten, waarin zij altoos staarden. Maar doorgaans sleet hij de dagen, gehuld in een sjofelen kamerrok met wijde mouwen, lezend en schrijvend, schrijvend en lezend, peinzend urenlang in de achterkamer, waarin de zon des morgens ternauwernood een enkel uur doordrong en waar de lamp ontstoken werd, als het avondrood nog bloosde of gloeide aan den voorkant, in de open ruimte boven den tuin der dokterswoning. Alleen voor het middagmaal kleepte hij zich in een pandjesjas, die hij uittrok, zoodra de maaltijd was afgelopen, met blijkbaar welgevallen opnieuw zich hullend in zijn tabberd. Aan tafel at hij zwijgend, dieper dan ooit, zoo scheen het, in zichzelf gekeerd. Soms zwollen zijn ingevallen wangen onder den zwaren aandrang van diepe oprispingen; dan overtoog een uitdrukking van pijn zijn vermoeid gezicht.

In den tuin, waartoe een deurraam van het studeervertrek toegang gaf, stond een duiventil, en tot laat in den avond hoorde Maghen het koeren der bescheiden en sierlijke vogels, terwijl zij, wakker en overwakker

in haar bedje, de donkerte verbeidde, waarin zij eindelijk zou inslapen. Maar ook als de vroege zomermorgen parelde in de volgroene popels, die de rij der overstaande huizen gelukkig aan haar oog onttrokken, hoorde zij menigmaal met ontroering het plotseling klapwieken der opwaarts strevende vlucht en het gelijk een stormvlaag aanzwellend ruischen, wanneer de snelle vogels uit hemelhoogten kwamen neergestreken. De duiven schenen Immanuel Barnouw's eenige liefde. Hij verscheen in den tuin, wuivend met zijn wijde mouwen gelijk een priester uit een heel ver land, die een vreemden ritus begint. En als hij hen volgde, gelijk zij, heel hoog, cirkelden in de blauwe, zonnige ruimte, of als zij, klapwiekend gezeten op de schrale schouders en armen van dezen modernen wichelaar, met onrustige halzen en minnend koeren de hennepkorrels pikten van zijn dorre lippen, dan gleed een glimlach over zijn gezicht zoo teeder, als nauwelijks een enkele maal verscheen, wanneer Maghen hem goedennacht kwam zeggen.

Immanuel Barnouw was veertig jaar, toen hij Sytske Reyckout huwde, nauwelijks

enkele jaren jonger, een onderwijzeres, die later huishoudster en lezeres was geworden bij Menno baron van Coehoorn, een jichtigen en kribbigen grijsaard, snuffelaar en geleerde, wonend op een oude stins nabij Dokkum. Sytske zelf stamde uit deze streek; haar vader was dokter geweest en had met zijn kastje vol artsenijen te paard de dorpen en stinsen uit den omtrek afgedraafd. Immanuel Barnouw was een verre Hollandsche naneef van Menno baron van Coehoorn en zoo had hij dezen van tijd tot tijd bezocht, toen hij in Dokkum ter griffie werkzaam was. De schaarsche keeren, dat Immanuel Barnouw op de stins verscheen, waren gebeurtenissen voor Sytske. Immers, Sytske had een onbegrensde bewondering voor mannen van groote geleerdheid en geleerd boven alle vergelijking was deze verstrooide en kwijnende jongeman, gelijk door Menno baron van Coehoorn ondanks zijn knorrigten aard bevestigd werd. Sytske had het stelsel van menigen denker gelezen en gaarne mengde zij zich, alhoewel steeds ongevraagd, in de geleerde gesprekken der beide mannen, fabelend over de Substantie en velerlei andere diepzinnige zaken onder

het spottend oog van Menno baron van Coehoorn, terwijl het gezicht van Immanuel Barnouw onbewogen, ternauwernood geringschattend, bleef. Na den dood van Menno baron van Coehoorn werd Sytske in Amsterdam huishoudster bij Immanuel Barnouw. Zij huwden spoedig; Immanuel Barnouw verliet de kamers, die hij had bewoond en betrok een benedenhuis in de Eerste Helmersstraat. Aldaar werd Maghen geboren.

Zoo waren de ouders van Maghen bejaarde menschen, toen zij een kind was. Sytske Barnouw was een gezet vrouwtje geworden, dat zich op haar korte beenen met groote snelheid door de straten voortbewoog, terwijl zij, wanneer zij iets verloren had, gelijk een rat door de kamer heen en weder schoot. Een wakkere, vriendelijke uitdrukking rustte op haar gezicht, dat vroeger stevig, bijna vierkant geweest was, hecht van bekkeneel, ruw van lijnen misschien, maar die de ouderdom straks verslappen zou. Sytske was altoos een babbel geweest en vroeger, op de stins, vooral aan tafel, praatte zij gaarne en druk, beurtelings tot verstrooiing en ergernis van Menno

baron van Coehoorn. Immanuel Barnouw echter hield niet van spreken; zoo had zij zich leeren bedwingen en zij glimlachte, tijdens den maaltijd, heldhaftig en vermanend tot Maghen, wanneer deze, haar kinderlijken zin volgend, op uitbundige wijze velerlei vertellen wilde. Maar als zij met Maghen uitging, ijlend door de straten, zoodat het kind haar met moeite volgde, of onder de lamp des avonds, wanneer zij alleen waren - en zij waren altijd alleen - dan praatte en praatte zij, totdat Maghen niet meer luisterde, niet meer luisteren kon. Maar ook Sytske Barnouw had haar verstrooidheden en dikwijls zag Maghen haar moeder geleund tegen de tafel naar buiten staren. De wakkere, vriendelijke uitdrukking scheen dan geheel verwaaid en straffer waren de verslapte trekken gespannen en achter het gouden lorgnet vergrootten zich de bijziende oogen, waarin de starende blik troebeler werd dan die van haar echtgenoot. Dan beschouwde Maghen met een mengeling van nieuwsgierigheid en weerzin dit verbijsterd en nadenkend gezicht en eens, onverhoeds en heimelijk, stak zij haar tong tegen moeder uit, waarna zij wegholde naar

haar kamertje, zich aldaar opsloot en bitterlijk begon te schreien.

Toen Maghen een kind was, toonde Amsterdam nog geenszins het koortsig aanzien, dat sindsdien de groote steden in toenemende mate is gaan kenmerken. Op Damrak en Rokin weliswaar daverden de sleeperskarren in de drukke uren van morgen en middag en vonken spatten onder de mokerende hoeven der zware paarden, waarvan de glanzende billen rimpelden onder een zoo machtige inspanning, als zij de met tonnen wigsgewijze beladen bierkarren de steile helling van een grachtbrug optrokken. Maar op de grachten met weidsche namen was het verkeer zoo gedempt en rustig als vroeger, toen Mr. Jacob van Lennep van uit zijn oude huizing het vloeien der zonnevlekken op de steenen mijmerend volgde. Behalve handkarren en vrachtwagens en de glanzende rijtuiggen der patriciërs, zag men enkel aapjes hotsen onder de looverzware o, kale boomen en langs de gedempte kanalen, waar oudtijds, in de schaduw der iepenf pramen of schuiten stadwaarts of landwaarts werden geboomd, sukkelden nu paar-

dentrams, waarvan de groene of roode lichtjes al vroeg in den winterschemer glommen, terwijl de koetsiers, wanneer zij elkaar voorbij gingen, den klepel roerden der koperen bel, dikwerf met triomfeerend gebaar.

Maar op de binnengrachten heerschte de stilte dieper dan elders en luider klonk aldaar het leken der droppels in de veege dagen, die als schaduwen donkerden over de groote stad en menig verwelkt gezicht zag Maghen droomen achter de hooge ramen der verweerde en donkere huizen, wanneer zij moeder vergezelde op haar verwarde en gejaagde gangen naar belastingkantoren of wel naar een oude naaister, die een Poolsche gravin zou zijn geweest.

De jaren gingen voorbij en ieder voorjaar zag Maghen de dokterswoning aan gene zijde der straat achter het scherm der hooge populieren langzaam schuil gaan, terwijl in het najaar, als de blaren vielen, de villa opnieuw voor haar droomende blikken zichtbaar werd. Het land, dat heel ver groende, aan het einde der straat, beschouwde zij nog vaak, wanneer zij, na gebeld te hebben, wachtte, totdat haar open werd gedaan;

maar niet meer geloofde zij, gelijk vroeger, dat gindsche verte het droomland was, bevolkt door elfen en prinsen, die, gezeten op éénhoornen, een vreemden luister voerden. De ratel van den aschman, dien zij uit de verte naderen hoorde, als zij des morgens heur havermout lepelde, beangstigde haar niet meer, al bleef zij zich lichtelijk ontzenuwd voelen, wanneer hij krakend en snerpend voorbij ging, gelijk zij verlicht adem haalde, als het ruwe geluid zich in de verten verloor.

Toen Maghen de lagere school had afgeloopen, bezocht zij de hogere burgerschool voor meisjes. Zij leerde gemakkelijk, al was ze erg verstrooid en veel keek zij naar buiten, door de kleine ruiten der hoge ramen, verheugd als in het najaar het uitzicht door de iepen weer vrij kwam en zij opnieuw, donker en vertrouwd, den Westertoren rijzen zag in den doorgaans grauwen hemel.

Zij had geen vriendinnetjes, want allen vonden haar eenzelvig en wonderlijk, al was zij vriendelijk en al zong zij gaarne de abrakadabraïsche liedjes mee, die door de kinderen voor schooltijd en in de vrije kwartieren gezongen werden. Eens vond moeder

haar gezeten in een hoek der voorkamer, dien de dalende najaarszon met een roodgouden licht verwarmde. Maghen had een gewonen stoel geschoven in dezen hoek en zat nu, eenigszins vereenzaamd, te spelen met heur donker haar, dat over beide schouders neerhing en dat zij met fijne stille vingers kamde, daarbij zachtjes zingend voor zich heen:

Zakdoekje leggen,
Niemand zeggen,
Kukeleku zeit onze haan...

- Meid, wat zing je toch? vroeg moeder met een breeden lach, maar Maghen antwoordde niet en beschouwde moeder met denzelfden donkeren blik, waarmede zij de meisjes afweerde, die met onstuimigen aandrang haar vriendschap zochten.

Eens, terwijl zij in de wachtkamer van den tandarts, die haar straks pijn zou doen, bladerde in een der vele tijdschriften, die op een wrak rococotafeltje verspreid lagen, las zij dat de bevolking van een Arabisch schiereiland door woestijnen was gescheiden van het overige Arabië. Vreemde zeden schenen te heerschen in deze afgelegen

streken en zij las, dat sommige stammen de gewoonte hadden, na den maaltijd, op een teeken van hun hoofd, opeens hard te gaan gillen. Zij wilde verder lezen, maar het was haar beurt en zoo verward was zij door het gelezene, dat zij het vriendelijk grijnzend doktertje nauwelijks opmerkte en heelemaal niet meer griezelig vond, zooals vorige keeren. En, gedoken in den folterstoel, duldend, dat haar kweller met het eene na het andere fijne marteltuig boorde en woelde in haar tanden, zonder haar nochtans erge pijn te doen, dacht Maghen onverpoosd aan die vreemde lieden, die na den maaltijd, op een teeken van hun opperhoofd, hard begonnen te gillen. En toen zij een kwartier later het oude grachthuisje verliet, waar Jan Pieter Heye had gewoond, en onder de iepen, waardoor de lentewind speelde, de Prinsengracht volgde op dezen zonnigen middag, voelde zij zich opeens verstijven bij de gedachte, dat ook zij straks na tafel opeens hard zou gaan gillen.

Dien middag, tijdens den anders zoo stillen disch, bleek Maghen zoo zenuwachtig en bewegelijk, ondanks de bestraffende blikken der moeder, dat het Immanuel Bar-

nouw tenslotte wekte uit zijn gepeins en hij haar een paar maal met verwondering aanzag. Dan glimlachte zij hem toe in aanbidding en trachtte kalm te blijven om al spoedig opnieuw in haar vreemde onrust te vervallen. Tegen het einde van den maaltijd begonnen haar voeten opeens te trappelen en sloeg zij met haar vlakke hand een dollen roffel naast haar bord, zoodat het tafelgerei danste en een paar glazen omvielen met gerinkel. Toen stortte zij zich op haar vader, dien zij uitzinnig omhelsde en ging weer zitten, blozend. Daarna werd zij heel rustig, met een heel diepen blik, dien het ouderpaar niet opmerkte.

In een der straten achter het Ziekenhuis, die als de Eerste Helmersstraat in het land doodliepen, stond van den vroegen morgen tot den laten avond in winterkoude en zomerhete een omnibus, die om het kwartier de bewoners dezer buurt voerde naar het hart der oude stad. Een enkele maal gebeurde het, dat ze met dit oude voertuig van school huiswaarts keerde, bijvoorbeeld wanneer de najaarsstormen huilden over de stad en de pannen der daken op straat te pletter vielen, of als de regen gutste in te

zware stroomen, of als de vorst de wegen onbegaanbaar had gemaakt. Altijd waren deze langzame en hotsende ritten stille feesten voor Maghen, maar vooral na vieren, als het donker begon te worden, beklom zij popelend van verwachting de welhaast zwichtende treeplank en, behagelijk wegge-doken tusschen de groote menschen, wier donkere kleederen glinsterden van regen of sneeuw in den warmen goudschijn van het walmend olielampje, zeide zij zich, dat het hier lekker veel gezelliger was dan thuis.

Een zomeravond vergezelde zij haar moeder, die eenige vergeten boodschappen in de buurt ging doen. Terwijl Maghen de deur dicht trok, verwonderde zij zich over de ongewone drukte op straat. Nochtans was het ternauwernood acht uur, al was de nacht reeds ganschelijk gevallen; alleen boven het land daarginds hingen, vervaarlijk, enkele wolken in een zwakken paarsen schijn. Van beide einden der straat bewogen zich menschen in vroolijke groepen en scharen naar de dwarsstraat, waarheen ook Maghen en haar moeder haar schreden richtten. Allen liepen in versnelden of haastigen stap, alle gezichten waren vergenoegd

en gespannen, de meisjes schenen met zondagschen opschik uitgedost; sommigen giechelden, anderen lachten luid op; rook, vooral van cigarettten, bedierf den stillen dampkring en Maghen voelde zich heel nerveus worden. De dwarsstraat, waarin de menschen nu samenstroonden, was zoo vol, dat Maghen en haar moeder langzaam moesten loopen. Hier werden de donkere lichamen dringend en onwelriekend, de grove en schelle stemmen bromden of kretten al te vlak aan haar oor, het kirren der meisjes werd weker, mannen loerden met strakke, heete blikken. Zij had zich vastgeklemd aan moeders arm, vagelijk beseffend, dat zij dit nooit had gedaan. Dan zag zij van uit de zijstraat, waar de omnibus den ganschen dag gereed stond, vreemde, gouden glanzen deinen over de hoofden der menschen, wier gezichten opleefden met wonderlijke uitdrukkingen in dien onzeker gloed. Meteen hoorde zij de geluiden van een draaiorgel, die allengs sterker werden en toen zij den hoek omgingen, bleef zij stom van verbazing. Aan beide zijden der straat, in lange rijen, waren kramen geschaard, boven welker daken fakkels walmden, terwijl van binnen

de uitstallingen verlicht werden door dieven-lantaarns, waarin een kaarsvlam zich rekte. Met kwinkslag en lawijt kochten en dongen de feestgangers onder de wrakke luifels dezer snoepwinkeltjes, maar dichter dromden zij voor de getimmerten, waarop kwakzalvers zich weerden met een niet te stuiten wel-sprekendheid, die den suffert verbijsterde, terwijl de schrandere daverde om zooveel behendigheit. Bengels slipten met schelle kreten door de slordige rijen en verwarde groepen en ontrolden kleurige papieren linten, waarvan de wapperende flarden zich hechtten om de kapsels der vrouwen en aan de schouders der mannen. De menigte intusschen had het midden der straat ontruimd, dat nu een dansvloer was geworden, waarop de verhitte en verzotte paren wiegend draaiden op de wilde maten van een orgel, verlucht met luisterrijke poppen, die met starre gebaren de beurtelings ronkende en klaterende muziek begeleidden. Achter de hoog opengeschoven vensters hunner verdiepingen en achter hun begonia's en geraniums zaten de burgers, velen in hemdsmouwen, en de vlammen der toortsen zwalpten over de voldane tronies,

waarmede zij het bonte schouwspel volgden.

Toen Maghen dien avond naar bed ging, haalde zij het blauwe rolgordijn van haar kamertje zoo hoog mogelijk op en bespiedde vol verwachting de duiventil, die in het kunstlicht onwerkelijk verscheen. Ook een deel van den naburigen tuin werd verlicht en een haan, misleid door dezen valschen dageraad, begon luidkeels te kraaien, terwijl een vaag geklok en gerucht van ritselende veeren verried, dat de hoenders mede ontwaakt waren. Maghen lachte, want zij stelde zich de dwaze kippen voor, gelijk zij sliepen op stok, den kop onder een vleugel, roerloos op één poot en hoe zij, wakker geschrikt door den haan, met hun ronde, starre oogen nu verbijsterd rondkeken. Dan echter hoorde zij koeren en zag in het gaslicht witte vogellijven onrustig bewegen. De haan kraaide onverpoosd, als begroette hij den schoonsten morgen; andere geruchten werden hoorbaar in de popels, gefladder en geritsel, piepen en lichte kreten en onverhoeds schoot een kleine zwarte vogel door de donkerte. Langzaam liet Maghen het gordijn zakken, dan kleepte zij zich schielijk uit en ging ter ruste. Het raam stond open, zij hoorde de

vage geluiden van den zomernacht, waarin het leven der groote stad allengs verstilde en denkend aan de kermis voelde zij haar stemming vreemd en vreemder worden.

En langzamerhand, in den loop van vele wandelingen, waarin zij droomend het vallen der blâren in de parken en langs de grachten volgde, en de schepen op weg naar vreemde landen in de verte van het IJ wijken zag, wies in Maghen het besef harer eenzaamheid en de liefde dezer eenzaamheid.

Eens toefde zij aan het open raam van haar kleine kamer. De schemer daalde; boven den tuin der dokterswoning kwijnde de naglans van een schoonen dag, terwijl de geuren van rozen en hooi en roode anjelieren op flauwe zuchten telkens binnendreven. Geen wagen ratelde voorbij, alleen de voet-stappen der voorbijgangers murmelden eentonig en onverpoosd; zoo was het rumoer der groote stad hoorbaar als een verre branding. Opeens stond Maghen op, aarzelde een oogenblik, opende dan voorzichtig de deur van haar kamer en luisterde in de donkere gang. Zij hoorde in de voorkamer het ritselen der krant, die moeder las, en af en toe hoorde zij moeder praten, gelijk zij

placht te doen, wanneer zij alleen was. Zij liet de deur open en sloop naar de trap, die zij begon af te dalen, voetje voor voetje, haar adem inhoudend. Het traphol was zoo donker, dat zij nu en dan tasten moest. Soms kraakte het hout, als vermoeid en pijnlijk, ondanks haar behoedzame schreden. Beneden gekomen zag zij een gouden kier onder Vaders deur, gelijk zij verwacht had. De ganglamp smeulde, zoodat zij de dingen vagelijk onderscheidde. De voorzichtigheid, waarmede zij alles deed, begon haar nu te beangstigen en alvorens verder te sluipen naar Vaders deur, aarzelde zij weer. Op straat gingen menschen voorbij, het scheen als streken zij langs de voordeur, terwijl hun stappen en stemmen zoo ruw klonken, dat Maghen bang werd. Zij sloop nu tot Vaders deur, waarvoor zij, lichtelijk gebogen en ademloos luisterend, wachtte. Binnen was het doodstil; waarom hoorde zij moeder altijd en Vader nooit? Zij tikte, maar geen antwoord noch eenig gerucht werd hoorbaar. Zij voelde zich opeens flauw worden, tikte harder.

- Ja, hoorde zij Vaders stem, verstrooid.

Zij trad binnen; de gordijnen waren ge-

schoven voor het deurraam, Vader zat in zijn kamerrok met wijde mouwen te schrijven aan het bureau, onder een staande lamp, waarom een kap van gele zijde hing, in een hoek van het vertrek.

Zij bleef staan; hij had zich omgewend en beschouwde haar met een uitdrukking van toenemende verwondering. Vader was zelden verwonderd, was hij het echter, dan scheen zijn heele gezicht naar boven te trekken, terwijl zijn anders glanzend voorhoofd verduisterde onder talloze rimpels. Beschroomd trad zij nader.

- Vader, zeide zij dan, ik kwam u maar even goeien dag zeggen....

Zijn gezicht scheen steeds meer naar boven te trekken, zoodat zijn voorhoofd nu geheel duister was; een vermoeide, zoekende uitdrukking werd zichtbaar in zijn starende, troebele oogen, als trachtte hij zich te herinneren.

- Ga je dan uit?....

Zij luisterde, betooverd; zoo vaag en heel zacht had zijn stem toch nooit geklonken. Dan schudde zij haar hoofdje en stampte met een voetje als een ongeduldig paardje, dat lustig wil draven.

- O, Vader, boven is het zoo mooi, het ruikt zoo heerlijk, en u zit hier, alsof het winter is.

Zijn verbazing bereikte nu haar hoogste spanning en strakker konden de rimpels van zijn voorhoofd niet worden. Maar toen ontspande zich plotseling zijn gezicht; een herinnering scheen te doemen, een herinnering aan dingen, die ook hij eens beleefd had, die ook hem hadden bekoord en ontroerd, in welken verren tijd, in een ander, vroeger leven? Toen zag zij Vaders gezicht hulpeloos en droefgeestig worden en plotseling luidkeels jammerend klemde zij haar armen om zijn nek en kuste hem op zijn duister voorhoofd, zijn moede oogen, zijn holle wangen, zijn grauwen baard.

Hij had haar op zijn knieën getrokken en wiegde haar zoetjes. Het verward gerucht harer snikken overstemde het suizen der gaslamp, die sterker in Vaders kamer suisde dan elders in het huis. Zij zag haar tranen vallen en breken in de weeke plooiën van zijn kemelharen pij en zij voelde zijn zachten baard, lichtelijk kriebelend, dringen tot in haar oor. Zij voelde zich ongelukkig, gelijk zij zich dikwijls ongelukkig had ge-

voeld, bezwaard door de vele dingen waarvan haar hart vol was. Op den donkeren overloop boven hoorde zij de koekoek slaan, acht uur; zij stelde zich den houten vogel voor, hoe hij telkenkeer uit zijn hok te voorschijn stortte, boog en weer verdween. Dan liet zij zich omlaag glijden, plotseling weer levendig en haar tranen drogend meende zij Vader te vragen, of hij even meeging naar boven. Maar toen bemerkte zij, dat zijn blik weer rustte op de bekende bladzijden, onleesbaar beschreven met geheim-zinnige aantekeningen. Zijn gezicht had zijn gewone verdroomde uitdrukking herkregen, zijn voorhoofd glansde opnieuw en troebel en starend waren zijn vreemde, grijze oogen als altijd.

Toen zij weer boven kwam, was de naglans van den schoonen dag gedoofd en verstillt waren de flauwe zuchten, waarop de zoete geuren binnendreven. Zij zette zich aan het open venster, waar de eerste koelte van den nacht reeds voelbaar werd en vagelijk luisterend naar de verre branding, voelde zij zich eenzamer dan zooeven.

Dikwijls, wanneer Maghen naar school

ging, achterhaalde zij met haar gezwinden en kordaten pas een vreemde gestalte. Hoog van de schouderen opwaarts overzag hij de menschen met hoogmoedigen blik; zijn gang was stijlvol gelijk de trekken van zijn groen-bleek gezicht, dat hoekig en beenig was als zijn lichaam, terwijl zijn groote haakneus velen verblufte. Hij ging altoos omfladderd door de vleugelen van een grauwgeruiten pelgrimsmantel en hij geleek aldus in de schemering van een winterdag, doorvlaagd van regen, een vogelverschrikker, die zijn verren akker heimelijk had verlaten en door de straten gelijk een vreemde dood nu spoken ging. Harold Tenne was tooneel-speler geweest en had in wijd uitlopende stevels en kleurige, zijden wambuizen, een hand op het gevest van zijn rapier, over de planken hoogdravend gebeend. Maar lijdend aan tering was Harold Tenne; zoo had het tooneelleven met zijn opwindingen en reizen en trekken zijn krachten ras gesloopt en geëindigd als kantoorklerk was Harold Tenne.

Maghen ontmoette hem menigmaal, als zij des Zondags met meisjes van school de buitenwegen volgde om in de weiden bloe-

men te plukken; dan scheen hij ontdaan van den luister, waarmede hij in de Eerste Helmersstraat alsnog zich trachtte te omringen. Zijn anders fiere tred was nu moede en slepend en de glimlach, waarmede hij haar groette, wanneer hij haar opmerkte, was zoo triest, dat zij met moeite haar tranen weerhield. Eens zag zij hem, even voorbij het tolhuis, staren in de verte. Zij trachtte eerst zijn blik te volgen, maar alom lagen de velden in zondagsrust verzonken en alleen zag zij een ooievaar met statigen vleugelslag zich plotseling verheffen van zijn hoog nest. Maar lang voordat de vreemde vogel zijn vlucht nam, moest Harold Tenne in deze verten hebben gestaard. Toen zag zij, naderbij gekomen, de uitdrukking van zijn gezicht, dat groener en bleeker scheen dan anders. Zoo droefgeestig en ontmoedigd en hopeloos had zij nog nooit een mensch zien staren. Zij voelde opnieuw de tranen wellen naar haar oogen, maar zich heviglijk bedwingend ijldde zij opeens tot hem:

- Dag Meneer Tenne...

Hij echter, aanstonds van zijn onthutstheid bekomend, hernam zijn ridderlijke

houding en de waardige uitdrukking zijner afgematte trekken; hij tikte haar bemoedigend op haar wangen en vervolgde, hoog van de schouderen opwaarts, zijn eenzamen weg.

Sedert dien Zondag, was hun wederzijdsche groet vertrouwder geworden. De eerste keeren weliswaar, als zij hem voor zich uit zag lopen des morgens, met zijn grauwgeruiten pelgrimsmantel, die niet meer als in den beginne de lachlust der voorbij-gangers wekte, had Maghen opnieuw, verward en ontdaan, haar lichten tred vertraagd. Maar Tenne liep langzaam en verder dan zijn kantoor lag Maghens school. Zoo ijelde zij ten leste hem toch voorbij, sneller dan zij vroeger deed, terwijl haar groet haastiger en bedeesder scheen dan voor dien tijd. Maar op zekeren morgen versperden jongens met fietsen den weg tusschen de huizen en een broodkar en stil stonden Harold Tenne en Maghen naast elkaar. Hij, hoogmoedig en gelaten, zijn vuist rustend op zijn heup, zij, trappelend van ongeduld en gejaagdheid. Het was een voorjaarsmorgen; een gulden hemel welfde zich over de stad, in de verte der straat

hingen blauwe dampen en de geur van het verse brood dreef in de zuivere morgen-lucht.

- Komaan jongelui..., maande Harold Tenne, neerbuigend en welwillend en hij wuifde afwerend met zijn linkerhand.

De jongens, pratend en kijkend, sleurden hun fietsen ruwelijk ter zijde, met weerbarstig geschuur van versleten banden en gerammel van oud ijzer.

- Bengels... meende Harold Tenne.

Zij bleven lopen naast elkaar, want de Constantijn Huygensstraat, waar zij zouden scheiden, was nabij.

- Heerlijk weertje... hernam dan Harold Tenne.

- Heerlijk... bevestigde zij met een hoofdknikje, meteen stilstaand, schoon de hoek der straat ternauwernood bereikt was.

- Hoe heet je toch...? vroeg Harold Tenne.

- Maghen...

- Maghen? dat is een mooie naam, Maghen... Maghen... en hij verwijderde zich, haar naam bij herhaling neuriënd, als studeerde hij de eerste verzen in van een nieuwe rol.

Sindsdien spraken zij elkaar dikwijls, weldra bijna elken dag en tenslotte gebeurde het, dat Harold Tenne op zekeren morgen aanbelde om te vragen of Maghen meeinging. Sytske Barnouw had aanvankelijk vele bedenkingen, een burgerlijke man, daaren-boven artiest... Eens echter, toen zij schichtig in de gang verscheen, terwijl hij aan de open voordeur wachtte, groette hij haar op een zoo eerbiedige en hoffelijke wijze, dat zij vanaf dit oogenblik haar bedenkingen vergat.

Een Zondagmiddag, toen de ramen schudden onder den druk der westenwinden, die guur als najaarswinden waren, bracht Harold Tenne vormelijk in gekleede jas en hoogen hoed Sytske Barnouw een officieel bezoek. Sytske Barnouw, omritseld door tallooze gitten, pronkte in glanzend zwart. Zij spraken over het weer, over de burens, over Maghen, die aanwezig was en het gesprek volgde met verholen spot. Harold Tenne sprak langzaam en nadrukkelijk. Hier scheen zijn stem dieper en gewichtiger dan buiten, edele gebaren begeleidden zijn statige volzinnen. In oogenblikken van verbazing of ontstemming steeg zijn stem tot

dramatische hoogten, zoodat de kamer vol werd van geschal. Soms lachte hij een in metrische ha-ha-ha's verdeelden lach, die Sytske Barnouw's opgewonden geproest overstemde, gelijk de bimbam van een torenklok het marktrumoer. Hij betrachtte de uiterste hoffelijkheid tegenover Sytske Barnouw, als speelde zij de rol van een weliswaar bejaarde, maar daarom niet minder behaagzieke en bekoorlijke markiezin in de fijne comédie, waarin hijzelf die van den bezadigden en ontgoochelden hoveling vervulde. Toen hij heenging boog hij zich over haar hand, zoodat zij, welhaast bezwijmend, meende, dat haar een handkus nu ten deel zou vallen. Hij echter boog zich alleen maar diep, gelijk men zich buigt over de vingers der hooge landsvrouw, zonder dezelve te beroeren en ging, zich verwonderend bij de voordeur, over de vermaakte uitdrukking, die hij zag lachen op Maghen's gezicht.

Harold Tenne bewoonde met zijn kindsche moeder de tweede verdieping van een bovenhuis, eenige deuren verder dan Maghen en al spoedig kwam zij 's avonds theedrinken en vooral luisteren, want gaarne las Harold Tenne voor uit de treurspelen, waar-

in hij eens gedroomd had de heldenrol te vervullen. De bijna armoedige kamer waarin zij zaten was schril verlicht door het witte gloeilicht eener hanglamp, zoodat tegen het einde van den avond Maghen's oogen, gewoon aan de schemerkappen van gele zijde, waarmede de lampen in de ouderlijke woning omhangen waren, vermoeid en pijnlijk werden. In den hoek eener zwartleeren, glimmende rustbank, die Maghen aaneen sarcophaag deed denken, schoon de sarcophagen, die zij eens in het Rijksmuseum had gezien, geenerlei overeenkomst met dit havelooze meubel toonden, zat een oud vrouwtje, altoos in schamel zwart, waarvan het stille, spitse gezicht nooit eenige uitdrukking spiegelde. Soms bewoog zij haar dunne lippen en de punt van haar dunnen neus, dan scheen het als gleeed een slimme uitdrukking over haar dorre trekken, die aanstonds hun gewone stilte herkregen. Haar houding was doorgaans roerloos, wanneer zij niet, hetgeen menigmaal gebeurde, een plooi van haar japon gladstreek, uren lang. Intusschen las Harold Tenne met gezwollen en schallende stem geheele tooneelen uit Corneille en Racine, Shakespeare en Hebbel, stortvlo-

den van poëzij, die het oude vrouwtje overstelpten en onbewogen lieten als een versteende kabouter onder een klaterenden bergstroom. Maar des nachts, als Maghen ten leste was ingeslapen en heel de stralende dwarreling van helden en wonderschoone vrouwen verdoofd was, doemde uit peillooze donkerten een sarcophaag, waarvan het deksel zich plotseling opende en waaruit een mummie rees, die zich treurend zette op den rand en met verdorde vingers begon de kreuken te strijken uit het koningsgewaad, waarvan de luister sedert eeuwen gedoofd was.

Al spoedig gebeurde het, dat Maghen des Zondags Harold Tenne vergezelde op zijn lange wandelingen. Zoo gingen zij dikwijls het tolhuis voorbij, waar zij haar metgezel gelijk een beeld van droefenis eens had zien staan. Dan bekeek zij hem soms tersluiks, zich verwonderend, dat zijn stem niet vager en stiller werd en dat zijn gezicht geenerlei peinzende uitdrukking toonde; maar onverstoorbaar praatte Harold Tenne over de beroemde treurspelen, waaruit hij placht voor te dragen en alleen keek zij naar het hooge nest in de verte, waarop eenzaam en

spichtig de ooievaar niet meer, gelijk dien middag, zijn machtige vleugelen plotseling opensloeg, de vreemde vogel, die deze streken verliet als zij in het najaar onherbergzaam werden, om over land en zee te vliegen naar de heete landen daarginds, die als paradijzen waren. En Maghen dacht aan den kostbaren Perzischen pot, waaruit zilverdistels staken, in Vaders kamer, geschenk van een vriend uit verre jaren, door dezen uit het Oosten medegebracht en waarvan het glazuur verweerd was als dat der heilige moskeeën, op een van welker minaretten ook gindsche ooievaar misschien ten leste uitgeput was neergestreken.

Soms gingen zij rustig zitten in een der priëelen van het Hemeltje, een landelijke herberg, die uitzag over den Amstel. Dan onthaalde Harold Tenne zijn vriendinnetje op een kogelfleschje, terwijl hijzelf een glas melk dronk. Achter hen lag een bongerd en tusschen de stammen der vruchtbare appelaars zag Maghen over de weiden en akkers heinde en verre, tot den einder, waar de torens der dorpen, fijn als naalden, rezen. Soms brandde de zon op haar wangen, ondanks het groene bladerdak. Zij zag en

hoorde de zwaluwen babbelen op de draden, die van paal tot paal gespannen waren. Nu zwegden zij, de palen, die in den najaarswind veelstemmig zongen en Maghen herinnerde zich haar beklemmingen, wanneer de vreemde liederen over het water en langs de wegen gonsden. Harold Tenne zat in zijn grauw-geruiten pelgrimsmantel, behagelijk achterover geleund en staarde over de rivier; groener en bleeker dan anders scheen zijn gezicht, waarvan de gestijlde uitdrukking verdwenen was en dat nu enkel vermoeidheid toonde. Soms verzonk hij in gepeins, dat langen tijd duurde, dan bespiedde Maghen hem aandachtig en bekommerd, zich afvragend aan welke dingen hij nu dacht. Moeder had gezegd, dat hem nog amper enkele jaren beschoren waren. Dacht Harold aan den dood van den vroegen morgen tot den laten avond, was de dood zijn makker, zijn trouwe gezelschap, waarmede hij verkeerde en gemeenzaam was als met geen ander? Soms leefden opeens zijn fletse oogen in belangstelling op, en, haastig zijn blikken volgend, zag zij een giek, bemand met vier of acht roeiers in lichte kleeding op de rivier voorbij schieten. Zij zag het zonlicht

glinsteren op de druipende riemen, zij hoorde de stem van den stuurman, die zijn roeiers aanvuurde tot nog stouter inspanning. De zon brandde hun gebruide nekken, de wind woelde in hun verwaaide haren; zij bewonderde de gelijkheid en evenmaat der edele houdingen, der schoone bewegingen. Reeds waren zij voorbij, het gezicht van Harold Tenne hernam zijn vermoeide uit-drukking en verward en beklemd voelde Maghen zich tegenover dezen vreemden, triesten ridder.

Soms lichtten zij boudweg den grendel van één der ruwelijk wit gekwaste hekken, die een weiland van den straatweg afsloten en langzaam waadden zij door het gras, dat volsappig geworden, rijp voor de zeis, glansde en geurde in den heeten noen. Telkens liet Maghen zich op haar knieën neer om de paarse sleutelbloemen en de gouden dotter-bloemen te plukken en tot twee ruikers te voegen, af en toe met vage blikken kijkend naar Amsterdam, dat rookte aan den einder. Dan gebeurde het, dat het zomersch voorjaar Harold Tenne verdwaasde en dat de muze van het blijspel vaardig over hem werd. Aanvankelijk was Maghen verbluft te

merken, dat hij van nature veeleer bekwaam scheen een harlekijn voor te stellen dan een griekschen god of een romeinschen keizer. Zij herinnerde zich een poppenkast, die zij een zomeravond in het Vondelpark had zien vertoonen en waarin het gezicht van den overigens kortbeenigen Jan Klaassen een verrassende gelijkenis toonde met dat van Harold Tenne, in zijn ergste grimassen. Maar al doller werden zijn zotternijen, zijn stem ronkte als een cel, gilte als een fluit, mopperde als een fagot, neuriede als een hobo; hij bootste de hoogste trillers na eener zuidelijke en uitzinnige zangeres, Sarah Bernhardt in haar tragische tooneelen, een buiksprekende Amerikaan en schier alle geluiden uit hofstede en diergaarde, zoodat Maghen meende te sterven van het lachen en Harold Tenne zelf eindelijk schaterend en aemechtig neerzeeg in het gras, alwaar zijn vroolijkheid langzaam verstilde tot een geluidloozen en krampachtigen lach, die een smartelijken grijns geleeke en Maghen weer ernstig deed worden.

Eens had hij onder het gaan zijn hand gelegd op haar schouder. Een gevoel van onbehagen had haar toen bekropen en zij

had stilgestaan, zich bukkend en veinzend een veter te bevestigen, die niet was losgeraakt. Hij had zijn voordracht niet gestaakt en toen zij verder gingen, bewoog hij in rythmische gebaren de hand, waarmede hij zoeven haar schouder had belast. Zij echter bespiedde hem met een mengeling van verwondering, onwil en spot.

Zij was nu vijftien jaar en geleek haar vader meer dan haar moeder. De trekken ook van Maghen waren stil, al deden zij niet zooals die des vaders droomen over een stilte als op den bodem der zeeën heerscht en waar na tallooze verkwijningen en verstervingen zeebloemen ontluiken, vreemder van aanzien dan al wat omgaat in de koort-sigste verbeelding. Nauw merkbare trillingen doorgleden soms de teedere mondhoeken, waarin de dunne lippen eindigden, het glanzend vel onder de oogen, waarvan de hoeken lichtelijk waren toegespitst, zoodat een zweem van Chineesche schoonheid haar gezicht overtoog, en de blanke en effen slapen, waar de speelsche haren, blonder dan elders, krulden in sierlijke rondingen. Zoo was de kalmte dezer trekken bedriege-

lijk gelijk de lachende opslag der lichtbruine oogen en de gezwinde, bijna kordate gang, waarmede zij op straat menigen voetganger achterhaalde en voorbijstreefde, al geleek deze vlugge stap geenszins het gejaagd hollen der moeder.

Dien herfst, na de heropening der school, kwam Maghen met een meisje samen te zitten, dat zij van aanzien kende en dat haar altoos erg geboeid had. Zij had in een hogere klasse gezeten, maar was dien zomer niet overgegaan en aldus Maghen's buurmeisje geworden. Dien morgen, toen zij gingen zitten in de nieuwe schoolbank, groetten zij elkaar met een schuchter knikje en een vagen glimlach en dien ganschen morgen en ook dien middag spraken zij niet met elkaar. Het nieuwe lokaal was één verdieping hooger en evenals het oude aan den voorkant gelegen. Zoo voelde Maghen zich dichter bij den Westertoren, dien zij overigens alleen kon zien als de winden het gebladerte heen en weder sleurden, want ondanks dien guren zomer pronkten de boomen nog in vollen dos en weerstonden takken en stengels het geweld der heftigste rukwinden.

De eerste dagen wilde de toenadering niet vlotten; zij meden samen te spreken en als hun blikken elkander ontmoetten, wendden zij ze haastig af met denzelfden vagen glimlach, waarmeê ze elkaar begroet hadden voor de eerste maal. Tegen het einde der week echter, toen zij onder de hanebalken der oude patriciërswooning, in de amphitheatersgewijze klimmende teekenzaal, vergeefs trachtten de juiste afmetingen van een kubus te treffen, gebeurde het, dat Maghen haar roodgelakten vleugel liet vallen, die Aline Forweyne, zoo heette het vreemde meisje, zich haastte op te rapen en haar terug te geven.

- Dank je wel, zei Maghen en daarna zuchtend, he, wat is het toch moeilijk...

- Ja, beaamde Aline, ik vind het ook nogal saai... Meteen streek zij haar hand, een heel fijne, matte, slappe hand, bijna klemmend over haar gezicht, dat opeens gekreukt en raadselachtig als van een oud vrouwtje scheen, zoodat Maghen haar verwonderd aanstaarde. Trouwens, niet moede werd Maghen Aline te beschouwen. Zij geleek een Spaansche, olijfkleurig was haar huid, zoo meende Maghen. Aline was heel

slank, met heel fijne polsen en enkels, die Maghen meermalen heimelijk bewonderde. Dikwijls slofte zij als was zij vermoeid, dikwijls ook zwikte zij, en eens, terwijl zij de trap opging, zag Maghen, die achter haar liep, haar opeens vallen of veeleer zijgen omlaag met een loome gratie, die Maghen bevreemdde. Zij stond op, klom verder, scheen ternauwernood haar val te hebben beseft. Alle deelen van Aline's gezicht schenen Maghen wonderen van fijnheid en gaafheid, behalve de kin, die onaf scheen en de te zware, schoon geenszins volroode, lippen, die naar boven trokken op allervreemdste wijze, wanneer zij in gepeins verzonk, zoodat zij dan een pruilend, mijmerziek aapje gelijken kon. Haar oogen waren als die van reeën, gelijk Maghen ze gevat had zien dwalen in den dierentuyn, reeën, die zoo rythmisch en droomend, zoo statig en sierlijk schreden als Aline zelf, wanneer zij onder de iepen huiswaarts keerde naar de eeuwenoude woning op dezelfde Keizers-gracht, nabij de Spiegelstraat.

Dien morgen vertelde Aline velerlei wonderlijks over haar vader, die elken herfst op de snippenjacht ging, vroeger in Argen-

tinië een schapenfokkerij was begonnen, nu alleen boeken las over Mexico en dol was op paardrijden. Toen, op zekeren morgen, ontmoette zij in de Leidsche straat een man, dien zij terstond voor Aline's vader hield, olijkleurig was ook zijn gezicht, maar donkerder, somberder, pokdalig hier en daar; een woeste snor zwierde onder zijn haviksneus en zwarte bakkebaarden bedekten halverwege zijn schrale, tanige wangen. Hij was minstens zoo groot als Harold Tenne, maar breeder en forscher, schoon even mager en hij beende haastig, in zichzelf gekeerd, had blijkbaar geen aandacht voor de drukte der straat. Zijn gebogen gestalte, zijn koene en lichte gang deden Maghen denken aan Roodhuiden op het oorlogspad. Hij was gedekt door een sombrero, zooals een dergelijke hoed in de boeken van Aimard genoemd werd en droeg een zwarten mantel, waarvan de vleugels, openwaaierend op den wind, hun zijden voering toonden, die glansde in de herfstzon. Nochtans geleek deze mantel geenszins den grauwgeruiten pelgrimsmantel van Harold Tenne, die een lachwekkend kleedingstuk was zonder eenige voornaamheid.

Des middags ijde zij onder de boomen Aline ademloos tegemoet.

- Ik heb je vader gezien, hijgde zij.

Aline's gang was dien dag weer sloffend, haar vage blik vager dan ooit, terwijl haar matte tint bijna geel scheen in het schelle daglicht.

- Ooo. . . antwoordde zij, als verstond zij niet hetgeen Maghen zeide.

Maghen verstomde, ontvuchterd; toen voelde zij zich opeens driftig worden; zij wilde Aline bij haar pols grijpen en schudden, maar zij waagde het niet. Zij gingen zwijgend naar binnen, want de bel luidde en Maghen voelde zich ongelukkig.

Na viereen onder het huiswaarts keeren verweet zij Aline haar verstrooidheid. Zij zag de uitdrukking van Aline's gezicht onwezenlijk worden, als ontwaakte zij plotseling uit verre droomen.

- Wat meen je . . . vroeg zij zacht.

Maghen nam haar arm, ontwapend en betooverd en vertelde van haar ontmoeting.

Aline roemde haar scherpen blik en lachte zoo vroolijk en onbevangen, dat Maghen zich opnieuw, schoon anders, verwonderde. Dan spraken zij weer over haar vader, die

eigenlijk Diederik Forweyne heette, maar zich door verwanten en kennissen en vooral als hij in den vreemde reisde Don Diego liet noemen. Soms werden de huisgenooten verschrikt door gedreun of geraas van ploffende voorwerpen en, toegesneld, zagen zij Don Diego doodkalm met een lazzo gereed een of ander meubel in zijn kamer te strikken. Dikwijls verliet hij Amsterdam met een valies achter zich op het paard, waarin zijn leeren rijbroek met franjes en zijn roode cowboyhemd geborgen waren; dan verkleedde hij zich in een herbergje nabij duinen of heide en reed urenlang door de eenzaamheid als vroeger in de pampa's. Hij reed altijd op hooge Spaansche zadels, voorzien van een knop, waaraan hij zich vast-greep, als het gold in vliegende vaart zakdoeken op te rapen, die hij van afstand tot afstand in het zand had laten vallen.

Eens was hij uit de rijsschool stiller en stroever dan anders thuis gekomen en had aan de koffietafel met zijn gewone stem gevraagd of Aline's moeder ditmaal brood voor hem wilde snijden; hij meende, dat zijn sleutelbeen was gebroken. De dokter werd inderhaast geroepen; het sleutelbeen was

gebroken. Hij was dien morgen ruggelings van het paard gevallen, zwiingend opgestaan, naar huis gegaan, had nog eerst in zijn kamer gezeten en gezwegen tot het oogenblik, waarop hij Aline en haar moeder dermate verschrikt had.

Al spoedig en weldra elke week kwam Maghen theedrinken bij Aline en in toenemende mate voelde zij zich behagelijk in de hooge en stille kamer, waarin, naar gelang de avond viel, de schemerblauwe en watergroene tinten gaandeweg verschoten. Tusschen de zware, Hollandsche meubels, die haar aan Vader's leunstoel deden denken, stonden andere, prachtige, versierd met marmer en goud, luisterrijk, bijna overrijk, nochtans bevallig, meubels die eertijds hadden behoord aan het oude Fransche geslacht, waaruit Don Diego's moeder stamde, een geslacht, dat, met duizenden andere, na de Herroeping van het Edict van Nantes, uit het vaderland gebannen, zich na vele omzwervingen in Holland metterwoon gevestigd had. Voor de schouw, waarin van den vroegen herfst tot het late voorjaar de blokken vlamden, lag het vel van een jaguar, een der tropheeën van Don Diego's

wilde jachten en gaarne mijmerde Maghen, de zwarte kringen van het roofdiervel beschouwend, over het oerwoud daarginds, waarin door de altijd gelijke en vochtige warmte orchideeën welig bloeien.

Aline's moeder was een Duitse, wier schoonheid bloeiend scheen in het gedempt en gouden schijnsel der staande petroleumlampen, die het vertrek verlichtten en ontstoken werden, zoodra de blauwe of grijze schemer daalde over de stille gracht. Maar overdag, vooral wanneer wolken met schellen weerschijn dreven door de ruimte, die verstoken was van zon, scheen de tint van haar regelmatig, schoon bewegelijk gezicht, te bleek, te blank, zoodat Maghen haar dikwijls bijna met spanning aanzag, als verwachtte zij ieder oogenblik het verschijnen der vlekken die dezen al te gaven tint bezoedelen zouden. Mevrouw Forweyne was uitermate nerveus, vaak krakeelde zij met de dienstmaagden en eens vond Maghen haar in vertwijfeling haar jammer klagen aan een oudere, grijzende dame, waarbij zij opeens heur hand naar haar keel voer, roepend met verwilderde oogen: 'ich werde wahnsinnig'. Maghen was toen erg geschrokken,

maar al spoedig herstelde zich Mevrouw Forweyne, lachend en pratend als gewoonlijk, want zij lachte veel en praatte nog meer, overijld en onverpoosd. Zij nam veel slaapmiddelen, had meermalen in rusthuizen vertoefd, dan was zij zeer wereldsch en volgens sommigen zou zij door het ruwe leven in de wildernis zenuwziek geworden zijn; anderen integendeel beweerden, dat haar zenuwziekte enkel zelfzucht en wuftheid zoude zijn en dat zij aldus de oorzaak was geweest van den somberen lediggang, die een langzame ondergang geleeek, waartoe de zonderling, die haar echtgenoot was, zich na het mislukken zijner overzeesche avonturen blijkbaar had gedoemd.

Een enkele maal gebeurde het, dat Aline's vader kwam theedrinken. Hij was altijd in het zwart gekleed en bewoog zich tusschen de statige, prachtige meubels met denzelfden koenen en lichten gang, waarmede zij hem dien morgen over het asfalt had zien schrijden. Wanneer dames aanwezig waren, kuste hij dezen de hand en tegen zijn vrouw was hij uiterst hoffelijk, haar soms schertsend toesprekend in het Spaansch, waarop zij lachend antwoordde in haar moedertaal.

Maar altijd opnieuw had Maghen den indruk, dat deze menschen, wel verre van gehuwd te zijn, integendeel vreemd waren aan elkaar, twee vreemdelingen van verschillenden landaard, die elkaar eenige malen ontmoetten in dit grachthuis, waarvan de eene toevalligerwijze de meesteres was, terwijl de ander morgen allicht door de wijde wereld verder zwerven zou? Hij was in het geheel niet stil en stroef, gelijk Aline hem had geschetst, schoon hij soms opeens aldus dreigde te worden. Dan werd zijn houding roerloos, de woeste brauwen fronsden zich boven de verwarde en brandende oogen, terwijl een bijna norsche uitdrukking zijn schralen, feilen kop overtoog. Een oogenblik, want reeds ontspanden zich de verbeten trekken en de verstarde houding; wederom verplaatsten zich de snelle blikken sprongsgewijze en hij hernam zonder moeite den zwierigen stijl, waarmede hij zich in gezelschap placht te bewegen. De eerste keeren scheen hij Maghen niet op te merken, zijn krachtige en lenige hand had haar kleine hand angstvallig omsloten, als vreesde hij haar pijn te doen en een vage glimlach als van iemand, wiens hoffelijke aandacht ver-

strooid is, had even gelicht over zijn bruine, scherpe trekken. Toen, een keer, wendde hij zich opeens tot haar en vroeg, terwijl zij zich voelde kleuren, naar haar vader, dien hij meende als jongmensch ontmoet te hebben, hij herinnerde zich niet meer waar, vermoedelijk in deze stad. De Barnouws waren immers Amsterdammers? Er waren rechtsgeleerden van dien naam geweest in de 17e eeuw; ook een schout, die zelf een rakker was. Hier voelde Maghen haar bos feller worden, schoon zij de laatste woorden niet begreep, maar ontsteld schier was zij door den vreemden glimlach, waarmede Aline's vader zijn uitspraak over den schout begeleidde. Toen zij afscheid nam, boog hij zich verstrooid over haar, gelijk hij deed bij zijn dochter, maar zij wist niet of hij heur haren gekust had. Hij bemerkte den ernstigen blik niet waarmede zij hem aanzag, en de volgende keeren wijdde hij haar geen aandacht, tot haar voldoening en bevreemding.

Groot was het verschil tusschen de hooge, stille kamer aan den grachtkant en de armoedige, schrilverlichte bovenkamer, waarin Harold Tenne voortging, Maghen stukken uit zijn treurspeldichters voor te lezen,

ondanks de aanwezigheid der kindsche moeder, die den heelen avond roerloos zat of met haar dorre hand kreuken gladstreek uit haar sjofele japon, uren lang. En schoorvoetend was het menigmaal, dat zij des avonds, wanneer de winden klaagden door de straat en de regen of zelfs de witte hagel striemde haar teeder gezicht, den korten afstand doorliep, die hun beider voordeur scheidde. Maar als zij dan luisterde, scheen het haar, dat zij beter dan vroeger, toen zij Aline en haar omgeving niet kende, het hart van Bérénice, Chimène, Desdemona verstond. En, lang wakker liggend onder de dekens, terwijl buiten de winden waren aangewakkerd tot een storm, die met holle vlagen loeide door de kale popels, voelde zij zich verheerlijkt in de gewisheid, dat zij het leven dier allerschoonste vrouwen zou leven of sterven.

Intusschen, het huiselijk leven beklemde Maghen al meer en meer, vooral de noenen middagmalen, waarbij Vader met zijn lieve, verstorven gezicht zonder eetlust en zonder te spreken zijn schrale happen kauwde, terwijl het drukke zwijgen van moeder haar nog meer benauwde. En als zij het

goedkoop behang met zijn verkleurde bloemen beschouwde en het roode trijp der stoelen, dacht zij aan de kamer daarginds, vol schakeeringen, die onwaarschijnlijk en onnaspeurlijk waren en langzaam doofden in schemeringen, die geheimzinnig als nergens schenen. En de eentonige, eindelooze straat volgend, die zij van kindsbeen was gegaan en waar de gevels alle gelijk en alle leelijk waren, dacht zij aan de voorname en bescheiden gracht, waar de wandelaars allen bedachtzaam schenen, waar de schuiten langzaam voorbij gleden en waar de meisjes, die achter vensters droomden, niet verschrikt werden gelijk zij onlangs, toen zij, het vallen der dorre blaren volgend, opeens een krullenjongen, wien gele vlammen uit zijn gehavenden broek sloegen, aan den overkant met een waanzinnig gezicht voorbij zag hollen naar de ingangspoort van het Ziekenhuis.

Zoo werd het leven van elken dag grauwer en grauwer rondom Maghen en allengs scheen het haar, dat de ouders van Aline leefden in een andere wereld dan in die, waarin zij leefde, zij en de lieden, die zij van achter de vensters dagelijks zag voorbij gaan en waarvan zij de stappen, de een-

tonige, rusteloze stappen als van een verdwaalde en dwalende kudde murmelen hoorde in de stilte van avonden, die zonder wind en zonder regen waren. En langzamerhand, naar gelang Maghen het grachthuis vaker bezocht, voelde zij haar afkeer en wrevel tegen haar moeder zich verergeren. Met steeds scherper wordenden blik bespiedde zij haar, vergelijkend haar jakkerenden gang met Aline's zwevenden reeëngang en den veerkrachtigen, bijna onhoorbaren tred des vaders, haar ruwen toon vol schelle klanken met hun beschaafde en gedempte stemmen, de plompheid harer gebaren en houdingen, de grofheid harer trekken en vormen met de uiterste verfijning hunner gansche persoonlijkheid. Vader daarentegen, ondanks zijn sjofelen kamerrok en de schrale pandjesjas, waarmede hij aanzat aan het vluchtig maal, scheen haar geheel omtooverd door de fijne en matte atmosfeer, waarvan het grachthuis haar de eerste openbaring had gebracht. En altijd opnieuw, wanneer hij tegen het uur van den maaltijd, verstrooid en kwijnend, verscheen, voelde zij zich, ondanks het zwijgen, dat ook hen beiden scheidde, ver-

trouwd en innig gestemd. Des avonds, zoodra zij haar slaapkamer had betreden, veegde zij bijna instinctmatig de natte zoenen van haar wangen, die Sytske aldaar placht neer te smakken en die zij niet beantwoordde, heffend met een beklemd hart haar koude wangen tot moeders babbelzieken en speekselrijken mond en, veilig onder de dekens weggekropen, verlicht, herinnerde zij zich dikwijls haar overpeinzing van heel klein meisje, indertijd gesponnen voor een olifant in den dierentuin, die zijn slurf in vreedzame afwachting van goede gaven tusschen de zware tralies heen en weder bewoog, om ten slotte behendig en gevoelig de apennootjes te plukken van haar vlakke hand. En zij, de zachte en vreemde streeling voelend op haar weldra van alle schilfers en vezels schoongekoosde hand, had zich afgevraagd, waarom zij deze aanvoeling zoo zalig had gevonden, terwijl zij rilde van afschuw, wanneer moeders lippen, hetgeen alleen bij vergissing gebeurde, de hare troffen.

Een Novembernamiddag, toen Maghen van uit het woonvertrek, dat Sytske, verdiept in haar huishoudelijke beslommerin-

gen en altijd in zichzelf pratend, zoeven had verlaten, de eerste sneeuwvlokken aarzelend tusschen den gestadigen regen omlaag zag zwieren, voelde zij opeens, aan moeder denkend, de droefheid herrijzen, die haar vroeger beving, wanneer zij weer eens heimelijk haar tong tegen moeder had uitgestoken, die verbijsterd en nadenkend, tegen de tafel geleund, naar buiten staarde of wanneer zij in de stilte van haar eigen kamer haar vuistje gebald had naar het vertrek, waarin moeder argeloos en ijverig bezig was. Sedert jaren had Maghen niet meer, zich ongelukkig voelend, bitterlijk geschreid om deze dingen; nu echter voelde zij tot haar verwondering medelijden met moeder. Waarom kon zij van moeder niet houden zooals zij van Vader hield? Altijd was moeder goed voor haar; aanstonds werden haar beden ingewilligd; echt hield moeder van haar.

Buiten sneeuwden de vlokken dichter, terwijl de regen dunner was geworden en bleeker schenen de vermoeide gezichten der haastige voetgangers in dezen laten en witten middag. Sytske kwam weer binnen, zette zich aan tafel, spreidde een rij van

spelden in den mond en begon, breedelijk uitgestald achter de naaimachine, te draaien. Aanstonds overstemde het eentonig gesnor der oude machine de straatgeluiden, gelijk zij door de vensters binnen drongen. Vreesachtig beschouwde zij moeder, wier gezicht, naar gelang het draaien duurde, opnieuw verbijsterd en nadenkend dreigde te worden, met lichtelijk puilende oogen, terwijl de onregelmatige trekken grover en slapper zwollen. Toen liet Sytske opeens het handvat los, waarmede het rad gedreven werd en staarde Maghen verbluft aan. Deze voelde een fellen bloedstroom schieten naar haar hoofd en zij bewoog haar lippen als wilde zij iets zeggen, maar enkel dwaze klanken bracht zij voort en, toen zij haar verwarring voelde toenemen, ijldde zij naar de deur, die zij haastig, bijna angstig, openwong, terwijl Sytske goedmoedig daverde om zooveel aanvalligheid.

Nauwelijks had Maghen de deur gesloten of zij verstijfde, want uit het traphol, dat altijd donker was, rees met onhoorbaren tred Immanuel Barnouw. Hij was gehuld in zijn kemelharen tabberd, zag haar in het voorbijgaan aan met den onwezenlijken

blik, waarmee hij de dingen dezer wereld niet placht op te merken en verdween in het echtelijk slaapvertrek. Zij voelde haar hart kloppen en haar beenen beven; toen, zonder dat zij wist wat zij wilde, ging zij de trap af en Vaders kamer binnen, waarvan de deur halverwege open stond. Zij zag rond, een weinig schuw; boeken, boeken, langs alle wanden boeken. Het deurraam ging reeds schuil achter de groene saaien gordijnen; de klep van het potkachelkje lag open, zoodat Maghen den rooden gloed blaken zag. Dan vielen haar blikken op de kap van gele zijde, die de staande lamp omhing en die de zomervliegen rijkelijk bespikkeld hadden. Zij aarzelde, bevangen door de stilte; het scheen als lag deze kamer diep onder de aarde. Toen hoorde zij gedempt koeren en, aanstonds herademend, naderde zij de schrijftafel, waarop te midden van velerlei open en dichte tijdschriften, boeken, papieren, een werk van grooten omvang, schoon niet zeer lijvig, open lag. Zij las in het midden boven één der bladzijden Mattheus, en zij verwonderde zich, meenend, dat altijd het Oude en Nieuwe Testament tot den zwaren Bijbel waren samen-

gevoegd. Haar blikken gleden over de kolommen en plotseling troffen haar deze woorden:

- Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een korrel mosterdzaad, die een mensch nam en in zijnen akker zaaide; 't welk wel het kleinste is van al de zaden, maar wanneer het is opgeschoten het grootste is van de tuingewassen en een boom wordt, zoodat de vogelen des hemels komen en in zijne takken nestelen.

Nauwelijks had zij deze woorden gelezen of zij schrok weer, want even onhoorbaar als hij was gerezen uit het traphol, trad Vader nu de kamer binnen. De verwondering dreigde zijn gezicht weer naar boven te strijken, toen hij haar aldus over zijn schrijftafel gebogen zag; een oogenblik, reeds was zijn voorhoofd onbevangen en glanzend als altijd. Hij kwam bij haar zitten op zijn ronden bureaustoel met lage leuning, die zoo zwaar was, dat zij hem nauwelijks van den grond vermocht te beuren; stond dan weer op, tikte met rasschen vinger het potkacheltje dicht en vroeg, opnieuw zich zettend:

- Wat wou je, kindje? ...

Zijn stem klonk verstrooid en vaag zon-

der de betoovering, die haar zoo menigmaal ontroerd had. Zij schurkte zich tegen hem aan, een weinig verward en toch behagelijk; dan zuchtte zij diep en zeide, terwijl haar blik zeer peinzend werd:

- Ik las daar juist over het Koninkrijk der Hemelen, dat met een mosterdzaadje vergeleken wordt... ik begrijp die vergelijking niet goed ...

- Gelijkenis..., verbeterde Immanuel Barnouw met zachtmoedigheid.

Zij bewoog zich levendig en verlegen en riep:

- O, ja... dan zuchtte zij weer diep en herhaalde als ontmoedigd: gelijkenis ...

Meteen wendde zij schielijk het hoofd tot vader, die met zijn fijne en dorre hand het boek binnen zijn bereik schoof, terwijl zijn geofende oogen speurend zochten en aanstonds vonden. Toen, halffluid, las hij op zijn beurt:

- Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een mosterdzaad, die een mensch nam en in zijnen akker zaaide; 't welk wel het kleinste is van al de zaden, maar wanneer het is opgeschoten het grootste is van de tuingewassen en een boom wordt, zoodat

de vogelen des hemels komen en in zijne takken nestelen.

Zijn stem klonk nu anders dan straks; zij scheen uit dieper diepten, dan waarin dit ondergrondsche vertrek gemetseld was, op een doffen rythmus te stijgen naar de vreemde hoogten, waar zij toefde en hij begeleidde af en toe met hetzelfde vage gebaar deze trage litanië. Toen hij gereed was, liet hij zich langzaam achterover zinken tegen de lage leuning, terwijl zijn hand op het open boek bleef rusten. En allengs scheen het Maghen, die hem ademloos beschouwde, als breidde het licht, dat op zijn voorhoofd glansde, zich langzaam uit over alle de trekken, de breekbare, dierbare trekken van zijn gezicht, dat zoo stil werd, als week het leven daaruit, naar gelang het won aan dezen glans. Totdat hij eindelijk roerloos zat, zijn aardsche lichaam in donker welhaast gehuld, terwijl zijn gezicht gebed was in dit hemelsch licht. Hoelang duurde dit schouwspel? Zij wist het niet, de glans vlood langzaam terug naar de bron, het voorhoofd, en het leven keerde in zijn trekken weder. Toen zeide hij en de naklank van den doffen rythmus, waarop hij zooeven den gewijden tekst gepre-

veld had, zong nog door zijn vreemde stem:

- Het Koninkrijk der Hemelen ... het Koninkrijk der Hemelen ... Zijn afglans op aarde is de vrede der ziel...

Dien nacht droomde Maghen, dat zij des middags na schooltijd op de Rozengracht heen en weer drentelde in afwachting van den omnibus, schoon er vorst noch storm was. Opeens echter vond zij zich in een doolhof van steegjes verdwaald, waar geen mensch omging. Er waren geen lantaarns, merkte zij op, alleen de gouden schijnsels van olielampjes drongen moeizaam door de groezelige ruiten der morsige winkeltjes. Toen zag zij een monnik plotseling onhoorbaar als rijzen uit den grond; hij ging barvoets en leek stokoud en een vreemde glans blonk op zijn voorhoofd. Het volgend oogenblik stond zij voor de uitstalkast van een winkeltje, starend naar een doodshoofd, dat op een stapel zeer lijvige en zeer stoffige folianten, onder een walmend olielampje, troonde. Hier schrok zij wakker met hartkloppingen, geheel bezweet, zich aanstonds zeggend, dat Vaders hoofd zoo geel, zoo ivoorgeel als deze schedel was. Zij hoorde den nachtwind met zachte vlagen ruischen door

de ontbladerde populieren. Zij richtte zich op en, steunend op haar elleboog, luisterde zij naar deze vage en diepe muziek, totdat zij zich vermoeid voelde worden, terug liet zinken op haar kussen en weer insliep.

Den volgenden namiddag dronk Maghen thee in de hooge, stille kamer aan den grachtkant met Aline, die meer dan ooit zwijgzaam en droomziek was en haar moeder, die als altijd druk praatte, vooral tegen een mooi klein meisje met gouden vlechten, dat ze wel meer had ontmoet. Maghen luisterde verstrooid, volgend het verkleuren in de schemering van een rooden wimpel aan den mast van een schuit, die tot in de kale takken reikte.

Opeens werd getikt, iemand trad binnen en toevalligerwijze Aline aanziende, zag zij het onwezenlijk gezicht van haar vriendin geheel verstart, terwijl de vage, zachte reeënoogen een uitdrukking van verdwaasdheid spiegelde. Maar op hetzelfde oogenblik, jubelend en in haar handen klappend, sprong het meisje met de gouden vlechten op, snelde den nieuwen bezoeker tegemoet onder het roepen van:

- O, daar is Hinne ... daar is Hinne ... En Maghen, omziende, zag haar met uitgestrekte armen tuimelen welhaast tegen een jongen man, die, lachend haar schouders omvangend, zich tot haar overboog, en gelijk een oudere broeder hartelijk kuste met lieve woorden, op beide wangen.

Ze hing zich stralend aan zijn arm en begeleidde hem tot mevrouw Forweyne, die opeens verstomd was. Hij kuste haar de hand en zeide zich gelukkig, haar het eerst zijn opwachting te maken. Zij lachte, geveid en verward, maar sprak geen woord en ondanks den schemer zag Maghen felle vlekken woekerend verschijnen op de al te gave en blanke huid van haar nog onverwelkte wangen en fraaien hals.

De bezoeker intusschen had zich tot Aline gewend en Maghen, die hem nu recht in het gezicht zag, meende een uitdrukking van ontstemming te bespeuren op zijn in wellevende trekken geplooid gelaat, toen hij Aline aldus roerloos toeven zag. Hij reikte haar de hand, die zij nam als in een droom; haar lippen bewogen zich schoksgewijze, terwijl de verbaasde uitdrukking in haar

oogen toenam. Maar op hetzelfde oogenblik ging de deur open en Don Diego trad haastig binnen. Zoodra hij den bezoeker gewaar werd, stortte hij zich op dezen, hem uitzinnig prangend aan zijn hart, hem overstelpend met een stormvloed van Spaansche woorden. De bezoeker duldde glimlachend en lichtelijk afwerend deze buitensporigheden. Dan week Don Diego een pas, allengs overgaande in het Nederlandsch en monsterde hem met bewondering, roemend zijn verbranden, gezonden tint. In de verwarring van het oogenblik werd Maghen vergeten, zoodat het ten leste Aline was, de droomzieke, die de handen van Maghen en den bezoeker samen bracht, hun namen fluisterend. Zij kon zijn gezicht niet onderscheiden, daar hij gekeerd stond tegen de hooge ramen, waardoor de schemer daalde. Haar hand rustte in de zijne, zij voelde een zeer zachten en toch vasten druk, die misschien langer duurde dan eerste handdrukken gemeenlijk duren, maar waarvan de gemeenzame aandrang geen onbehagen in haar wekte. Uit het donker, waarin zijn gelaat zich bevond, voelde zij een belangstellenden, onderzoekenden blik op zich

nederdalen, die zij onbevreesd en glimlachend doorstond.

Kaatje, eerwaardig en schommelend, massief en vierkant, oudtijds baker van Don Diego, trad binnen om de petroleumlampen te ontsteken. Men zette zich opnieuw; Mevrouw Forweyne voorzag den gast van thee en in het licht der lamp begon hij te vertellen. Het kind zat op een schemel aan zijn voeten, zag tot hem op en al de uitdrukkingen, gelijk zij wisselden op de trekken van den verteller, weerspiegelden zich op haar gezicht. Maghen verwonderde zich over de onnatuurlijk schitterende oogen, waarmede Mevrouw Forweyne zijn verhaal volgde; de felle vlekken gloeiden nog steeds, zij het zwakker, op haar wangen en in haar hals. Aline zat buiten den lichtkring, een pruilend aapje gelijk; de tint van haar gezicht leek opnieuw zeer geel. Ook Don Diego zat ter zijde, geheel verward in woeste aandacht. Maghen keek naar buiten; de roode wimpel had zich in het donker opgelost, alleen de mast was in het schijnsel eener verre lantaarn vagelijk zichtbaar. Dan wendde zij opnieuw haar blik tot den verteller; zij zag in den lichtkring een gebruin-

den, eenigszins mageren kop, met dunne lippen, scherpe trekken en een hoog voorhoofd, dat haar aan Vaders voorhoofd deed denken en zij verwonderde zich over de diepe kassen, waarin zijn bruine, donkerbruine oogen verzonken lagen. Zijn neus was gebogen en zij herinnerde zich de oude munt, die eens uit Vaders zak gevallen was, toen hij een sleutelbos te voorschijn had gehaald en die toen in de plooien van zijn tabberd was afgegleden, waar Maghen haar na eenig zoeken vond. Het was een oude Latijnsche munt, had Vader haar geleerd, de beeldenaar was schier geheel versleten; nochtans vermocht zij de lijnen van den neus te onderscheiden, dien Vader een Romeinschen, of arendsneus genoemd had.

Zijn trekken, die aanvankelijk onbewogen hadden geschenen, werden levendiger naarmate zijn verhaal vorderde, Zij hoorde vertellen over den wiegenden tred der kameelen, die den reiziger dagenlang door de roze woestijnen gedragen hadden, over de duivegrijze landen, waar de leiders der karavanen ter bezwering der verveling op de urenlange tochten de verzen neurieden, oudtijds door de groote zangers van het land gedicht,

over Gaza, een der oudste steden der aarde, waarvan Genesis al gewaagde en waar hij zich een Arabische merrie had gekocht, die morgen Don Diego, gelijk den proconsul, dien Flaubert in Herodias beschreef, stom van bewondering zou doen blijven.

De tijd ging ras voorbij.

Hij stond op en op hetzelfde oogenblik verhief zich Maghen. Zij zeide haastig, dat ze veel te lang was gebleven en dat zij zich reppen moest. Het kind stond halsreikend op haar teenen voor hem en hartelijk als zoeven kuste hij haar op beide wangen. Maghen ontmoette een giftigen blik van Aline, terwijl het haar tevens scheen, dat Mevrouw Forweyne bij haar wereldschen afscheidsgroet haar met zekere hoogmoedige koelte bejegende. Aan de voordeur, tot waar Don Diego hen begeleid had, namen de beide mannen op Spaansche wijze afscheid van elkaar. Zij drukten elkaar de linkerhand, terwijl zij met de rechter elkander hartelijk klopten op den rechterschouder. Dan boog Don Diego verward en zwierig zich over Maghens hand; zij waren buiten.

Maghen herademde; de gracht was stil en donker, enkele vreedzame wandelaars gin-

gen aan deze en aan de overzij de voorbij. Een handkar in de verte maakte eenig gerucht, een onzichtbare kees gromde aan boord der schuit, waarvan Maghen den kleurigen wimpel in den nacht had zien vervagen.

Hij vroeg of het geoorloofd was, haar een eindweegs te begeleiden. Zij antwoordde vagelijk, verwonderd over dezen samenloop van zeldzame dingen en over het vertrouwd gevoel, dat haar tegenover haar begeleider vervulde. Zij volgden de gracht tot de Spiegelstraat en terwijl hij iets zeide over de schelle drukte der Leidschestraat, bogen zij links af over de zware keien tusschen de oude gevels der dwarsstraat. Hij stelde velerlei vragen, naar haar ouders, wat zij las, of zij godsdienstig was en hij scheen het niet goed te keuren, toen zij, lichtelijk kleurend, vertelde, dat zij zich uit de catechisatie had teruggetrokken. De dominé was geen prettige man, hij maakte altijd grapjes over de Joden, hij was erg met zich zelf ingenomen en praatte plat. Haar geleider lachte en zag haar nieuwsgierig en welwillend aan, zoodat zij zich overmoedig begon te voelen. Hij liep eerder langzaam met groote, kalme passen, een weinig gebogen, want hij hield

zijn handen op zijn rug, een stok geklemd onder zijn linkerarm, een deukhoed achteloos op zijn hoofd, een weinig terzijde. Zij vertelde over het gevoel van eenzaamheid, dat haar thuis altijd bekleemde, over haar wonderlijken afkeer van moeder, over haar liefde voor Vader, dien zij schetste als geleerde en zonderling, hetgeen in hooge mate zijn belangstelling scheen gaande te maken. Zij verwonderde zich, dat zij het waagde, over deze dingen te spreken met iemand, dien zij voor de eerste maal ontmoette, maar hij vroeg en sprak met zooveel aandacht en voorzichtigheid, dat zij het heel natuurlijk vond. Zij liepen nu door de Leidsche Boschjes, het was windstil, bijna warm, ondanks het late najaar en toen zij omhoog keek, zag zij den hemel vol sterren. Bij de ophaalbrug van de Overtoom bleef hij staan, en, zijn hoed lichtend, reikte hij haar de hand met een zoo wellevenden glimlach, dat zij hem betooverd aanstaarde. Hij sprak de hoop uit haar spoedig te mogen weerzien en zijn spijt, dat hij haar nu niet verder kon begeleiden.

Hun oogen en handen rustten in elkaar; zijn handdruk was langer en vaster dan

zoeven, zoo scheen het haar, eerbiedig en gemeenzaam.

Dien middag aan tafel drukte de stilte haar niet gelijk anders, zooveel had ook Maghen nu te peinzen. Tegen het einde van den maaltijd weliswaar voelde zij zich ietwat onrustig worden, want zij zocht in haar herinnering vergeefs naar een plaats in den Bijbel, die haar indertijd eens bijzonder had getroffen. Dan werd zij van deze dingen afgeleid door de zoete dadels, die zij als gewoonlijk met een mengeling van genot en weerzin at, want altijd deden de lange pitten dezer vruchten haar aan de tanden van oude vrouwen denken. Intusschen maakte Vader aanstalten op te staan. Zijn servet vouwde hij nooit zelf dicht, hij legde het naast zijn bord en verhief zich dan langzaam en plechtig, gelijk een redenaar, die een rede gaat uitspreken. En terwijl hij verstrooid en wiegend heenging, bedacht Maghen opeens, dat zij hem moest vragen naar de plaats, waarnaar zij zocht in haar herinnering, maar, tersluiks naar moeder ziende, die al begon op te ruimen, besloot zij liever te wachten en straks tot Vader te gaan als hij in zijn kamer alleen was.

Even later zat Maghen in haar kamertje met het Nieuwe Testament, waarin zij dien wonderlijken avond met Vader had gelezen. Het weer was veranderd, wind opgestoken en telkens kraakten de ruiten en schudden de ramen onder zijn zwaren druk. Zij toefde eenigen tijd, alvorens de Schrift te openen en zij staarde voor zich uit. Het wassend rumoer van den storm overstemde bijwijlen het lichte suizen van het gas, dat achter zijn kap van gele zijde brandde. Het was nu stil, in huis en op straat, zoo stil, als het omtrent middernacht kon zijn en zoo diep voelde zij haar stemming, dat het haar bijna angstig te moede werd. Toen opende zij het Boek bij het leesteeken, dat Vader ter plaatse had gelegd en zij las het oud verhaal:

En het geschiedde, als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw met name Martha ontving hem in haar huis. En deze had eene zuster, genaamd Maria, welke ook, zittende aan de voeten van Jezus, zijn woord hoorde. Doch Martha was bezig met veel dienens, en daar bijkomende, zeide zij: Heere, trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alleen laat dienen? Zeg dan haar, dat zij mij helpe. En Jezus ant-

woordende, zeide tot haar: Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen, maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

[III]

Hinne Roemer was de zoon van Steven Harper Rode, reeder en stammend uit een geslacht van Amsterdamsche patriciërs, kooplieden en regenten, wier naam in de geschiedenis der groote stad herhaaldelijk eervol werd vermeld. Met waarlijk meesterschap leidde Steven Harper de uitgebreide zaken, waarvan de omvang onder zijn beheer gestadig toenam. Een net van scheepvaartlijnen was door hem gaandeweg over de geheele wereld gesponnen en wanneer hij, in schaarsche oogenblikken van ledigheid, verpoosde van zijn immer wassenden, immer beheerschten arbeid, volgde hij gaarne in verbeelding de vele vrachtschepen, die, alle stroomen en winden ten spijt, langs wiskunstige banen doelwaarts stoomden, terwijl de zeilschepen integendeel de natuurlijke wegen volgden, gelijk zij, door winden en stroomen bepaald, door de zeevaarders van het voorgeslacht ten slotte moeizaam waren ontdekt.

De gestalte van Steven Harper was gedrongen, bijna stram; zijn gang was stug en bijna stroef zijn gezicht, waaraan een knevel en een sik een zekeren zwier verleenden, die geenszins misstond bij zooveel strengheid. Nochtans waren de boerten en grollen bekend, die hij met strak gezicht vooral aan gastmalen placht te vertellen. Hij ging altoos te voet, stootte bij eiken pas een zwaren rotan met ivoren knop rechtstandig op de steenen neder, een eentonig en energisch geluid, dat hem aankondigde van verre op zijn gangen naar het kantoor, onder de iepen der grachten en in de stegen der volksbuurt aan den IJ-kant, waardoor hij altijd zijn weg nam. Zijn linkerarm met gebalde vuist rustte dan op zijn stoeren rug en soms neep hij zijn oogen een weinig toe, want hij was lichtelijk bijziende, terwijl zijn gezichtskring beperkter dan van den gewonen sterveling was, zoodat hij menschen en dingen naast of zelfs ter zijde voor hem niet opmerkte. Hij ging winter en zomer gekleed in korte, rechthoekig gesneden jassen en hij droeg lange, zwarte dassen, gelijk schilders dragen, voorts een hoed, die hooger dan een ronde en lager dan een hooge

was, dofzwart, als zijn overige kleeding. Hij was sober en spaarzaam, zijn disch eenvoudig, schoon uitmuntend en, in tegenstelling met velen zijner handelsvrienden, die rijtuigen, zeiljachten, renpaarden hielden, versmaadde hij alle deze dingen en leefde, zich wijdend aan zijn arbeid en zijn ondeugd, onverstoorbaar verder.

Steven Harper was sinds vijf en twintig jaren gehuwd met Hester van Baerle, dochter van een vriend zijns vaders, indertijd welgesteld zeilmaker, maar die door de toenemende stoomvaart en de onbekwame leiding zijner huiselijke zaken in armoede was geëindigd. Hester was een diepe en vrome natuur gelijk haar moeder en door deze opgevoed volgens de strenge beginselen van het Calvinisme. Zoo had Hester geleerd in haar jonge jaren, dat deze wereld, verpletterd door de erfzonde, verdoemd was en dat de groote meerderheid van het menschelijk geslacht bestemd was in het helsche vuur, waar weening en knarsing der tanden was, van eeuwigheid tot eeuwigheid te lijden, terwijl God uit kracht zijner oneindige liefde een kleine minderheid alsnog ter gelukzaligheid had uitverkoren. Aldus leefde Hester in de

vreeze des Heeren en bad zij van nacht tot nacht om genade voor de verdwaasden, die, in hun zonde verstokt en van de goddelijke dingen onvervuld, roekeloos verder leefden. Beter dan Hester zelf peilde Steven Harper de diepten dezer vrome natuur en de argeloosheid, de onbewustheid, waarin zij leefde omtrent zich zelve, verdiepten zijn verlangen. Zij onderging de bekoring zijner krachtige en driftige natuur. Zij huwden en werden gelukkig, maar al spoedig keerde Steven Harper terug tot zijn oude ondeugd, de forsche en rijpe vrouwen uit het volk, waarop hij verzot was met een sombere en machtige drift. Nooit ervoer Hester iets omtrent de sluipwegen van haar echtgenoot, maar in toenemende mate zag zij hem verstrooid worden tegenover haar bekoringen, schoon hij nooit in gebreke bleef haar den eerbied en de aandacht te bewijzen, waarmede hij haar altijd omringd had. Zoo verzonk Hester dieper dan ooit in het gebed, haar kommer en vertwijfeling met al den aandrang van het eigen heerlijk en ongestild verlangen omhoog stuwend tot den almachtigen, maar onverbiddelijken God. Zij verouderde ras, geleek op vijf en veertig jaar een waardige

matrone van bijna zestig. Heur ravenzwarte haar was rijkelijk verzilverd, haar onregelmatige maar fijne trekken spiegelden een uitdrukking van groote zachtheid en geduldig verzwegen leed en de tint van haar broos gezicht was mat, bijna geel geworden door de schaduw der hooge vertrekken, waarin zij schier alle de dagen des jaars sleet. Zij ging altijd, evenals haar echtgenoot, gekleed in dof zwart.

Hinne was hun eenig kind, een verwonderlijk intelligent kind, dat op zijn achtste jaar een citaat der moeder uit het Evangelie van Lukas nadenkend verbeterde. Maar al spoedig zou blijken, dat Hinne afweek van de baan, die sedert eeuwen het geslacht der Rode's had gevolgd. Niet de handel noch de zeevaart wonnen zijn belangstelling. Zijn hartstocht, zijn geduld gingen niet uit naar de nieuwe handelsbetrekkingen, de samengestelde ondernemingen, waarvoor zijn vader en alle voorvaderen hun hartstocht veil hadden gehad en waarin hun driestheid en arglistigheid, hun eerlijkheid en geveinsdheid zoo dikwerf hadden gezegevierd. Meer en meer ontoog Hinne zijn aandacht aan een zakelijke wereld, waarvan hij overigens

de groote verhoudingen stellig bewonderde en liever dan het lawijt van dokken en werven werd hem de eenzaamheid zijner kamer, waarin de boeken zich vermeerderden in den loop der jaren en de kostbare voorwerpen, verschieten openend op landen en tijden, die hem gemeenzamer waren dan het eigen land en deze al te drukke tijd, waarvan het tempo daarenboven zich dagelijks versnelde.

Steven Harper zag aanvankelijk met mistroostigheid dezen kunstzin zich ontwikkelen in zijn zoon, maar met scherp blik overtuigde hij zich al spoedig, dat Hinne als mensch voor alles begaafd was. De gedachte, dat zijn zoon de traditie der Rode's zou verzaken, bezerde nauwelijks zijn stugge hart, mits deze zoon bij machte zou blijken den naam der vaderen op andere wijze roem te verleenen. Steven Harper wist, dat de groote dingen des levens alleen uit een groote menschelijkheid ontstaan. Niet de opbrengst van den akker, maar de akker zelf, ziedaar waarom het ging; die van Hinne was blijkbaar van een andere gesteldheid dan zijn eigen, maar daarom niet minder vruchtbaar en bestemd wellicht tot nog

zwaarder oogsten? Zoo voelde Steven Harper zich voldaan en geveleid en knikte hij zoetjes met een weinig geloken oogen den zoon zijn bijval toe, wanneer hij dezen plotseling doodelijk verbleeken zag en met wijde, helle oogen staren in de heroïsche verten, waarvan hij geestdriftig en welsprekend verhaalde.

Hinne voelde zich gelijkelijk verwant met den goddeloozen vader en de godvruchtige moeder. Hij aanbad zijn moeder en vele waren de uren, die zij met elkaar in vrome gesprekken sleten. Maar hij schroomde, was het wonder, haar de diepten zijner natuur te openbaren en al gewaagde hij menigmaal van zijn booze verzoeken, hij verzweg de vele nederlagen, waarvan de argelooze biecht haar verschrikt zoude hebben. Maar ook den harden vader had Hinne lief met een liefde, dieper, naar gelang zij gestrengelijk beheerscht was gelijk des vaders liefde voor den zoon. Hij bewonderde den stuggen gang zijns levens, zijn hoogmoedigen eenvoud, de rustige stelligheid en algemeene levenswijsheid, waarvan zijn gekwelde moeder verstoken was. En ook toen hij met vroegen speurzinn den donkeren

achtergrond vermoedde, waarin Steven Harper zich telkens opnieuw heimelijk terugtrok, stemden hem deze eerste en duistere gissingen vooral tot verwondering en gepeins. Vol van lange stilten en lange blikken waren de schaarsche gesprekken van vader en zoon en allengs begreep Hinne, dat alles wat hem bedreigde ook den eenzamen vader bedreigd had, om pas na jarenlangen kamp gedeeltelijk beheerscht te worden.

Zoo rijpte al vroeg in Hinne's ziel het besef, dat de natuur, wel verre van de moeder der vreugden te zijn, integendeel de smarten baarde, waaraan het leven rijker dan aan vreugden was. De vreugden dezer aarde schenen de hinderlagen, waarin droefenis en bitterheid den gevallene wachtten. Alleen wanneer men zich van de natuur vermocht af te wenden, hetgeen in de uren der bespiegeling het geval was, genoot de ziel vreugden zoo hoog, als niet geëvenaard konden worden. Maar op de hoogten was het eenzaam en in de dalen zwierven de vrouwen, de onbelangrijke maar geheimzinnige, vijandinnen allen, ten spijt der lieve maskers, onvermogen den geliefde tot zijn hooge en reine eenzaamheid te volgen.

Maar wanneer de ever gromde in het woud en de hinden op lichte voeten snelden door den herfst, dan rook het matte en klamme lichaam der uitgeputte en allerschoonste zoeter en scherper dan alle geuren, die den dampkring der van zomerwellust verzadigde natuur overstelpend bezwangerden. Zoo lustte het Hinne dikwerf omlaag te dalen naar de zwoele valleien, waarin de vrouwen omgingen. En als hij dan afwaarts ging, bezwaard van hart, zij het al met lichte schreden en tusschen de stammen, in de stralen der maan, zag hij het tochtig hert met het koninklijk gewei de hinden vervolgen en hij hoorde het bronstig ronken van den zwaren ever, dan voelde hij zich bitter gestemd, peinzend, dat hij het feest des levens niet argeloos gelijk deze dieren genieten mocht. Dan voelde hij soms zijn hart verteerd van heimwee naar het land der Grieken, voordat het Christendom deze zonnige wereld versomberd had. Maar het harmonisch ideaal der Grieken, het ideaal van den volledigen en gelukkigen mensch, den in schoonheid en vreugde levende, was verloren gegaan, sedert de zonde was uitgevonden.

Op tennisbanen, aan gastmalen en in danszalen ontmoette Hinne de jonge meisjes en vrouwen, die zijn vriendinnen en geliefden werden; al had hij het spel der liefde reeds vroeger op andere en ruwere wijze gespeeld. In stegen en op grachten der oude stad en in de holle, sombere straten eener nieuwe wijk kende hij vrouwen, wier beroep de Bijbel zelfs niet schroomt met name te noemen en ook met de gejaagde en vermoeide meisjes uit burgerstanden en verarmde gezinnen, die zwoegden en draafden in de groote magazijnen der stad den ganschen dag, verkeerde hij menigmaal, volgend dikwerf met verteederde belangstelling de lieve blijken eener ongerepte kinderlijkheid, die hij ook bij jonge hoeren had waargenomen. En alle deze omgangen met zoovele meisjes en vrouwen, vanaf het meest schaamteloze en ontuchtige volkskind tot het ingetogen jonge meisje, dat des avonds met zuivere stem de liederen der meesters zong, al deze omgangen werden gekenmerkt door dezelfde innigheid, hetzelfde vertrouwen, ook al was de omgang ternauwernood angebroken, zoodat de eerste roerselen der nieuwe teederheid de ziele in alle onbewustheid stemden

tot blijmoedigheid. Want even vaardig als hij was, hij, de geduldige sierkunstenaar van het woord, in de kostelijke samenstelling van den eurhythmischen volzin, even bedreven en geslepen was hij in het doorgronden van den geheimen aard van haar, die hij ontmoette in gezelschap of elders voor de eerste maal. Met een onfeilbaren, bij uitstek gevoeligen en tevens vernuftigen, speurzinn wendde hij aanstonds het gesprek in de richting, waarin de belangstelling der onbekende zich bij voorkeur bewoog en als hij dan in het eigen hart de geheime en bekende, zachte of wilde maning voelde van een nieuwe teederheid, een nieuwe begeerte, en hij voelde, dat in het hart der andere dezelfde bewogenheid zich voorbereidde, dan wonnen zijn gansche persoonlijkheid, zijn gebaren, zijn voordracht een bekoring, een overmacht, waaraan weinigen zich vermochten te onttrekken.

Met welke kunstgrepen en valsche zetten speelde Hinne van jaar tot jaar dit samengesteld, dit ingewikkeld spel? Het geviel, dat hij op één dag twee of drie vrouwen omarmde en beminde en als hij dan huiswaarts keerde, lang nadat de torens van

Amsterdam het klokkenspel van middernacht over de slapende stad gesprankeld hadden, verwonderde hij zich, berouw noch wroeging te voelen in zijn hart, integendeel, veeleer een schelmsche gewaarwording, als keerde hij huiswaarts van een bedenkelijk blijspel. Wel deerde hem het besef, dat hij een te ruim deel van zijn kracht, zijn tijd aan deze ijdele zaken verspilde en dat de geestelijke arbeid alleen, de uren der bespiegeling vooral in de gewijde eenzaamheid zijner kamer, de ware vreugden, de eenige voldoening verschaften. Dan welde en woelde in hem de oude begeerte op verre zeeën, onder vreemde hemelen, of veel eenvoudiger op de vaderlandsche heide de eeuwige waarheden dichter te benaderen. En soms toog hij op reis, maar waarom anders ten langen leste dan om een keur van nieuwe en vreemde avonturen te voegen bij de oude, gemeenzame, waarvan het aantal middelerwijl zich te haastiger uitbreidde, naar gelang hij rijper werd, winnend aldus in arglistigheid, geveinsdheid, driestheid en ervaring velerlei? Zoo leefde Hinne bij tijd en wijle in hachelijke verhoudingen, bracht wanhoop en tranen in veler leven en de trouwsten

waren het, gelijk het geschiedt, die hij het deerlijkst bedroog.

Met dat al wies de mistroostigheid in Hinne's hart en als hij, gebogen over zijn schrijftafel, de Platonische teksten ontcijferde, slaakte hij dikwerf een zucht van bekommerdheid, denkend aan hen, die verstoken van een zoo panischen levensdrang, of dezen overwonnen hebbend, in afzondering en bespiegeling, gelijk oudtijds de Helleensche wijzen temidden van hun bijen en rozen, een goddelijk leven genoten. Maar niet alleen het Platonisch ideaal, ook dat van den Epicurist, die alle vreugden der aarde gelijkelijc wist te genieten en tevens gering te schatten, bleek voor hem onbereikbaar. Dikwijls rustte zijn blik langen tijd op een kleinen, bronzen faun, die voor hem op zijn schrijftafel stond. De sater danste, het rechterbeen geheven met een bevalligheid, die zijn goddelijken oorsprong verried, terwijl de kuitspieren van het linkerbeen in edele en driftige lijnen gespannen waren, den sierlijken last weerstrevend van het jonge lichaam, dat het, alleen nu, torste. De daemon begeleidde zichzelf, blazend op een fluit, die saters uit het wuivend riet zich

snijden met rappe hand en de uitdrukking van zijn gezicht was zoo kinderlijk en uitbundig, dat Hinne zich steeds opnieuw verteederd voelde. En tegenover dezen argelooze, dezen goddelijk vervulde, bemijmerde hij eigen arglistigheid en de onvervuldheid van het eigen hart, ten spijt der vele vervullingen.

Eens geviel het, toen hij des middags slenterde in de Kalverstraat, dralend het Poolsche Koffiehuis binnen te gaan, waar hij vrienden zou ontmoeten, baloorig gestemd, want de arbeid wilde niet vlotten, de groote geschiedkundige roman over de Romeinsche samenleving onder Otho; toen geviel het, dat een vrouw, die hij van aanzien kende, hem in het voorbijgaan, ondanks de drukte der straat, lachend haar adres toeriep. Hij dankte glimlachend, met herhaalde hoofdbuiging, lichte schertsend zijn vilten hoed. Dan ging hij het Poolsche Koffiehuis binnen, waar de vrienden al bijeen waren en mengde zich weldra in velerlei gesprekken, veelal twistgesprekken over litteratuur. Daarna at hij in de ouderlijke woning en zonder zich hiervan rekenschap te geven, onderhield hij zich ditmaal in hoofdzaak met zijn vader,

die goedgeluimd was en op de hem eigen, droge wijze, eenige snakerijen vertelde, waarom de zoon alleen met zijn oogen lachte. Na tafel ging hij naar zijn kamer, meenend te lezen of verder te werken aan zijn vertaling van den eersten Alcibiades, voor welke kleine samenspraak hij altoos een bijzondere voorliefde had gekoesterd. Maar al spoedig bemerkte hij, dat hij zijn aandacht niet vermocht te bepalen tot eenig ding, totdat hij zich opeens het lachend gezicht herinnerde der schaamteloze, bekoorlijke, die hem te midden der menigte haar adres had toegeroepen.

Even later viel de huisdeur achter hem in het slot; de slag, waarmede zij dichtviel, weergalmde in de stilte der gracht. Het mistte, de lantaarns waren omfloerst en uit de zwarte takken der najaarsboomen leekten de druppels met zwaren val. Hij volgde stille, donkere grachten en drukkere, lichtere dwarsstraten; dan stak hij het Rokin over en volgde opnieuw een doolhof van stegen en grachten, die al nauwer en stiller werden, totdat hij eindelijk, verpoozend en speurend, toefde op een heel oude gracht, waar het naar citroenen en bananen rook. Hij ont-

dekte al spoedig een roodverlichte kamer boven een fruitwinkel. Hij belde, het touw knarste weldra, de deur zwaaide open en een vrouwestem uit de donkerte vroeg zingend naar den naam des bezoekers. Hij besteeg de vermolmde en krakende trap; zij monsterde hem argwanend, een oogenblik, toen hij in de gang verscheen, die door een halfgedoofde gaslamp kwalijk werd verlicht; dan, hem herkend, sprong zij hem om den hals, hem kussend op beide wangen. Zij was gehuld in een roodzijden kimono en haar oogen waren donkerder en brandender dan hij in het valse middaglicht had opgemerkt.

Hij verliet haar na middernacht, den doolhof van stegen en grachten volgend, waardoor hij gekomen was. De mist had zich verdicht, zoodat de schaarsche voorbijgangers donkere schimmen geleken, terwijl zijn jas weldra overglinsterd was. De gouden lichtjes in de masten der schuiten, het gouden vak van een enkel raam, dat welken eenzame verborg, doorgloeiden af en toe den werkenden, wolkenden mist. Hij liep langzaam, met zijn gewonen, rustigen stap, zijn wandelstok onder zijn linkerarm, zijn handen op zijn lichtelijk vermoeiden rug; alleen zijn

deukhoed scheen ietwat lager dan gewoonlijk op zijn rechteroor gezakt. Hij siste een wijsje tusschen zijn tanden en voelde zich behagelijk in toenemende mate, want hem scheen het, als ontstond in de diepte der ziel een stilte, de stilte, die hij van ouds kende, die het groote scheppen aankondigde.

Thuisgekomen herlas hij eenige gedeelten uit den Phaedo, luisterend af en toe met klemmende aandacht of de stilte dieper werd, de spanning zich verhevigde. Toen staakte hij opeens de lezing, want een volzin had zich ontplooid. Hij begon te schrijven en aanstonds ordenden zich de volzinnen, volgend gelijk een geschoolde en machtige heerschare zijn geestdriftige, schoon bedachtzame leiding. De uren gingen voorbij; ontstegen aan zijn omgeving, ontstegen aan alle verwarring, verheerlijkt en gelouterd, volzalig het leven aldus met zwaren aandrang in machtige volzinnen aan zijn ziel te voelen ontstroomen, werkte Hinne, totdat het kraaien der hanen den nieuwen dag verkondigde en hij, uitgeput en verzadigd, boven de grauwe daken den herfstmorgen parelen zag.

Zoo vond Hinne in zijn scheppenden

arbeid de diepe vertroosting, die geen sterveling, ja, zelfs de wijsheid der Meesters hem niet vermocht te bieden. Wat deerde het leed, dat hij over anderen bracht, mits volzinnen bij tijd en wijle zich ontplooiden, die even rijk aan zin als aan schoonheid waren? Wie van het nageslacht bekreunde zich om de smarten, die de groote kunstenaar roekeloos spilde? De meesterwerken, die zijn naam onsterfelijk hadden gemaakt, waren de diepe schatten, bij welker onschatbare waarde de treurnis dier lang gestorvenen ijdel was.

Hinne was nu een en dertig jaar; zijn roman over het oude Rome onder Otho, waarvan de keizer zelf de tragische hoofdfiguur was, een werk van diepe en uitgebreide kennis betreffende de samenleving dier dagen en waarin een groote stijl zich aankondigde, was voltooid en uitgegeven. Hinne verdiepte zich nu in studiën over Babylon en ondernam met dat doel de Oostersche reis, waarvan hij middelerwijl was teruggekeerd.

Toen hij, huiswaarts varende, na maandenlange afwezigheid de vaderlandsche duinen nu geenszins blond, integendeel van een

doodelijke bleekheid, doemen zag in den grauwen najaarsavond, mijmerde hij, geleund tegen de verschansing, over het nieuwe leven, dat hem wachtte in de oude stad daarginds, waar hij geboren en getogen was en waar hij hoopte, ondanks alle omzwervingen, zijn onrustige dagen tot een rustig eind te voeren. Hij mijmerde vooral over de Forweyne's, die na hun terugkeer uit Argentinië een woning betrokken hadden op dezelfde gracht, waar ook zijn ouders woonden. Ook mevrouw Forweyne had als zoovele anderen zijn bekoring en overmacht niet kunnen weerstaan en beklemd herinnerde hij zich dien avond, toen zij, overspelig voor de eerste maal, na de overgave bezwijmd was in zijn armen. Het kind met haar reeëngang en reeënoogen, de wonderlijke vader met zijn zuidelijken aard en verwarde, brandende oogen hadden hem altijd uitermate geboeid. Hij bewonderde de hippische vaardigheid van Don Diego en vermoedde het geheime treurspel dezer ziel, waarvan de groote energieën gedoemd waren ongebruikt, onverspild te blijven. Hij reed gaarne paard met hem en bleef in hem geboeid naar gelang Don Diego zijn

somber geheim in zijn hart besloot en bijna alleen, maar dan ook zeer uitvoerig, over Mexico sprak.

Met zijn van nature zeldzamen en daarenboven geoefenden speurzin had hij alras achter Aline's verdroomd uiterlijk haar zinnelijkheid ontdekt, een weeke, vooze zinnelijkheid, waartoe hij zich weinig aangetrokken voelde en die hij juist bij vrouwen zonder temperament, zonder hartstocht, meermalen had opgemerkt. Hij twijfelde ook of zijn pogingen den grond van haar wezen te vinden gelukken zouden. Was de ziel van Aline, gelijk nevels en wolken, bodemloos en onpeilbaar? Zoo bejegende hij haar verstrooid en lichtelijk afwerend, veinzend de verwarring niet te bemerken, die haar bij zijn komst aanstonds beving, beurtelings bekoord en afgestooten door deze droomgestalte met den al te wisselenden tint van een gezicht, dat een wonder van onbewustheid was omtrent eigen verdorvenheid. Dan speelde hij liever met Eva, het mooie kind met de gouden vlechten, dat als heel klein kind reeds hobbelpaard had gereden op zijn knie en dat hij altoos omhelsde met kussen, die hij bij al hun frischheid als minnaar genoot.

Zoo mijmerde Hinne, geleund tegen de verschansing van het langzaam deinend schip, terwijl de starrelooze herfstnacht daalde over de donkere wateren. De duinen waren nu door de duisternis verzwolgen, het land bleef zichtbaar als een dieper donkerte in de donkerte, terwijl de vuurtorens van afstand tot afstand met geregelde tusschenpoozen hun seinlichten uitzonden over de nachtelijke golven.

In Amsterdam hernam het leven zijn gewonen gang, arbeid des morgens en het eerste gedeelte van den namiddag, arbeid des avonds, als hij niet den schouwburg bezocht of muziek ging hooren of zijn schreden elders richtte; samenkomsten in koffiehuisen met vrienden, alhoewel niet geregeld, want weinig voelde Hinne voor den slechten dampkring der koffiehuisen en den ruwen toon der bittertafels. Meermalen ging hij paardrijden, den Amstel volgend of de trekvaart langs, Haarlem voorbij, tot de zee. Eens ontmoette hij in de eenzaamheid der duinen Don Diego, gekleed als cowboy, die van verre ontstemd scheen over deze toevalligheid, zoodat beiden op grooten afstand elkander vagelijk toewuifden, terwijl

ieder zijn eenzamen weg vervolgde. Soms ontmoette hij in de Kalverstraat de bekoorlijke, schaamteloze, die hem omstreeks een jaar te voren een zoo grooten dienst had bewezen. Dan volgde een zending bloemen en al spoedig een bezoek boven het fruitwinkeltje op de oude gracht, waar het in den stillen avond naar bloemen of naar vruchten rook, al naar gelang het lente of najaar was.

Een vrouw, die hij in zijn roman als model had gebruikt van een Grieksche slavin, in dienst te Rome van een patriciër, was hem almede trouw gebleven, ondanks de wisselvalligheden van haar troebel bestaan. Zij was gehuwd geweest met een makelaar in Rotterdam, tevens consul van Uruguay, gescheiden en woonde nu alleen in een der laatste bovenhuizen van een doodlopende straat in Scheveningen, met het uitzicht over duinen, enkel duinen en waar Hinne haar eens bezocht, een winterdag, toen de heuvels rondom onder de verschgevalen sneeuw als in een sprookje bedolven lagen. Van tijd tot tijd berichtte een telegram haar onverwachte komst en hij vond haar, verward en verliefd als altijd, in een hoek van Krasnapolsky. Zij bleef dien nacht, om ge-

lukkig terug te keeren in haar eenzaamheid, gelijk zij, vermoeid leunend uit het portier van den straks vertrekkenden trein, zeide met een geheimzinnig lachje, dat in het geheel geen indruk maakte op Hinne.

Mevrouw Forweyne zag hij in het geheim, maar de dramatische nervositeit dezer vrouw begon hem al meer en meer te vermoeien. Hinne hield niet van jaloerschheid en achterdocht en heftige tooneelen verdrotten hem geheel en al. Hij zoude het grachthuis gaarne eenigen tijd gemeden hebben; nochtans bezocht hij het vaak, wanneer thee werd gedronken in de voorkamer, die hoog en stil als de voorkamer was in het eigen ouderlijk huis. En als hij Aline van school zag komen zonder Maghen, voelde hij zich teleurgesteld, maar als zij mede binnentrad, verheugde hij zich en bleef om haar straks naar huis te begeleiden.

Zij volgden als bij een geheime afspraak denzelfden weg, tusschen de oude gevels en over de zware keien der Spiegelstraat door de Leidsche Boschjes en langs de ophaalbrug der Overtoom. En als dien eersten keer praatte zij onbevangen over alles wat haar zoo diep ter harte ging. Hij liep altijd met

zijn handen op zijn rug en zijn stok geklemd onder zijn linkerarm, zonder zijn breeden, rustigen stap te regelen naar haar kleine pasjes, zijn vilten deukhoed achteloos op zijn rechteroor, zijn hoofd een weinig genegen, opmerkzaam luisterend naar al wat zij hem argeloos vertelde.

Op zekeren najaarsdag, toen de regen in zware stroomen ruischte, hield voor het benedenhuis van Immanuel Barnouw een aapje stil en Hinne stapte uit voor zijn aangekondigd bezoek. Maghen, die hem vanuit het venster der voorkamer bespiedde, zag dat hij gedekt was door een vilten, noch door een hoogen, maar door een ronden, zwarten hoed. Even later trad hij binnen, zeer verzorgd, in een donkerblauw, gesloten pak, zoo waardig en voornaam, dat Maghen hem ademloos beschouwde. Het bezoek bij Sytske Barnouw duurde niet lang, de bezoeker was vormelijk en vriendelijk, maar het scheen Maghen, dat zij zijn trekken nog nooit zoo scherp en onbewogen had gezien. Sytske Barnouw, tegenover zooveel hoogheid en strakheid, voelde zich blijkbaar weinig zeker en scheen verlicht, toen Maghen den bezoeker voorstelde mee naar Vader te gaan.

Nog was het studeervertrek van Immanuel Barnouw niet verlicht en de groene saaie gordijnen niet gesloten, toen zij binnentraden. Immanuel Barnouw was gekleed in zijn pandjesjas en rees bij hun verschijnen hoffelijk van zijn zetel. Zijn schaarsche haren zwierden over zijn kale kruin en zijn baard was al even weinig verzorgd. De panden van zijn ouderwetsche jas hingen verslapt en gekreukt en de broek miste al de scherpste der plooiën, zoodat dit kleedingstuk geheel vormloos scheen. Met rasschen blik vergewiste Hinne zich omtrent dit alles, maar niet minder ras omtrent de natuurlijke fierheid, de stille bekoorlijkheid van zijn houding en gebaar, glimlach en stem. Zoo zag Maghen, toen zij allen gezeten waren, Hinne's trekken geheel veranderd en ontspannen, verlicht door de warme belangstelling, waarmede hij ook haar menigmaal had aangezien. Hij zat een weinig gebogen, als bejverd Immanuel Barnouw's zachte stem beter te verstaan en naar gelang zij spraken, zag Maghen de zonnige uitdrukking toenemen op zijn trekken, waarvan zij niet moede werd de fijne levendigheid te bewonderen. Zij waren ternauwer-

nood tien minuten gezeten of reeds dwaalde het gesprek op hoogten, waar zij hen niet vermocht te volgen. Zij hoorde den naam van Plato herhaaldelijk terugkeeren in beider mond en eens haalde Hinne, hartstochtelijk en beheerscht, Grieksche verzen aan, waarbij een doodelijke bleekheid zijn gezicht overtoog, zoodat Immanuel Barnouw prijzend knikte, zijn oogen nederslaande, als voor het tragisch schouwspel, dat Hinne's voordracht opriep.

Intusschen vervaagden de hoeken van het vertrek in de dalende schemering; het zachte koeren der witte duiven, waarnaar Maghen meer dan de anderen had geluisterd, verstomde gaandeweg. De haan had den stervenden dag zijn afscheidsgroet toegekraaid; nu zou hij zwijgen, wist zij, tot in het holle van den nacht, want lang voordat de sterren begonnen te verbleeken en de eerste zuchten van den morgenwind te suizelen door de groene of kale takken der popels, schalde zijn machtig geluid, doordringend en gebiedend, meldend heinde en verre den zegen van den nieuwen dag. In de duisternis, die het vertrek allengs vulde, begon Vaders voorhoofd nu merkbaar te glanzen, terwijl

ook dat van Hinne, zij het veel zwakker, lichtte. Zij had de gewaarwording, dat al zijn aandacht haar nu vreemd was en dat beiden toefden op duizelingwekkende hoogten, waar de dampkring geheel anders, bijna hemelsch was. Zoo scheen het een wonder, dat zij hun stemmen kon verstaan.

Dien herfst, wanneer Hinne alleen was, verwonderde hij zich telkens opnieuw en hij zocht in de verten zijner herinnering vergeefs naar eenig gevoel, dat met deze nieuwe belangstelling kon vergeleken worden. Hij ried in Maghen een kuisheid, die in den grond misschen niet anders was dan een instinctmatig streven tot zelfbehoud, want dat ook zij verworden was, hoe lichtelijk ook, voor hem leed het geen twijfel. Van vele vrouwen had Hinne in den loop der jaren, de sombere verleiding van het Booze volgend, de ontaarding verergerd, maar nu, naar het scheen, zijn natuur kalmer werd en de geest won aan bedachtzaamheid, bepeinsde hij de opgave, de verwording te bezweren in de ziel eener vrouw en haar te voeren tot welke hoogten? Hij peilde de toekomst; was een keerpunt nabij? Maar hij schudde het hoofd als hij zich deze vraag

stelde, want geenszins voelde hij zich geneigd het vrije leven prijs te geven en zich te bepalen tot dit zeldzame en boeiende kind. Nochtans, verre of nabij, het keerpunt wachtte, het oogenblik naderde, waarop het zwervend en roofziek leven in de valleien werd verlaten en de lichte schreden zich richtten voor altijd naar gindsche hoogten. Hij gaf zich rekenschap, dat voor hem deze opgave een aesthetische en in geenendeele een zedelijke was, maar het goede leven was het schoone leven en deze Platonische waarheid onaanvechtbaar.

Maghen leefde verder gelijk zij altijd had geleefd, maar Sytske noch Immanuel Barnouw hadden aandacht voor de verandering, die zich in het wezen van hun kind voltrok en zich spiegelde in haar uiterlijk. Verzadigd van glans was Maghen's oog en de nerveuse trillingen, die vroeger haar zuiver vel dikwerf verontrustten, bleven achterwege, naar gelang de dagen vloten, terwijl een verklaarde en stellige uitdrukking de verstrooide en droomzieke kwam vervangen, die tot dusverre op haar stille trekken placht te rusten. Elken nacht sliep Maghen nu zonder wakker te worden en urenlang te luisteren

naar den wind, die omging door de popels, of naar de geruchten van het nachtelijk huis. Zij sliep in terstond na haar gebed te hebben gedaan, hetgeen zij opnieuw deed, na jarenlang in gebreke te zijn gebleven. En als zij des morgens ontwaakte en de zon zag schijnen terzijde van het rolgordijn, of als zij den regen druppelen hoorde, altijd scheen het haar, dat zij nu in een orde van dingen was opgenomen, waarin het leven anders dan vroeger, enkel vreugde was.

Weldra betrad Maghen, geleid door Hinne, een andere voorkamer, uitziende over dezelfde gracht, waarmede zij dit jaar zoo gemeenzaam was geworden. In deze kamer, waarin alle dingen, meubels, behang, tapijt, gele en bruine en gulden najaarstinten in alle schakeeringen toonden, vond Maghen een vrouw met zilver haar, wier brooze, onregelmatige trekken, verwelkt en vergeeld, een uitdrukking spiegelde van zachtheid en geduld, die Maghen aanstonds wonderlijk ontroerde. Buiten daalde de schemering, die zij zoo menigmaal over deze gracht had zien dalen, maar, denkend aan het andere grachthuis, besepte zij voor de eerste maal, dat zij te midden dier omgeving van

verwarden luister zich altijd beklemd had gevoeld. Het gesprek, dien middag, vlotte terstond, niet alleen omdat Hinne zijn moeder omtrent Maghen uitvoerig had ingelicht, maar ook door de genegenheid, die het kind en de oudere vrouw dadelijk voelden voor elkaar. Hinne had Maghen verteld van het strenge geloof, waaronder zijn vereerde moeder welhaast gebukt ging en Maghen, tegenover deze bejaarde en waardige vrouw, die haar een voorbeeld van gelatenheid en zachtmoedigheid scheen, voelde stemmingen ontbloeien in haar hart, zoo vroom als alleen Vader tot dusverre had vermogen te wekken.

Dit eerste bezoek werd spoedig gevolgd door andere en al schaarscher werden de bezoeken aan Mevrouw Forweyne. Dit dreigde verwijdering te brengen tusschen Maghen en Aline, wier gang sloffender was dan ooit en wier oogen nu geheel deden denken aan die eener opgejaagde en verbijsterde hinde. Maar Aline's gebelgdheid duurde niet lang en ging over in een dier bevreemdingen, waarmede zij gemeenzaam was. Mevrouw Forweyne, die Maghen een zekeren tijd koel had bejegend, scheen nu

bij haar aanblik van deernis vervuld, hetgeen Maghen verwonderde.

Doorgaans liepen de gesprekken tusschen Mevrouw Rode en Maghen over het geloof en zoo kon het niet anders of Maghen onderging in toenemende mate den invloed van dezen strengen godsdienst. Van deze gesprekken was Hinne de veelal zwijgende toehoorder, enkel bedacht den invloed dezer harde leer op Maghen's ziel te volgen. Want hij oordeelde het wenschelijk niet alleen, maar heilzaam waarlijk deze verfijnde en bedreigde ziel te sterken met strenge beginselen, waaraan hij de leerstelling, als zij tot rijpheid was gekomen, kon ontnemen, nadat zij middelerwijl met het besef omtrent de boosheid der menschelijke natuur en eigen zonde vertrouwd was geraakt. Soms, wanneer zij huiswaarts gingen in de oude Spiegelstraat of op de Weteringschans of langs de Overtoom, alwaar in de vroege donkerte het verkeer van schuiten en stoombooten nog levendig was, soms gaf zij hem haar benauwenis te verstaan betreffende de helsche straffen, waarmede Jezus zelf meermalen dreigde. Dan antwoordde hij behoedzaam, dat deze dingen ook op een

overdrachtelijke wijze konden worden opgevat en uitgelegd en dat de angsten en smarten dezer aarde de helsche straffen waren, onafwendbaar gevolg van het redelooze leven der meesten, terwijl aan weinigen het voorrecht was beschoren, den vrede der ziel als prijs hunner wijsheid te genieten. En aldus sprekende voelde hij haar tot zijn geheime voldoening, door de aandrift harer ontwakende persoonlijkheid tot het volstrekte en ondoorgrondelijke, ongeloovig en onbevredigd.

Dien winter reden Hinne en Maghen schaats op de ijsbaan achter het Rijksmuseum. Des Zondags ging zij veelal bij de Rode's het middagmaal gebruiken en veel lachte zij om Steven Harper, die achter zijn stugheid zooveel geest verborg en zeer kwistig was met grollen. Na den maaltijd vergezelde zij Hinne naar zijn hooggelegen, stille achterkamer, waar de boekerij bijna even uitgebreid als die van Vader was en waar zij een kopje koffie dronken, terwijl Hinne een sigaar rookte en zij schertsten of praatten over diepzinnige zaken. Eens, terwijl zij gebogen zat over een oude uitgave van Montaigne, afkomstig van de Wilden-

borch, want de naam des dichters en van het oord stonden vermeld op de eerste bladzijde, boog hij zich over haar en kuste haar op haar hoofd, zoo licht, dat zij het niet gemerkt kon hebben. Zij bleef in dezelfde houding eenigen tijd, als verdiept in de ontcijfering van den ouden, vreemden tekst en toen zij opkeek, zag hij, dat haar trekken onbevungen waren en haar oogen zoo rein van zonde als die der wijze maagden, waarvan de Schrift spreekt. Toen zij heen ging, holde zij de trappen met zoo rappe voeten af, dat hij haar verschrikt waarschuwde; zij antwoordde met een lach, die zoo kinderlijk klonk als haar ren.

Hinne zocht dien winter meer dan vroeger den omgang met zijn moeder en dikwerf bleven zij praten tot laat in den avond, lang nadat de laatste rijtuigen op gummibanden onhoorbaar waren voorbijgerold. Gevolg gevend aan den diepen aandrang van zijn wezen naar harmonie, dien hij dezen laatsten tijd sterker in zich voelde worden, overtuigd weliswaar dat een rechtzinnigheid als zijn moeder beleed voor Maghen een goede leerschool was, bekommerde hem nochtans het besef, dat zijn geliefde moeder verstoken

was van alle klare en kalme vreugden, waaraan zijn eigen geestelijk leven rijk was. Zoo trachtte hij haar te stemmen tot een zachter geloof; zij echter, bevreesd tegenover zijn hoogmoedigen en goddeloozen zin den Schepper van hemel en aarde verstandelijk te benaderen, volhardde smartelijk in de voorgeschreven redeloosheid, waarvoor de Vaderen tachtig jaren gestreden hadden. En dikwijls, wanneer Hinne vanuit zijn studeervertrek de wolken jagen zag in den maannacht, dacht hij aan de verborgen gebieden, buiten den versten gezichtskring des menschen gelegen of integendeel door de wereld, waarin hij leefde, onnaspeurlijk heengeweven en waar de raadselen misschien werden opgelost, die het denken der besten op aarde beheerschten.

Eens, terwijl hij Maghen naar huis begeleidde, ontmoetten zij nabij de ophaalbrug Harold Tenne. Blijkbaar had hij hen reeds gezien; hij groette lang voordat hij voorbij zou gaan zijn vriendinnetje met een plechtigen zwaai van zijn verweerden flambard en, naderbij gekomen, meer bepaaldelijk Hinne met een kort gebaar.

- Hoe ken je dien? vroeg Maghen, ver-

wonderd zonder nochtans verbluft te zijn, want zij had herhaaldelijk haar begeleider begroet zien worden door allerlei wonderlijke mannetjes met lange, sluike haren, gedost in zwart fluweelen jassen, ja zelfs in schipperstruien, schilders en dichters, kunstenaars altemaal, uitgelezen vertegenwoordigers hunner gilden, in één woord de bloem van het Nederlandsche gemeenebest.

Maghen was Harold Tenne ontrouw geworden, want beter dan deze voerde Hinne haar rond in de vreemde en schoone wereld, die haar zoo menigmaal betooverd had. En dan, ja, Harold Tenne sprak alleen over goden en helden en allerschoonste vrouwen, terwijl Hinne ook vertelde van meisjes en vrouwen met dezelfde verlangens en ondeugden, waarvan zij zich kwalijk bewust waren gelijk zijzelve. Gaandeweg onthulde Hinne haar de ziel van den modernen mensch en zij was verwonderd dien mensch, dien zij aanvankelijk, verblind door de stralende voorbeelden van het treurspel en de breedsprakige geringschatting van Harold Tenne weinig had geacht, zoo belangwekkend, zoo rijk aan kostelijke schakeeringen te zien onder den gul-

den lichtval van Hinne's welwillende en diepzinnige kritiek. Maar hoe het zij, Maghen was Harold Tenne ontrouw geworden; zij had zich eenige malen achtereen verontschuldigd voor de lezingen en voordrachten in de schrilverlichte kamer met het oude kindsche vrouwtje in een hoek der zwarte, leeren rustbank, die haar eens van sarcophagen droomen deed en ook des Zondags vergezelde zij hem niet meer op zijn wandelingen buiten de stad, schoon de aanblik van het landschap des winters haar niet minder dan in den zomer boeide. Zoo was Harold Tenne's blik triester en de grijns van zijn krijtwit en ingevallen gezicht smartelijker dan vroeger, wanneer hij Maghen groette op straat. Voorts ging hij des morgens vroeger dan anders voorbij, terwijl zij nog heur havermout lepelde, zij meende uit bescheidenheid om haar te ontheffen van de verplichting hem te vergezellen tot het einde der straat, gelijk allengs een gewoonte was geworden. Zij voelde haar wroeging toenemen; een avond belde zij bij hem aan, maar zij wachtte vergeefs en halverwege de straat oplopende zag zij, dat de ramen van zijn verdiepingen donker

waren. Den volgenden morgen lepelde zij haastiger dan gewoonlijk heur havermout en achterhaalde hem weldra, nadat hij, hoovaardig en gelaten, voorbij was gedeind. Zij verwarde zich in verontschuldigen; zijn grijns was welwillend en smartelijk en hij vroeg:

- Hoe kom je aan dien Rode?

Zij vertelde en hij luisterde zoo aandachtig, dat hij zijn heroische houding verzuimde te handhaven in deze Eerste Helmersstraat, waar hij haar bij uitstek betrachtte. Zij bereikten den hoek der straat en zij vroeg, ijverig:

- Zullen wij dan weer wandelen aanstaanden Zondag?...

Maar hij antwoordde, voorzichtig en ontwijkend:

- Ik weet nog niet of ik dan zal kunnen, ik zal je nog berichten...

Hij kwam niet en deinde des morgens als vroeger achteloos en heldhaftig voorbij.

Zij praatte over dit alles met Hinne, die haar ried den armen drommel niet ganschelijk te verlaten. Zij zeide beschroomd, dat zij hem nu zoo lachwekkend vond en de omgeving zoo hinderlijk en dat zij den

Zondag liever bij Mevrouw Rode dan met Harold Tenne sleet.

- Hij luisterde erg aandachtig, toen ik vertelde, hoe ik je had leeren kennen en zoo kreeg ik sterk den indruk dat hij vanaf dat oogenblik zich terugtrok...

Hinne haalde zijn schouders op en zij praatten dra over andere dingen.

Maar de volgende week was het de verjaardag van Harold Tenne en voordat hij de gelegenheid had voorbij te deinen, had zij bij hem aangebeld. Hij daalde juist, gehuld in den haar zoo welbekenden grauwgeruiten pelgrimsmantel, de armoedige trap af en zij overhandigde hem met lieve woorden een ruiker herfstbloemen, een leemen potje met ganzenlever, een boekenlegger, die tevens als vouwbeen dienst deed en een kram boven een bakje, in welke kram de scheerkwast diende geklemd te worden om uit te druipen, allemaal geschenken, dewelke zij in overleg met Hinne had gekocht, die zelfs een deel der uitgaven had bekostigd, gezien de schaarschte van Maghen's spaarpenningen en de noodwendigheid zooveel onhartelijks goed te maken. Harold Tenne ontving deze kostelijke zaken met alle blij-

ken der uiterste verbluftheid, zijn grijns was nu zoo wonderlijk als door geen Jan Klaassen in geen poppenkast ooit vertoond was. Maghen zag dat zijn oogen vochtig werden en toen hij naar boven ging om zooveel deugdelijks in veiligheid te brengen, raspte hij zijn keel met een geweld, dat het Maghen al te rauw in de ooren klonk.

Zoo schenen de goede betrekkingen hersteld. Elken morgen opnieuw kwam Harold Tenne bellen aan Maghen's deur en in gezelligen kout liepen zij tot het einde der straat. Maar al spoedig bemerkte Maghen, dat zijn houding tegenover haar toch anders, vreemder was geworden. Hij vroeg haar nooit meer bij hem te komen, of met hem te gaan wandelen des Zondags; zijn toon klonk soms droog, en eens, toen zij over Hinne kwam te spreken, overtoog een zoo hoonende uitdrukking zijn uitgeputte trekken, dat zij hem verschrikt en bekommerd en tevens verontwaardigd aanzag.

Zij verzweg haar pijnlijken indruk, dien namiddag onder het huiswaarts keeren met Hinne, gelijk hij de zeldzame ontmoeting verzweg, die hij met Harold Tenne enkele dagen tevoren, terugkeerend van Maghen's

woning, in de Leidsche Boschjes had gehad.

Hij was in gedachten verzonken; zoo zag hij uit het donker der Boschjes de sombere verschijning niet doemen, die hij als zoovele anderen sedert jaren door de straten van Amsterdam gelijk een vreemden dood had zien spoken. En niet voordat hij de gewaarwording had, in het schijnsel eener lantaarn, van een duisteren vleugel, die hem welhaast beroerde, bemerkte hij Harold Tenne, die vlak langs hem heen juist voorbij wilde gaan. De blik van den tooneelspeler was op hem gericht en Hinne zag twee steenharde, steenkoude oogen, die hem tot in het hart schenen te willen treffen, terwijl de afgeleefde trekken van het verwoest gezicht in haat verstijfd schenen. Hinne bleef staan gelijk Harold Tenne onder de lantaarn, terwijl om hen heen haastige voetgangers in beide richtingen voorbij gingen. Hinne drukte zijn hoed dieper in zijn voorhoofd, legde zijn beide vuisten op zijn rug en beantwoordde rustig, scherp, bereid dien doodelijken blik. Dan zag hij de wilde en starre trekken plotseling zich ontspannen en vervallen, den waanzinnigen blik dooven en Harold Tenne ver-

volgde, even strompelend, zijn duisteren weg.

Eenige dagen later verzuimde Harold Tenne opnieuw aan Maghen's deur te bellen en sindsdien deinde hij weer hoogmoediger en jammerlijker dan vroeger voorbij. Wanneer hij Maghen op straat ontmoette, in gezelschap van Hinne of alleen, veinsde hij haar niet te zien en de uitdrukking van zijn gezicht was nu zoo tragisch, dat zij hem in het geheel niet meer lachwekkend vond. Eens, terwijl zij over de Weteringschans huiswaarts keerden en de sneeuw in lichte vlokken begon te vallen, zeide zij tot Hinne, dat zij ten slotte de houding van Harold Tenne niet begreep en toen hij meende, dat zelfs een Harold Tenne zijn ware gevoelens kon verborgen hebben, wetend dat hij, arm en ziek, niet in aanmerking kwam, verklaarde zij, dat zij bij hem nooit blijk van eenig ander gevoel had opgemerkt dan van een hartelijke en neerbuigende vriendschap. Hinne antwoordde niet, en toen zij hem aankeek zag zij een duistere uitdrukking zijn ernstig gezicht versombereren.

De weken gingen voorbij en Maghen ontbeet den rug gekeerd naar de straat, maar

het baatte niet, want zij hoorde den tragen, zwaren stap van den tooneelspeler, een stap, die plechtig wilde zijn en het vroeger misschien geweest was op de planken, maar die nu vermoeid en slepend klonk gelijk de stap van een pelgrim, die voor het einde van zijn pelgrimstocht bezwijken zal. Weinige dagen voor het einde des jaars bezweek Harold Tenne aan een bloedspuwing, een morgen, toen de straat weerklonk van het onverschillig rumoer der ratelende groentekarren en hij, zich scherend gelijk een Don Quichote in ondergoed, zijn slaapsalet vol had gemaakt met zijn karikaturale gebaren.

Dien morgen na twaalfen, toen Maghen van school thuiskwam, trad Sytske Barnouw haar in de gang weklagend tegemoet en even later ijlde Maghen naar het huis der Rode's. Zij vond Hinne en zijn moeder, die zich juist wilden zetten aan de koffietafel en zij stortte zich in de armen van Mevrouw Rode, meldend met kreten en snikken het deerlijk bericht. Dien ganschen dag bleef het kind in het grachthuis en zij vroeg of zij mocht blijven logeeren, verklarend niet te zullen slapen in de nabijheid van den doode. Dien avond, toen zij haar gebedje vroeger

en inniger dan anders had gedaan, voelde zij zich opeens verbijsterd door de gedachte, dat God dezen ongelukkige, dezen deerniswekkende, wel als zoovele anderen in de helsche vlammen ten prooi aan duivelen zou offeren; want waarom zoude Harold Tenne niet tot de meerderheid behooren van hen, die van eeuwigheid tot eeuwigheid vervloekt zijn, te meer daar hij tooneelspeler was geweest en alle tooneelspelers immers een leven van ontucht en schande leidden? Aldus bedroefd en verward viel zij laat in den nacht in een onrustigen slaap.

Hinne woonde de begrafenis bij onder de hooge populieren, die des zomers het kerkhof beschaduwden en die hij dikwerf van verre had zien wuiven en deinen onder den blauwen of grijzen hemel, wanneer hij in sterken draf den ringdijk volgde, die den polder omsloot. Er waren vele tooneelspelers, allen in hoogen hoed en gekleede jas en zoo gelijkend een verzameling kraaien, die met bedachtzame stappen elkaar naderden en waarvan de pluimage doorgaans vrij glimmend was in den valen winterdag. Hun veelal grove trekken waren in tooneelernst geplooid en verstrakt, terwijl hun gebaren

overwogen en afgemeten waren, als bewogen zij zich op de planken onder de oogen van het kritisch publiek. Een hunner, die een trotschen jodenneus had, schoon hij geenszins een Jood was en die bij voorkeur de rollen der parvenu's vervulde, hield, toen de kist in de groeve was gezonken, een gezwollen rede, waarin de verdiensten van den overledene in rederijkerstrant hoogelijk werden geprezen. En toen Hinne heenging, een anderen, eenzamen weg volgend en denkend aan den stervensmoeden kop van dezen zwakke, die hem, den sterke had gehaat met een haat gelijk alleen de verslagenen en machtelozen kunnen voelen, zeide hij zich, de wijde wereld met stelligen blik omvamend, dat in het aangezicht van den Dood de zwakken en de sterken allen gelijk waren.

De winter ging voorbij en de lente, de schrale stadslente, waarin Maghen nochtans het kweelen van merels en lijsters op de zonnige dakgoten en de geuren van ribes en meidoorn in de verzorgde plantsoenen genoot. Als het weer en de natuur heel zonnig en bloeiend waren, des Zondagsmorgens, ging zij soms insteê van ter kerke te gaan,

gelijk zij sedert haar omgang met Mevrouw Rode getrouwelijk placht te doen, in het Vondelpark wandelen. Zij volgde de lanen en paden in gelukkige stemming, ondanks de herinnering aan Harold Tenne, dien zij menigmaal langs dezelfde wegen vergezeld had. Dan verwonderde zij zich over het geloof in de helsche straffen, dat zij zoo plotseling had verloren en de rust, waarvan haar eigen hart vervuld was, scheen haar het beste bewijs van den vrede, waarmede God zoowel tijdens als na dit leven de menschen zegende. Zij verwonderde zich ook, dat haar vader en Hinne, ondanks hun verscheidenheid, den vrede der ziel het hoogste goed gelijkelijk prezen. En zij begreep nu beter den zweem van kommer en deernis, dien zij dikwerf in Hinne's toon gehoord had, wanneer hij over het geloof zijner moeder kwam te spreken. Hinne bezocht van tijd tot tijd Immanuel Barnouw en altijd was Maghen bij deze gesprekken aanwezig. Zij zag in het late daglicht, dat altijd vaal scheen in deze kamer, beider voorhoofd glanzen; de liefde verwarmde de fijne trekken, die al hun scherpste verloren hadden van Hinne's levendig gezicht, en

Immanuel Barnouw was meer dan ooit de berooide hidalgo, onnavolgbaar van kwijnende voornaamheid en innemende hoffelijkheid.

Dien zomer verstreek het laatste schooljaar van Maghen en zij beijverde zich nu dadelijk, behalve het snelschrift, ook het vaardig gebruik der schrijfmachine te leeren, want een plaats op de kantoren van Steven Harper Rode was haar reeds toegezegd.

Het was een koele, stille herfst dag, waarin de handelswijken der groote stad grijzer en ouder dan anders schenen, toen Maghen voor de eerste maal het lokaal betrad, waarin zij meende de eerstkomende jaren van haar leven in hoofdzaak te zullen slijten. Het vertrek zag uit over een rumoerige kade en een zeer breed water, waar een druk verkeer was van grootere en kleinere stoombooten en zeilschepen, terwijl roeiboote voortdurend in beide richtingen overstaken. De kamer geleeek een oud zeemansvertrek, met staalgravuren aan den wand, zeilschepen voorstellend in storm- en oorlogsgevaar, zoodat bliksem en kruitdamp op al deze prenten schrikkelijk huishielden. Een opgezette kaaiman hing aan de zoldering en

boven de gebersten schouw, onder een glazen stolp, deinde met volle zeilen en dreigende kanonnen een machtig fregat.

Aan een hoogen lessenaar zat op een kruk Mr. Taco Hovijn, een lange, schrale jonge man met een onverzorgden, blonden baard, zeer bleek en nerveus. Zijn schouders, die stellig niet gebouwd schenen om lasten te torsen, en die door een tot den draad versleten pandjesjas met groenen weerschijn werden gedekt, schokten soms stuipsgewijze omhoog en dikwerf trok hij haren uit zijn wilden baard, die hij dan langen tijd met aandacht bekeek. Aan een groene tafel zat in het midden van het vertrek een verarmde freule, Eleonore de la Sablonnière, met verwelkte trekken en schichtige blikken en die in oogenblikken van gejaagdheid en ergernis met bevende vingers plukte aan haar blouse. Zij had een zekeren zwier, onderhield zich gaarne met den schralen rechtsgeleerde, vooral over litteratuur, zoodat Maghen al spoedig begreep, dat deze een dichter was en een dichter, die in het vaderland niet gewaardeerd werd. Aan een laag tiktafeltje ten leste zat Aafje, een volkskind met roode koonen, hard en glanzend

vleesch, een wipneus en schelmsche blauwe oogen, opgewekt en gezellig, ondanks haar platte uitspraak, vol grappen, die Eleonore de la Sablonnière meer dan ooit aan haar blouse deden plukken, vrijend met een scheepsjongen van een dier zeilschepen uit Steven Harper's koopvaardijvloot, die enkel voeren in de wilde vaart.

Elken morgen was Maghen vroeg ter been en des winters, wanneer de late schemering nauwelijks de straten verlichtte, hobbelde zij, gedoken in een hoek der oude omnibus, tot den Dam, om vandaar met haar gezwinden en kordaten pas naar het kantoor te loopen. Zoo voerde haar weg langs den Schreierstoren en altijd opnieuw herdacht zij de klagende en weenende vrouwtjes, die op den toren eertijds de schepen nawuifden, aan welker boorden zich de geliefden bevonden, op weg naar het verre en legendarische Oosten.

Somtijds verpoosde zij van haar arbeid, starend naar buiten en volgend de zware rookwolken, gelijk zij aan de stoompijpen ontstijgend, verijlden onder den doorgaans valen hemel en naar de kleurige wimpels, fladderend op de briezen en winden, die uit

het barre Noorden, het regenzwarte Westen of andere hemelstreken aanwoeien.

Soms ontbood Steven Harper haar bij zich; dan schrok Maghen altijd even, want streng, bijna hard soms was Steven Harper in deze omgeving, zoodat het haar bijwijlen scheen, als veinsde hij haar niet te kennen. Hij dicteerde onverpoosd, loopend heen en weer in stuggen gang, zoodat zij, alle verstrooidheid en mijmering gestrengelijk bannend, enkel onverdeelde en ingespannen aandacht was. Een enkele maal gebeurde het, dat een grommend keelgeluid zijn tevredenheid verried, wanneer hij de brieven herlezen en geteekend had. Doorgaans echter wendde hij zich aanstonds af en boog zich opnieuw over zijn kaarten en stukken, terwijl zij zich haastte heen te gaan.

De maanden gingen voorbij, de seizoenen wisselden en veel minder dan vroeger zag Maghen Hinne nu. Zij ging weliswaar elken Zondag het middagmaal bij de Rode's gebruiken en altijd was Hinne aanwezig. Ook bezocht hij getrouwelijk, vooral des winters, Immanuel Barnouw, overigens niet meer dan een paar maal, wetend, dat een zoo geestelijke omgang geen herhaalde bezoeken

van noode had, voelend, dat elk gesprek zijn wezen bevruchtte gelijk een zware regen den diepen akker. Soms scheen hij Maghen verstrooid, ja onverschillig; soms was zijn blik vorschender dan gewoonlijk. Hoe zoude hem ontgaan, dat de zuivere uitdrukking van haar argeloos, zij het raadselvol gezicht, in toenemende mate samengesteld en onbestendig werd? En als zij zaten in zijn kamer en hij boog zich over haar om haar te kussen op haar voorhoofd, zag hij den diepen blik van haar oogen niet meer gelijk dien eersten avond, stil en rein als die eener wijze maagd. Dan gleden zijn bliken dikwerf tot den daemon, die op zijn schrijftafel danste, onverpoosd, maar wetend, dat het uur nog geenszins rijp was, verzonk hij in gepeins, terwijl zij wachtte.

Alleen in haar kamer des Zondags en ook op andere avonden, terwijl zij zich ontkleedde, toefde zij soms, alvorens ter ruste te gaan en de diepten peilend van den nacht en van haar eigen hart, voelde zij zich ongelukkig. Zij herdacht haar gejaagde en verwarde stemmingen, wanneer zij huiswaarts keurend het avonddrukke Damrak volgde en dien verren avond, toen

zij, verdwaald met moeder in de kermisdrukte eener naburige straat, de strakke en heete blikken der mannen, het wulpsche lachen en de schelle kreten der meisjes en vrouwen met beklemdheid had opgemerkt. Zij herdacht de luimige verhalen van Aafje over de Belgische vrouw, Mélanie, die het pronkvertrek bewoonde van het arme snijdersgezin en des nachts met mannen thuiskwam; zij herdacht de zwierige verhalen van Eleonore de la Sablonnière, die veel had gezien en nog meer gehoord en bij wie zij meermalen kwam theedrinken in haar smaakvol ingerichte kamer op de oude dwarsgracht, vele verdiepingen hoog. Zoo had haar eens Eleonore te verstaan gegeven met veel plukken aan haar blouse, dat Mr. Taco Hovijn in geen deele de vrouwen begeerde, geheel anders dan de zoon van Steven Harper, die tallooze aanbidders had. Een anderen keer, vergezeld van Aafje, verliet zij het kantoor en volgde de kade, terwijl een mistige schemering het verkeer op het water aan haar blikken onttrok. Onverhoeds liet Aafje zich ontvallen, dat die zoon van den baas een ganf was en toen Maghen oogenschijnlijk onver-

schillig vroeg waarom, beet Aafje zich op haar lippen, zich herinnerend, dat Maghen bij de Rode's als kind aan huis kwam en haar dus kon verklappen.

Meermalen gebeurde het, dat zij werd aangesproken, soms door oude, krukkige heertjes, die haar deden lachen, veelal door jongelieden, knapen welhaast en onverzorgde mannen met grove trekken en platte stemmen. Den eersten keer was zij erg geschrokken en ijlings verder geschreden, bijna vluchtend. Maar weldra liep zij onverstoorbaar verder, zoo ongenaakbaar, dat de zot al spoedig afdroop.

Alle deze dingen verontrustten haar zonder haar te kwellen en vermeerderden soms de vage onlust, waarin zij leefde. Opnieuw lag zij des nachts uren wakker, luisterend naar de stilte van het slapend huis, waarin soms flauwe zuchten schenen om te gaan, terwijl het onverhoedsche kraken van een meubel haar menigmaal schrikken deed; ofwel, zij luisterde naar de vlagen van den nachtwind door de popels en zij herdacht de eentonige palen op de verre wegen, die zij eens met Harold Tenne had gevolgd, op welker draden des zomers de zwaluwen

babbelden en waarvan de geheimzinnige zangen vreemde melancholieën hadden gewekt in haar eenzame en droomende ziel. Dan bracht het gebed haar geen uitkomst; vreemd voelde zij zich aan God en denkend aan Hinne, zooals zij hem dikwerf in gepeins verzonken had gezien, scheen het haar soms, dat hij in een dampkring leefde, even geheimzinnig en beangstigend als die, waarmede het geheele leven haar omhuiverd scheen.

Intusschen had Hinne zijn verbintenis met Mevrouw Forweyne tot een vreedzaam einde gevoerd. Van tijd tot tijd kwam hij bij haar theedrinken en gewaagde, wanneer zij alleen waren, van het teeder voorrecht eener vriendschap, waarin de driften des vleesches waren verondersteld en opgeheven. Dan pinkte zij soms tranen weg, die hij zich beijverde te drogen, haar hand kussend en haar noemend zijn onschatbare vriendin, middelerwijl denkend aan velerlei andere zaken. Dan was Hinne voldaan, zijn belangstelling voor de dochter allengs te voelen slinken en blijkbaar, Aline was verstoken van allen wezenlijken inhoud; haar

ziel was een schimmig heelal, waarin het geen zin zoude hebben naar stoute avonturen op zoek te gaan. Hij begeleidde den vader af en toe op zijn ritten in de omstreken van Amsterdam; alleen, als Don Diego met zijn valies uitreed, was dit een teeken, dat niemand hem vergezellen mocht en dat hij opnieuw in de duinen of op de heide de verloren eenzaamheid der pampa's zoeken ging. De verwarde en verliefde vriendin uit Scheveningen liet Hinne twee of drie maal vergeefs wachten in een hoek van Krasnapolsky, hetgeen een snibbig briefje ten gevolge had, dat aanstonds, schier ongelezen, met veel geritsel omkrulde in het haardvuur. En wanneer hij de schaamteloze en bekoorlijke in de Kalverstraat ontmoette, vergenoegde hij zich ditmaal alleen met een zending bloemen.

Daarentegen reed hij veel paard met een jonge en nieuwe tooneelspeelster, die uit kracht van een patricische herkomst een zwier had gebracht op de vaderlandsche planken, gelijk aldaar nog niet was aanschouwd. Zij hield de teugels, wanneer zij in vollen galop de besneeuwde hellingen der duinen opstoof, met dezelfde energie,

waarmede zij de plooiën van het prachtgewaad samengreep, als op het tooneel het stuk zijn hoogste spanning had bereikt. De roekeloosheid, waarmede zij begeerde het leven op alle hoogten en in alle laagten te beproeven en te genieten, boeide hem meer dan haar uitgebreide belezenheid, haar fijnen zin tot onderscheiden, haar algemeene kunstzinnigheid en sportieve begaafdheid. Hun verbintenis baarde opzien; zij winkelden in de Kalverstraat, lachend en schertsend, zonder zich te bekreunen om de verschrikte gezichten der kennissen en na middernacht gingen zij champagne drinken in de Drie Papegaaiën, een koffiehuis in de Warmoesstraat, waar de uitheemsche en inheemsche gasten veelal in avonddracht verschenen en waar de fijnste kreeften werden bereid en wilde eenden gebraden gelijk nergens anders.

Behagelijk voelde zich Hinne, gezond en krachtig; enkele uren slaap waren voldoende om hem te herstellen van alle vermoeienis. Hij diende met lichten zin den Daemon, die opnieuw vaardig over hem geworden was, hoedend nochtans, dat ooit ook de zwaarste dronk zijn brein benevelde, wetend,

dat het aldus den god aangenaam was. Onder hoogen druk leefde Hinne. De arbeid aan den grooten roman over Babyion vorderde en menigen nacht beleefde hij weer, na wilde uren gesleten in de armen zijner geliefde, den machtigen scheppingsdrang van dien nacht, toen hij huiswaarts gekeerd was van een gracht, waar het naar bananen en citroenen rook.

Een sieruitgave verscheen van vertalingen dier kleinere Platonische geschriften, die hij het meest beminde, evenals een bundel sonnetten, zoo streng van metrum en rijmsnoer, zoo gebonden en luisterrijk tevens, dat deze dichtkunst, gelijk hij verwachtte en dies tot zijn voldoening, met wantrouwen en misnoegen ontvangen werd. In dezen tijd bezocht hij vaker dan anders Immanuel Barnouw en als zij tezamen de toppen van het denken bestegen, scheen het hem soms of de geesten der Meesters zweefden om hen heen, onzichtbare getuigen dezer gesprekken, waaraan ook zij hun zwijgend aandeel hadden.

Zoo genoot Hinne, gelijk den echten heiden voegde, de vreugden der aarde in alle verscheidenheid. Bijwijlen scheen het hem als werd in zijn leven het harmonisch

ideaal der Grieken een zij het kortstondige werkelijkheid. Een voorjaarsdag, ditmaal alleen tot de zee gereden, weerstond hij de verleiding niet, ontkleedde zich ras op het eenzaam strand en stortte zich in de golven. Hij zwom ver heen, de kolken niet achtend, totdat hij drijvend op zijn rug en zachtjes gewiegd door de kalme deining, starend omhoog enkel het blauw des hemels zag. Hij zwom terug tot waar het paard vreedzaam wachtte bij de ordeloos neergeworpen kleederen, maar toen hij druipend rees uit de golven toefde hij even. De voorjaarszon koesterde zijn welgebouwd en glinsterend lichaam; een speelsche wind omwoei hem koozend; en, toevend in zooveel mildheid, diep ademhalend, genoot hij de kalme vreugde, alle de overrijke en gevaarlijke krachten van zijn wezen, ten spijt van alles, weldadig en harmonisch te weten.

Eva Gudens, het stralend kind met de gouden vlechten, wies in rasschen bloei. Zij woonde met haar ouders in een villa, gelegen aan den buitenkant van het Vondelpark. De huiskamer zag uit over een der vijvers van het park, waarin witte zwanen

dreven, terwijl wilde eenden zich aldaar genesteld hadden, die rumoeriger dan tamme waren, zoo meende Eva, want herhaaldelijk werd zij des nachts door hun gekwaak wakker gemaakt, hetgeen haar echter niet belette, dadelijk weder in te slapen.

Elout Gudens was jarenlang notaris geweest in Haarlem en had zich als rustend burger in Amsterdam gevestigd, toen de rijke en kindsche tante eindelijk was gestorven, op wier dood hij onverstoorbaar had gewacht. Hij was lang, mager en deftig, had een matte en holle stem, die vooral door de telefoon uit verre en diepe spelonken scheen op te stijgen, tot benauwenis van dengeen, die voor het eerst dit somber geluid vernam. Zijn bewegingen waren schaarsch gelijk zijn woorden, maar schaarscher nog was zijn glimlach. Hij leefde nauwgezet en geregeld, beheerde eigen zaken en de vermogens van verwanten met groote stiptheid, hij las veel, vooral boeken over Fransche geschiedenis en verzamelde postzegels en eieren. Voorts ging hij elken herfst met eenige Amsterdammers ganzen jagen op Texel.

Zijn vrouw was geheel anders, uitermate

sentimenteel, aanstonds in tranen, goedhartig en luidruchtig, schoon verward en slordig, hetgeen aanleiding zoude gegeven hebben tot menig huiselijk krakeel zonder het phlegma van Elout. Behalve haar wereldsche bezoeken velerlei en boodschappen, waren er twee vaste gangen in Martha Guden's druk en ledig leven. Zij ging elken Zondag ter kerke en bezocht elken Woensdag een hofje, waar de min van Elout Gudens een onderdak had gevonden en waar zij met de stokoude vrouwtjes praatte, urenlang. Aan den disch vertelde zij dan velerlei, altijd in tranen, over de stichtelijkheid der kanselrede en over de vreemde levens der tandelooze besjes, waarvan velen grimmige heksen geleken, terwijl haar echtgenoot zwijgend at en Eva al even weinig luisterde.

Aanminnig en liefelijk was Eva, met altijd blozende wangen, oogen, waarvan het blauw aan zuidelijke zeeën deed denken en trekken, die bestemd schenen zich alleen tot een lach te kunnen voegen. Zij was nu zestien jaar en boeide Hinne in toenemende mate. Vaker dan vroeger bezocht hij de villa, weldra elke week en doorgaans vond hij Eva alleen.

De moeder was al lang in ijlenden spoed vertrokken naar de stad; de vader verkoos het, in zijn studeervertrek thee en vermouthe te drinken, zijn boeken lezend over de Fransche geschiedenis en zegels plakkend, terwijl dikwerf zijn vage blikken langen tijd gleden over de ebbenhouten, met zilveren inlegsels versierde en in vakken verdeelde doozen, die zijn zeldzame eieren bevatten. Zoodra de bezoeker binnentrad, sprong Eva hem tegemoet, gelijk zij sedert haar kinderjaren placht te doen, met blijde kreten en uitgestrekte armen, maar niet meer zooals vroeger kuste hij haar op beide wangen met broederlijke hartelijkheid, integendeel kuste hij haar nu gelijk een zij het ingetogen minnaar op de frissche en volle lippen, die zij hem onbevungen reikte. Soms bracht hij zijn cel mee en dan maakten zij muziek, oude, Fransche muziek, waarbij zij hem begeleidde op een clavecimbel. Zij liet hem haar laatste teekenproeven zien en zij spraken over vele dingen, volgend aan gene zijde van den vijver, met zijn stille zwanen en rumoerige eenden, in de ijle verten van het zomergroene of wintergrijze park de gebaren der wandelaars en de ruiters, die

stapvoets ofwel in draf voorbij reden.

En niet moede werd Hinne zich te verwonderen; dit kind, dat onstuimig en toch argeloos zijn mannelijke kussen beantwoordde, door welk wonder bleef haar ziel zoo ongerept en de uitdrukking van dit aanminnig en lieflijk gezicht zoo ganschelijk onvermengd, terwijl over Maghen's stellig veel dieper gelaat de schaduwen donkerden van alle zonden? Was in dit kind de antieke en heidensche ziel herboren, was zij als de nimf, die aan haar bron ontsteeg, wanneer de avond viel en door de vlakten zwerven ging, verijlend tot een nevelbeeld, wanneer de felle saters haar beproefden te verschalken, totdat zij ten leste door den kentaar gegrepen werd, die haar meevoerde, haar dragend hoog boven de nachtelijke stroomen, naar de wilde bergen, waar de invloed der goden dieper dan in het laagland voelbaar was?

Eens, toen de noen te heet werd, ontbond zij de gouden haren, die in den zuiveren en krachtigen nek waren saamgebonden en legde zich te slapen op het Perzisch vloerkleed. Aanstonds beving haar de lichte sluimer, die oudtijds den Arcadischen herder beving, wanneer de zon haar middaghoogte

had voorbijgestreefd en de schaduwen van den eik, waaronder hij rustte, langer werden. De zoete, ongekuste borsten rezen en daalden op de lichte ademhaling, die aan den halfopen en volrooden mond regelmatig ontvlood en de uitdrukking van het droomend gezicht was zoo maagdelijk, dat Hinne zich ontroerd gevoelde op wonderlijke wijze. En hij, tegenover dit bloeiend en slapend kind, denkend aan Arcadië, waarheen haar ziel misschien dit oogenblik gevlooden was, beweende den tijd, toen de goden zich mengden in de spelen der menschen en de vreugden der aardse liefde genoten werden, gelijk de rozen in het voorjaar, gelijk de rijpe vruchten in den gouden herfst.

En allengs ontstond in Hinne een smachtende begeerte alle de wilde en teedere geheimen van Eva's kuische lichaam bezwijmend te doorgronden. En naar gelang hij deze begeerte voelde toenemen van week tot week, wies almede tot zijn bevreemding een beschroomdheid, die zijn blik in haar gezelschap starend deed worden, zijn houding verstrakte en zijn maag als bij een verliefden knaap bezwaarde. Huiswaarts keerend voelde hij zich belachelijk in de

hoogste mate en hij herinnerde zich de schoone Russische in Schlangenbad, tegenover wie een dergelijke bevangenheid hem verlamd had eenige jaren geleden. Gedurende acht dagen, elken dag, was zij op hetzelfde uur verschenen in den tuin van het Kurhaus, waar hij theedronk en onverholen van aanmoediging waren haar blikken geweest. Zijn tijd was verstreken en hij had haar niet gesproken, weerhouden als door een kramp van onmacht, een voortdurende innerlijke ongereedheid, die hem verbluft en beklemd had. Nu voelde hij tegenover Eva dezelfde beklemming. Welken diepen zin verborg een dergelijk verschijnsel? Had het hem behoed voor de ergste dingen of had hij zich integendeel door eigen dwaasheid de zoetste onthouden? Een waan was de kortstondige werkelijkheid van het harmonisch ideaal der Grieken geweest; opnieuw was hij een modern mensch vol verwarring en duisternis, waarin hij vergeefs trachtte orde en klaarheid te scheppen.

Het was najaar en Eva verwonderde zich, dat de rumoerige eenden niet trokken naar Zuidelijke landen en immer voortgingen de

matte herfstnachten te verontrusten. En Hinne, het spel der rimpels volgend, waarmede de najaarswind den blanken vijver besloeg en de gele blaren, die vlinderden onverpoosd over struik en gras in het verre park, voelde in zijn hart het heimwee wassen naar de verre landen, waarheen de trekvogels nu togen in allerijl en naar de eenzame wateren, die, deinend van horizon tot horizon, zonder aanvang en zonder einde waren.

Op zekeren namiddag brak, toen hij de villa verliet, een herfststorm los. Blaren en stof werden opgejaagd en wervelden omhoog en Hinne, het nederzijgen der warrelvluchten volgend over de in aanbouw zijnde straat, bezon zich opeens, week af uit zijn richting, schrijdend al spoedig met versnelden, schier haastigen stap onder de zwiepende, krakende boomen van het Vondelpark. Hij bereikte weldra de tweede ophaalbrug van den Overtoom en vermeide zich een oogenblik in het voorbijgaan in den aanblik van een roeiboot, verlucht met kleurige lampions en waarin dronken studenten ijselijk kabaal maakten met mandoline, gitaar en verward gebral van schorre

stemmen, tot vermaak der voorbijgangers, die lachend toefden aan weerskanten van het water. Even later boog hij de lange rechte Helmersstraat in en zag het groene land daarginds, dat Maghen in haar droomen met prinsen had bevolkt, die gezeten op eenhoornen, een vreemden luister voerden, wijken onder den onheilvollen westerhemel, waarin het laatste paarse daglicht stierf.

Hij schelde, zij opende en verstomde toen zij hem zag. Hij verzocht haar mantel en hoed te halen en mee te gaan eten in de stad. Op hetzelfde oogenblik ontgloeide de ganglamp en Hinne zag Immanuel Barnouw, gereed voor den maaltijd, gedost in zijn schrale pandjesjas, verstrooid en wiegend naderen. Hij verwonderde zich niet, Hinne op dit ongewone uur in gesprek met zijn dochter te zien; hij groette hem vagelijk en hoffelijk met een lichte buiging alvorens de trap te bestijgen. Zij vroeg of Vader het veroorloofde met Hinne in de stad te gaan eten. Immanuel Barnouw had ternauwernood eenige treden geklommen; hij toefde en zich omwendend gedoogde hij met zijn verstrooiden glimlach en een zoo

gracelijk gebaar, dat Hinne zich geheel verteederd voelde. Hij deed een paar stappen voorwaarts.

- Mijnheer Barnouw, ik dank u zeer voor uw welwillendheid.

Zijn mannelijke stem, in de bedompte en drukkende ruimte, schalde welhaast, zoodat des hidalgo's glimlach stilliger werd, terwijl zijn gracelijk gebaar als verwonderd ophield. Daarna besteeg hij opnieuw langzaam en rythmisch de trap.

Weinige minuten later zaten Maghen en Hinne in een hoek der verweerde rammelkast, die hen stadwaarts zou voeren. De beide rosse knollen, gedekt door ruige, donkerblauwe dekens, stonden met moede hoofden, terwijl bestuurder en ontvanger, ingebakerd als ware het winter, pijpen rookten en grollen taptten onder het afdak eeneraugurkjeskraam, waar het ook naar koffie rook. Toen de reis begon, zagen Maghen en Hinne elkaar aan. Zij zat in het zwakke, gouden schijnsel van het walmend olielampje, zoodat hij haar kinderlijken en gelukkigen glimlach goed onderscheidde, hij echter zat onder het lampekastje, terwijl daarenboven zijn trekken beschaduwd werden door

den rand van zijn vilten deukhoed; zoo meende zij vagelijk een uitdrukking van bezorgdheid waar te nemen. Zij volgden de Nassaukade en de gedempte Rozengracht. Zij zag de donkere gestalte der voetgangers dwarrelen en zij onderscheidde gebaren en houdingen achter de verlichte vensters der hooge huizen en op de donkere dekken der langs den oever gemeerde schuiten. Zij zag de gouden vuren blaken eener groote fabriek en uit de heftig bewegende boomen de blaren dichter vallen over het donkere paardenpad, dat door een ruiter werd gevolgd, die ook Hinne's belangstelling gaande maakte. En op de gedempte Rozengracht wees zij haar begeleider de oude kromme linde, die elk voorjaar, ondanks haar ballingschap, opnieuw bloeide en die nu waarschijnlijk haar dorrende takken kraste tegen de ruiten van het eerbiedwaardig grachthuis, hetwelk zij misschien in ouderdom overtrof.

Zij verlieten de omnibus op den Dam en gingen een eindweegs het Damrak op. Zij zouden gaan eten in het Blauwe Hondje, het beste eethuis, volgens Hinne, der stad. Al spoedig bogen zij linksaf een steegje in, waar sombere pakhuizen en gapende val-

luiken dreigden. Een helverlichte grutterswinkel trok even haar aandacht. Dan ging Hinne haar voor, een kleine kroeg binnen, waar vele gedekte tafeltjes wachtten en waar gezelligheid heerschte ondanks de weinige gasten, die, gezien het vroege uur, aanwezig waren. Een kelner, in slordigen rok en met verlopen gezicht, trad buigend naderbij en begroette Hinne gemeenzaam en eerbiedig met den titel van Herr Doctor, hetgeen Maghen uitermate vroolijk stemde. Zij zetten zich aan den wand, onder het schilderij van een modern meester, voorstellend een onbepaalbaar wezen met een bavianengezicht en in smoking, gezeten aan een disch in wanorde, tegenover een vrouw met peenrood haar, op wier naakte schouder een gele kakatoe prijkte. Maghen, gewoon aan den aanblik der vaderlandsche meesterwerken, die het Rijksmuseum haar geopenbaard had, gaf Hinne haar afschuw te kennen, verheugd, toen ook hij met koelen blik het doek misprees. De kelner, middelerwijl, wachtte en Hinne bestelde om te beginnen twee koppen bouillon met dooier en citroen.

- Runderwijn - verklaarde hij daarna

prijzend, zijn wijsvinger heffend in een vermanend gebaar, dat haar ontroerd aan Vader deed denken. Toen werden twee schotels reebout met roomsaus besteld en Maghen proestte, toen de schotels werden opgedragen en zij de vervaarlijkheid der porties zag. Een flesch champagne werd met den vereischten knal ontkurkt en bij de eerste prikkelende teugen van den edelen en geurigen drank voelde Maghen haar stemming dol worden. Hinne, aanvankelijk, genoot zwijgend, gelijk den fijnproever betaamde, maar al spoedig werd hij spraakzaam en toonde zijn vindingrijkheid in woordspelingen, een schitterend vernuftspel ontstekend, waarnaar Maghen lachziek en betooverd luisterde.

De kleine ruimte intusschen was vol geworden; zij hoorde vreemde talen spreken en zag donkere, Slavische gezichten, leden van gezantschappen uit den Haag, lichte Hinne haar in, die met enkelen hoofsche groeten wisselde. Ook wees hij haar een blijkbaar vermoeiden en bijzienden grijsaard, die alleen en weinig at, den Spaanschen gezant, hartstochtelijk verzamelaar van zeldzame uitgaven, die alle veilingen

afreisde voor dat doel; voorts, temidden van trawanten, een Duitschen tooneelspeler, die van Albaneeschen oorsprong zoude zijn, een nog jongen man met een smartelijk, noodlottig gelaat, slank en bleek, Hamlet zelf, meende zij verkeerdelijk, zich verwonderend, toen haar metgezel vertelde, dat integendeel de Deensche prins gezet en kort van adem was, gelijk de Engelsche tekst berichtte.

Zij zouden loopen naar zijn huis, de wind scheen verminderd en toen zij omhoog keek, zag zij sterren flonkeren. Zij voelde zich weemoedig gestemd na zooveel vroolijkheid en zij bepeinsde den vorschenden blik, waarmede hij haar meermalen beschouwd had tijdens den maaltijd. Zij liepen al spoedig onder de boomen der Keizersgracht, die zwakkelijk ruischten onder de vlagen van den wind en zij voelde zich geneigd langzaam te loopen en zijn arm te nemen en zachtjes te weenen. Hij liep met zijn rustigen stap naast haar voort, zijn wandelstok onder zijn linkerarm geklemd, zijn handen op zijn rug en zijn hoofd een weinig terzijde gebogen. Hij scheen in gedachten verzonken en ternauwernood hare aanwezigheid op te merken. Zij vond hem

zoo onheusch en zij zweeg nu ook, pruilend. Het eind der zwijgzame wandeling was nabij en toen hij voor het huis zijn sleutels uithaalde, trof haar met een lichten schrik de ernstige uitdrukking van zijn gezicht. Zij gingen naar boven en toen hij het licht in zijn kamer had ontstoken, was het eerste ding, waarop haar blikken vielen, de dansende faun. Hij schoof de gordijnen dicht en vroeg, terwijl hij ging zitten, glimlachend:

- Waarover zullen we spreken?...

En aanstonds, gelijk een lichte schaduw over de aarde strijkt, overtoog de ernstige uitdrukking van zoeven opnieuw zijn gezicht en Maghen zag opeens, dat zijn blik, naar binnen gekeerd, zich mateloos verdiepte, terwijl zijn trekken zoo roerloos werden, dat het scheen, als week het leven naar onpeilbare diepten der ziel. Zoo vergingen enkele oogenblikken, waarin zij, verlamd schier van schrik, hem gadesloeg. Toen hoorden zij opeens een vreemd gerucht, komend van een der vensters. Hij ontwaakte als uit een droom, waarin hij de uiterste gebieden, voorbij de verste gesternten, had bevlogen.

- Wat is dat?... zijn stem klonk onwezenlijk, nauwelijks verbaasd.

- Ik weet het niet, het kwam van daar... en zij wees naar een der vensters.

Hij stond op, sloeg de gordijnen ter zijde en zij onderdrukte een opgetogen kreet, ziende den nacht, die zilver was van maanlicht.

- Ik zie het al... zijn stem klonk nu weer gewoon, het is een duif...

Zij sprong op, en zag een witte duif angstig weggescholen in een hoek van het kozijn. Hij opende behoedzaam, maar de snelle vogel had zich reeds in de ruimte gestort en vlood de starren tegemoet.

Den volgenden namiddag huiswaarts keerend van het kantoor, ontmoette zij nabij den Dam Hinne, die haar niet had opgemerkt. Zij snelde op hem toe en, naderbij gekomen, zag zij op zijn trekken opnieuw de bezorgde uitdrukking, die zij den vorigen avond meermalen had meenen waar te nemen. Maar zoodra hij haar bemerkte, overtoog een verheugde glimlach zijn gezicht en, zijn hoed lichtend ter haastige begroeting, trad hij haar schielijk tegemoet.

- Ik zocht je juist, dat treft...

Zij toefden een oogenblik temidden der drukte. Sleeperskarren daverden, aapjes rammelden, de glanzende rijtuigen van enkele patriciërs gleden onhoorbaar en snel voorbij. De stemmen roesden, de paardentrammen dreunden in de oude richels en de luide, koperen bellen overstemden alle rumoer. De zon was al achter de huizen gedaald en in de schaduwgrijze straten begon een vreemde schemering te blauwen.

Haar scheen het dat dit alles een droom was en dat zij strak opeens verplaatst zouden worden ergens in een dal, waar een oud middeleeuwsch stadje samenschool onder de hoede of de dreiging van een slot, dat door een tovenaar bewoond was. Zij zag hem aan, als inderdaad betooverd, totdat zij opeens de bezorgdheid op zijn trekken herleven zag, maar nu geheel anders, een zoo teedere bezorgdheid als zij nog nooit aanschouwd had. Toen begreep zij, dat hij ditmaal om haar bezorgd was, om haar gezicht, dat verdwaasd van liefde, om haar oogen, die waanzinnig van aanbidding waren.

Maar opeens overtoog een uitdrukking

van diepe droefheid zijn ernstig gezicht. Hij klemde zijn kaken op elkaar, als weerstond hij ternauwernood den aandrang der heete tranen. Hij nam haar arm en zij gingen, de spottende gezichten der voorbijgangers niet achtend. Zij, zich beangstigend, klemde zich aan hem vast. Zij volgden de stille zijde van het Rokin; hij zweeg, verstikt in deze ontroering, die hemzelf verbaasde. Hij, die onbewogen was gebleven tegenover zoovele tranen, tegenover zooveel wanhoop en vertwijfeling, hoe vermocht dit kind hem tot in het diepst van zijn hart dermate te ontroeren? Maar hij wist, dat de eenvoudigste dingen ondoorgrondelijke geheimen waren en waarom hij haar uitverkoren had, een geheim zou het blijven, dat hij zijn gansche leven vergeefs zou kunnen bemijmeren.

Hij herademde, meenend een oogenblik, dat hij nu zou spreken, zeggend, wat hij ook gisteren nog verzwegen had. Maar hij zweeg ook ditmaal, dan stelde hij opeens voor, bij Moeder te gaan theedrinken. Zij glimlachte ontspannen, hem ontspannen ziende en zij gingen naar de ouderlijke woning.

Dien avond aan tafel was Hinne zeer

zwijgzaam, zoodat hij nauwelijks luisterde naar de snakerijen van zijn vader en minder aandacht had dan anders voor de smartelijke trekken van zijn moeder. Tegen het einde van den maaltijd, terwijl hij druiven at, verzonk hij allengs in de beschouwing van den tros, waaraan de meeste vruchten reeds ontrukkt waren en opeens zeide hij:

- Ik voel er alles voor, weer eenige dagen naar Gelderland te gaan...

De ouders zagen hem aan. Steven Harper met een stekenden, spottenden blik, de moeder vol zachte bekommerdheid. Hij zag hen aan en, bedenkend dat zijn diepste innerlijk leven verborgen was voor zijn ouders, gelijk dat van beiden voor elkaar en voor den zoon, voelde hij zich vreemd en somber te moede.

Den volgenden morgen bereikte hij Arnhem tegen het noenmaal. Hij had in een kort briefje Maghen den vorigen avond zijn voornemen bericht. Als vanouds nam hij zijn intrek in de Zeven Heuvelen van Rome, een ouderwetsch logement met een beroemden wijnkelder, gelegen op de markt. De keuken was voortreffelijk, degelijke spij-

zen op degelijke wijze bereid en waarvan de porties aan die uit het Blauwe Hondje deden denken. De gasten sliepen, echtelieden en vrijgezellen, onder een groenen luifel in twijfelaars altemaal.

De eetzaal, vroeger gelagkamer der herberg, was bestrooid met fijn zand als in het goede, oude verleden, toen de diligences daverend voorrolden en in de pijpenlade, waarin de portier huisde, hing aan de zoldering een koperen kooi, waarin een groene papegaai, volgens een legende van het logement sedert meer dan honderd jaar, een ieder, die binnentrad, begroette met de woorden: Goeden morgen, Jacob.

In deze omgeving voelde Hinne zich behagelijk en toen hij, eindelijk gezeten in de eetzaal voor een bord dampende erwtensoep, waarin behalve tomaten ook varkensooren onmiskenaar dreven en hij de zware slagen van den ouden toren dreunend hoorde vallen over de stad, voelde hij de spanning allengs wijken, die hem deze laatste dagen had beklemd.

Ook tijdens dit verblijf, gelijk hij tijdens vorige verblijven altoos had gedaan, bezocht Hinne een verren neef zijns vaders,

Sijmen Sijmensz., die met zijn wederhelft, genaamd Barbara, een zonnig huis op de Rijnkade bewoonde. Den dag van zijn aankomst had hij in den hoofschén stijl, die toen nog gebruikelijk was en dien hij zelf met voorliefde bezigde, een schrijven gericht tot dezen neef om hem te verwittigen van zijn komst. De boodschapper bracht weldra het antwoord, een schrijven, waarin zijn heusch verzoek, dien avond bij hen te mogen theedrinken, op niet minder verzorgde en minzame wijze werd ingewilligd. Met vereering en teederheid herdacht Hinne altijd deze bescheiden en waardige menschen. Hun echt was kinderloos gebleven. De godsdienstige zin der echtgenootte vond in de vrome natuur van den vrijzinnigen man een fijnen en diepen echo. Neef Sijmen daarenboven muntte uit door een bijzondere geletterdheid en uitgebreide kennis, die den jongen neef op het zeerst hadden bekoord. Altijd had Hinne zich aangenaam gekoesterd in dezen warmen, lichten dampkring, dien de echtelijke liefde fijner dan elke bloemengeur doortoog en alhoewel nicht Barbara met haar stil, spits gezicht en haar eendengang en neef Sijmen met zijn hippopo-

tamischen kop verstoken waren van alle schoonheid, besepte Hinne, dat deze beide menschen in de waarheid van hun hoogen eenvoud het goede en schoone leven vertegenwoordigden.

Tweemaal bezocht hij hen en sleet weldadige uren onder het vreedzaam lamplicht, gezeten in een der fraaie, zware armstoelen, erfenis der vaderen, terwijl het theewater neuriede in de stoof en de kachel snorde. Dan herdacht Hinne dikwerf het studeervertrek van Immanuel Barnouw, waar de vrede der ziel ademde als hier, alleen een vrede der ziel geboren uit een vervreemding aan, een versterving van het leven, bedroevend en schrikwekkend voor de meesten, maar die voor den geplaagde, hunkerend naar verlossing uit de hel zijner zinnelijkheid, een geheime en machtige bekoring had. Hier integendeel het volle, warme leven met al zijn smarten en vreugden verstild, verdiept, tot een klare bezonkenheid. En als hij langs de Rijnkade hotelwaarts keerde en de slapende Betuwe donkeren zag aan gene zijde van den nachtelijken stroom, onder een hemel, waarin een enkele star flonkerde, scheen het hem als

zwegen alle aarzelingen in de verste diepten van zijn hart.

Hij reed veel door de bosschen en over de heide van het oude Gelre. De herfstpracht was voorbij en de boomen stonden grootendeels ontbladerd. De dagen waren windloos en grijs, de boschverten verloren in bleeke en grauwe dampen, waarin paerse en roode of gulden tinten dreven als een zonnestraal uit den bewolkten hemel viel. De zangen der vogels waren verstomd, alleen het krijschen der Vlaamsche gaaien weerklonk af en toe en de draf van het paard op de harde wegen overstemde het ritselen der vallende blaren en de geruchten van eekhoorns en woudduiven, die sprongen of wickten door het hout en van de bange hazen, die bij zijn nadering ijlings vloden. Maar als hij herten en reeën vrijelijk dwalen en snellen zag door het woud en over de heide en de grijze kraaien in vrije kringen drijven door de stille ruimte, voelde hij zich, denkend aan zijn naderende gebondenheid, meermalen angstig te moede.

Wanneer hij, de eenzame wegen der Veluwe volgend, een hofstede voorbijging, hoorde hij dikwerf het krijschen der versch-

geslachte varkens, die met doorgesneden keel, opgehangen aan een der achterpooten, langzaam doodbloeden. En deze jammerlijke kreten, die in een al zwakker wordend rochelen eindigden, aldus gehoord in de herfstelijke natuur, die zelve stervende was, vervulden zijn hart met mannelijke verslagenheid.

Hij bleef in Arnhem vijf dagen en keerde Zaterdag naar Amsterdam terug. Maghen wachtte hem onder de lange kap van het station. Het was reeds nacht en zij beschouwde, verloren in gedachten aan hem, beurtelings de bonte lichtjes der schepen, die op het IJ voorbijvoeren en de vreemde, bleeke, gele, vale tinten in de vettige rookpluimen, ontstijgend aan de pijp eener locomotief, die onder den schrillen lichtval van een booglamp regelmatig pufte. Sedert dien avond, toen zij met hem gegeten had in het Blauwe Hondje, was Maghen's leven opnieuw geworden, gelijk het in den aanvang van hun omgang was geweest. Na haar gebed voelde zij zich wederom geheel bevredigd, verzadigd van vertrouwen. Des nachts luisterde zij niet meer naar de geruchten van het slapend huis of naar de klachten van den

wind door de ontbladerde populieren en als zij des morgens ontwaakte en de gouden banen der zon aan weerskanten van het rolgordijn glanzen zag en zij hoorde den haan zijn morgenroep schallen naar alle windstreken, voelde zij als in dien eersten tijd het leven opnieuw enkel vreugde. Het briefje weliswaar, dat hij haar ten afscheid had geschreven, was veeleer laconiek geweest; hoe echter zoude zij de verborgen teederheid, die het behelsde, hebben misverstaan? Hij zond haar vanuit Arnhem nog een brief, gering van omvang, schoon uitvoeriger dan het afscheidsbriefje en waarin hij gewaagde van zijn eenzame ritten door de bosschen en over de heide en van de hoeven, waaruit het krijschen der geslachte varkens klonk. Deze brief, waarin met geen woord over zijn innerlijken staat gerept werd, maar waarvan zij de somberheid aanstonds doorvoelde, maakte op Maghen een diepen indruk en gesterkt voelde zij zich door de gedachte, haar aandeel te hebben aan zijn zwaarmoedigheid. Avond aan avond herlas zij tijdens zijn afwezigheid de schaarsche brieven, die hij haar uit verre oorden in de jaren, die verstreken waren,

gezonden had, brieven uit Tanger, Lugano, Karlsbad, en eerst nu verscheen haar de volle diepte der belangstelling, die zijn, oogenschijnlijk koele, schoon welwillende volzinnen verborgen. Een brief uit Lugano herlas zij telkens weer, hij beschreef daarin hoe hij lag in het warme gras van een kloos-tertuin, waarin de krekels sjirpten, languit gestrekt en ondanks de schaduw van het heilig oord, een deel van Nietzsche voor zich, waarin hij overigens weinig las, want hoe zou hij zich kunnen verzadigen aan den aanblik van het landschap, dat zich voor zijn oogen uitbreidde? In de ravijnen en boomgaarden woedden de herfstkleuren in orgieën van purper en goud, terwijl de bergen onder den gulden hemel in glooiende lijnen langzaam verdroomden, tot waar, heel ver, het meer van Lugano als een azuren scherf, lichtelijk dampend, glansde. Ook deze brief maakte nergens eenig gewag van eigen indruk of stemming, maar de gelukstoon, die daarin doorklonk, werd haar nu pas ten volle verstaanbaar.

Zoo deerden haar de zwoele invloeden der drukke avondstad niet meer, wanneer zij van haar kantoor huiswaarts keerde, noch

de verre herinnering aan de straat vol kermisdrukke, waarin zij dien avond met moeder verdwaald was geraakt. De verhalen ook van Aafje en van de verarmde, nerveuse freule verontrustten haar niet meer en wanneer zij Mr. Taco Hovijn, hoog op zijn kruk, een haar zag trekken uit zijn blonden, wilden baard, dat hij dan langen tijd aandachtig en droefgeestig bekeek, voelde zij voor dezen zonderling niet meer gelijk vroeger een afkeer, integendeel een gevoel van deernis, dat zich dan weldra uitbreidde tot het overmoedig volkskind, tot Eleonore de la Sablonnière zelve, vooral wanneer zij deze in de verte staren zag met een blik, waaruit alle schichtigheid geweken was en die nu enkel onuitsprekelijken weemoed spiegelde. Maar gelukkig bovenal was zij, toen zij bemerkte, dat deze milde stemming nu ook haar moeder gaandeweg omving. Zoo voelde zij haar hart in stilte rijpen en zij dankte des avonds den Schepper van hemel en aarde voor deze goedheid.

Eindelijk stooft de trein binnen, razend en plotseling, als bij een overval, zoodat Maghen bijna schrok. Zij vonden elkaar spoedig ondanks de drukte en zij bewonderde hem

met een aandrift van geheel haar wezen, gelijk hij, rijzig en krachtig, fijn van trekken, uiterst verzorgd en toch eenvoudig, mannelijk voor haar stond. Hij verwonderde zich over haar rustig en helder gezicht; zij echter bemerkte terstond de bezorgde uitdrukking, die zij zoo goed kende.

Zij zouden gaan eten bij Mevrouw Rode, zij besloten te voet te gaan; hij had na de reis behoefte om te lopen. Onderweg vertelde hij van zijn wederwaardigheden en naarmate hij vertelde, scheen het haar, dat zijn stemming beter werd. Hij lachte opgeruimd, toen hij gewaagde van de papegaai in de pijpenlade van den portier. Dan kwamen zij te spreken over het pakkend drama van Schnitzler, *Der grüne Kakadu* en toen zij het huis binnen gingen, meende zij, dat hij geheel was opgemonterd.

Aan tafel ook was hij zeer spraakzaam en vertelde uitvoerig van het echtpaar Sijmensz, de gekscherende opmerkingen van Steven Harper niet achtend en zich wendend tot zijn moeder. En Maghen was verheugd de vereerde vrouw verteederd te zien glimlachen en aandachtig te zien luisteren naar wat hij mededeelde over deze beide gelukkigen.

Na tafel, terwijl zij handwerkte, vertelde hij over zijn nieuwen Chaldeeuschen roman en over de oude bedolven steden van het Tweestroomland, dat hij had bereisd enkele jaren tevoren, steden, eenzaam gelegen temidden van woestenijen, waarin wilde dieren zwierven en wilde stammen elkander rusteloos bestookten, steden omringd door zeven muren, binnen welke de akkerbouw gedreven werd en de kudden weidden en waarvan de laatste ringmuur dermate omvangrijk was, dat een ruiter in galop hem ternauwernood in vier en twintig uren omwervelen kon. En van de priesters verhaalde hij, die de altijd klare nachten sleten op de tinnen hunner tempels, verloren in de beschouwing der gesternten, de eeuwige wetten ontdekkend, volgens welke de werelden wentelen in de oneindigheid. En aan de gastmalen slempten en zwelgden de heerschers op tronen, waaromheen gevallen koningen rondkropen met afgehouden handen en voeten, zich aan de afgekloven beenderen verzadigend, die door den dronken tyran hun in het gezicht geslingerd werden. Maar Maghen werd bleek bij het hooren dier gruwelen, zoodat hij opstond en

haar kussend op haar voorhoofd, om vergeving bad voor zijn takteloosheid. Daarna zuchtte hij diep en toen zij zich verbaasde, gewaagde hij mismoedig van zijn toenemenden weezin tegen onderwerpen als die, waaraan hij nu bezig was en waarin het gold, machtsbegeerte en zelfverkwisting te verheerlijken. Veeleer voelde hij zich nu geneigd tot een Grieksch gegeven van zelfbepaling en diepen inkeer.

Maghen had juist den draad heel ver uitgehaald en toefde een oogenblik als bevangen in deze houding, terwijl een lichte blos haar wangen kleurde. Hij beschouwde haar, verwonderd over haar bevalligheid, schoon hij die toch meermalen in stilte had geprezen. Eenige oogenblikken vergingen; zij had haar arbeid hervat en zat nu roerloos met neergeslagen oogen; alleen haar rechterarm bewoog in hetzelfde gebaar, regelmatig en zeker; de lichte blos van zoeven was geweken uit haar ovaal gezicht en zij scheen nu zeer bleek. Toen zeide hij opeens:

- Maghen...

Zij liet den arm zinken, dien zij opnieuw wilde heffen en zag hem aan met een samen-

gestelden, onbepaalbaren blik, waarin een helle glans blonk.

Dien avond was het bijna middernacht, toen Maghen eindelijk haar woning bereikte. De regen viel in zware stroomen en door de rammelende ruiten van het aapje vermocht zij de nummers der huizen niet te onderscheiden. Zoo schrok zij, toen het voertuig opeens stilhield en zij greep de hand van haar begeleider, die het druipend portier opende, haar manend te wachten, totdat hij de voordeur zou hebben ontsloten. Het zware stroomen was nu ten volle hoorbaar. Alleen de vlagen door de popels in den tuin der dokterswoning overstemden af en toe het luide ruischen. Hij wenkte intusschen en zij slipte behendig uit het rijtuig, zij kusten elkaar haastig op natte wangen en zij verdween. Hij trok de deur zachtjes achter haar dicht, zij sloot en tastte in de vertrouwde donkerte naar boven. Maar nauwelijks had zij het kamertje bereikt en de gaslamp aan den muur ontstoken, nauwelijks had ze hoed en mantel afgerukt, in een hoek gesmeten, of zij stortte zich op haar knieën voor het bed en begon te bidden, te

bidden met een zoo mateloozen aandrang, dat zij zich een oogenblik voelde duizelen en meende te bezwijmen. De minuten vergingen, zij volhardde in dezelfde houding, telkens bewegend, als worstelde zij om dieper en dieper te dringen in de onpeilbare diepten van het gebed. Allengs voelde zij zich kalmer worden, de zware en snelle slagen, waarmede haar hart mokerde en mokerde, werden flauwer en trager en opeens hief zij haar hoofd, snakkend naar adem, luisterend en zich afvragend of het de regen was dan wel het gaslicht, dat zoo luide suisde in haar ooren. Zij stond op, zonder zichzelf te antwoorden, ontkleedde zich en ging ter ruste. In bed, in het donker, gaapte zij een paar malen, slaakte een diepe zucht en sliep.

Toen Hinne de huisdeur der grachtwoning had gesloten, terwijl het lekkend aapje onder den altijd stroomenden regen wegrammelde in de nachtelijke stilte, voelde hij zich opmerkelijk verlicht, zoodat hij, voorzichtig de donkere trappen beklimmend, met vorschenden blik aanstonds woelde in zichzelf. Hij ging de slaapkamerdeur voorbij, be-

geerend nog eenigen tijd in zijn werkkamer te mijmeren en toen hij eindelijk, rustig gezeten aan zijn schrijftafel, spelenderwijs een kleinen uil van groenen onyx ter hand nam, glimlachte hij, bedenkend, dat instinctmatig zijn hand naar dit zinnebeeld der wijsheid was uitgegaan. Toen herdacht hij dezen avond, dezen vreemden avond, waarin hij opeens, als door een daemon overvallen, die niet had afgelaten, hem voortdurend had opgepookt en met welke gloeiende stekels, alles had gebiecht van af zijn groote avonturen en geruchtmakende verbintenissen tot zijn laaghartigste zonden, gepleegd in de bordeelen en de schandkamers der ellendigste hoeren. Zij had toegehoord en hem aangestaard, doodelijk bleek en strak, in ademlooze spanning, in allerdiepste aandacht en, naar gelang hij biechtte en roekelooser zijn belijdenis werd, had hij gevoeld, dat zij alles begreep.

Hij speelde nog steeds met den kleinen uil en hij bemijmerde de vertwijfeling, waarmede hij aan het einde van zijn biecht gesproken had over een huwelijk, hij bemijmerde de barmhartigheid, die hij had gevoeld, toen hij haar aldus geheel verbijsterd

en sprakeloos had gezien en hij vroeg zich af, of niet bij geval de barmhartigheid het wezen aller liefde was, zoodat elke liefde, wanneer dit wezen ontbrak, gedoemd scheen in de hel der zinnelijkheid verteerd te worden.

De dagen gingen voorbij en bevolkt met nieuwe beelden was Maghens brein. In de grauwe vroegten van den naderenden winter spiedde zij door de kwalijk gewasschen ruiten der nauwelijks vorderende omnibus naar de bloemenmeisjes, die om den Westertoren, kouwelijk zich wikkelen in haar sjaals, de gesloten kramen openen en de fleurige uitstallingen begonnen te schikken. In een dier kramen had Elsje bloemen verkocht, ook aan Hinne, vele bloemen had zij aan Hinne verkocht en bekoord had zij hem weldra door haar kinderlijken aard en frissche jonkheid. Maar Elsje was nu weg. Elsje was getrouwd, gelukkig getrouwd met een tuinder en woonde in Kennemerland. Zij had een zoon van Hinne, die zou worden opgeleid voor de koopvaardij, tenzij hij tuinder wilde worden als zijn tweede vader. Ook had Hinne verteld van het zonnige, lachende vrouwtje, dat om hem haar echt-

genoot had verlaten, den dichter van het treurspel Odysseus en Nausikaä en van het blijspel in één bedrijf over Casanova. Zij was na hun korte verbintenis hertrouwd met een anderen kunstenaar, zij het een in ruste, en vermoedelijk had Maghen haar wel eens ontmoet, haar kinderwagen duwend, waarin een harer zonnige kinderen lag, want dezelfde buurt bewoonde zij als Maghen. Een Zondagmorgen met regenachtig weer dwaalde Maghen door de vale straten met hoge huizen, denkend middelerwijl met bekommerdheid aan den verlaten echtgenoot, die nu zijn eenzaam leven op kamers in den Haag sleet, werkeloos uitzierende over eentonige kweekerijen tot den Delftschen toren daarginds. Maar dien morgen dwaalde Maghen door de Zondagstille buurten, zonder Floortje, het zonnig lachende vrouwtje achter haar kinderwagen tegen te komen, zoodat zij, teleurgesteld en toch verlicht, tegen de koffie weer naar huis ging.

Vroeger placht zij van het kantoor rechtstreeks naar den Dam te loopen en zich daar te nestelen in de omnibus. Nu echter ging zij soms verder, de smalle en volle Kalverstraat in, waar het gaan dikwerf bemoeilijkt

werd door drukke rijen heerige schoolknaben, terwijl winkelende dames uit den deftigen stand, vergezeld van kinderen, bescheidenlijk doken in taartjeswinkels, waar de jeugd op zware koppen chocolade met geslagen room en gebakjes onthaald werd. Maar in de donkere menigte spiedde Maghen naar de rijkgedoste vrouwen, die met vasten tred en hoogen gang en drieste bliken schreden. Sommigen waren in tijgerbont gehuld, velen droegen zilvervossen; de oorhangers schitterden in de schaduw der breedgerande hoeden, de zware boezems welfden, de helle oogen lonkten, de uitdrukking der gezichten was uitdagend en onbeschaamd, en menigmaal betrapte Maghen glimlachen en knipoogjes. Zoude Hinne alle deze vrouwen?... Maar dergelijke middagen ontzenuwden haar en door de Leidschestraat zich huiswaarts reppend, dacht zij aan de Nes en aan de Pijp en de verhalen van Aafje over deze vreeselijke buurten, waar zij zich nooit alleen zoude wagen en waarvan Hinne de trouwe bezoeker geweest was.

Eens, toen zij de Leidsche Boschjes bereikt had, vertraagde zij haar gejaagden

gang en zij herinnerde zich dien eersten avond, toen hij haar begeleid had tot de ophaalbrug. Het was bijna warm en windstil en toen zij omhoog keek, zag zij den hemel vol sterren, gelijk dien avond. En opeens voelde zij de droefheid breken in haar hart en tranen brandend wellen naar haar oogen. Waren alle beelden maar even beminnelijk als die van Elsje en Floortje, als dat van het boerenmeisje, dat hij in het geurig hooi bemind had, een zomernacht in de Betuwe, toen de zilveren glanzende ruimte doortrild was van het rythmisch sjirpen der onvermoeide krekels. Maar alle deze vrouwen en de onbekenden, die hij in het geheim had bezocht op zijn buitenlandsche reizen en de winkelmeisjes van vroeger, die draafden den heelen dag en die hij had verlaten of verstooten, en de vreemdelingen uit alle oorden der wereld, die hij had ontmoet op hooge bergen en in zuidelijke landen, vrouwen verzot op avonturen, onwaarschijnlijk van verdorvenheid, de gesluierde vrouwen, die hij in het Oosten had gekend en de tooneelspeelsters, want velen waren aan Linda vooraf gegaan, die zij had zien spelen, gelijk Linda zelve,

allerminst vermoedend, dat deze vrouwen straks in zijn armen rusten zouden; en de getrouwde vrouwen uit zijn eigen omgeving, waarvan de nerveuze Mevrouw Forweyne misschien de laatste was geweest en de wonderlijke vriendin uit Scheveningen, die hij in Krasnapolsky ten leste had laten wachten en voor wie zij een diepe verachting voelde, zonder zich deze verachting geheel te kunnen verklaren en het eenzame, zwijgzame meisje, dat met een witten kater alleen het oude stadje op de Veluwe bewoonde en wier doodelijk gekrenkte ziel zij aanvoelde met vreezen en beven en de Iersche uit Parijs, die haar man ruïneerde, een phlegmatischen Brit, die na elke ruzie zich dekte met zijn slappen hoed en zijn pijp geklemd tusschen zijn tanden, zwijgend heenging. En de gemeene barones, die op het Lange Voorhout in den Haag woonde en op wier landgoed in Gelderland hij aan jachtritten deel had genomen, die gevolgd werden door bacchanalen, opgeluisterd door narren en dwergen, als in den feodalen tijd, waaruit de gastvrouw stamde.

En hoevele anderen nog? want hoe zoude zij alle deze vrouwen kunnen tellen, deze

drommen elkaar verdringende vrouwen, myriaden vrouwen, die soms des nachts in helsche vluchten door haar droomen spookten. Hoe waren zijn lippen niet versleten onder zoovele kussen, hoe zijn trekken zoo allerfijnst gebleven, hoe konden zijn oogen nog zoo rustig staren, wanneer hij nadacht, zoo zuiver glanzen als hij met Vader in gesprek was?

Zij volgde den boomloozen Overtoom, waar een nog druk verkeer van puffende en riekende petroleumbooten gaande was. Zij repte zich, benauwd door de walmen en de drukte. Het groene land daarginds, het droomland was in den nacht verzonken; de sikkel der maan stond boven de straat en een kille zucht zwol even door de popels aan den overkant, waarvan de laatste dorre bladeren ritselden. Alleen in haar kamertje weende zij bitterlijk. Maar zij wist, dat dit groote verdriet, deze opstand, alles vergeefs zou zijn en dat zij hem zou liefhebben en aanbidden, ook al zou hij dingen misdaan hebben, die duizend maal duizend maal erger waren.

De weken gingen voorbij en Maghen kwam nu ook des Woensdags bij de Rode's

het middagmaal gebruiken. Dan gebeurde het meermalen, dat Hinne tegen zes uur aanbelde in de donkere Helmersstraat, Maghen noodend op de wijze der verrassing mede te gaan gastmalen in het Blauwe Hondje. Het jachtseizoen, zoo meende hij, gebod het genieten van wildbraad en gevogelte en schoon hij zelf geen jager was, al had hij wel eens hazen en eenden geschoten, hij vermocht nochtans met stelligheid te bepalen of de herten en reeën, waarvan hij kostelijke borsten of ruggen genoot, in beuken- dan wel in eikenwouden geveld waren.

Zij zagen elkaar zoo betrekkelijk veel; de bevangenheid, bijna schuwheid, die zij in den aanvang had getoond, had hem overtuigd, dat zijn driftige biecht haar diep had bewogen. Zoo nam hij zich voor, nimmer meer te reppen over deze dingen die, langzaam wijkend in Maghen's herinnering, gaandeweg zouden ophouden haar te kwellen en te verontrusten. Nochtans kwam hij veel te spreken over zichzelf in de avonduren, die zij in zijn kamer sleten, over het verlangen, dat in den laatsten tijd steeds dringender was geworden naar zelfbepaling en gebondenheid, over de beduchtheid zijn

Noormannenaard niet te boven te komen, gedoemd te blijven tot een zwerfziek bestaan, waarin de ouderdom eindelijk een uitkomst zou brengen, die zonder waarde was. En hij vertelde meermalen als een oud verhaal, waarnaar zij betooverd luisterde, hoe hij in den eersten tijd van hun omgang een nieuwe opgave had voelen ontluiken in zijn hart, Maghen te leiden en te hoeden, de gevaren te bezweren, waardoor zij bedreigd scheen en die zich nog schuil hielden in de diepten van haar natuur; en hoe hij allengs had begrepen, dat de kern van deze opgave niet anders dan zijn eigen wil tot zelfbehoud geweest was. Ook verklaarde hij menigmaal, dat hij nog niet gereed was voor het huwelijk; dan werden zijn woorden en blikken vaag en verzonk hij in zichzelf; zij echter voelde den dampkring, waarin hij diep en langzaam ademhaalde, niet meer gelijk vroeger aan als geheimzinnig en beangstigend en gelijkend op dien, waarmede het geheele leven haar toen omhuiverd scheen.

En langzamerhand in den loop van vele gesprekken herwon Maghen het intuïtief inzicht, waarmede zij dien avond naar zijn

biecht geluisterd had, een inzicht, dat dikwerf dreigde te verduisteren en verduisterde, maar dat nu, verdiept en verklaard, wederkeerde. En zoo herwon ook haar gezicht, schoon nog voller en fijner, zijn vroegere uitdrukking van rustige aanbidding; de helsche vluchten spookten niet meer door haar droomen en wanneer overdag in oogenblikken van moeheid of zwakte de onrust opnieuw dreigde, zeide zij zich nadrukkelijk, dat dit oogenblikken van moeheid en zwakte waren, bestemd straks weer voorbij te gaan.

Eens doofde Hinne de lamp en schoof de zware gordijnen terzijde, zoodat het licht der volle maan in twee blanke banen op het vloerkleed rustte. Alle voorwerpen waren duidelijk zichtbaar, vanaf den peinzenden uil en den dansenden faun tot de donkerroode tonen van Adriaan Brouwer's binnenhuis en de satijnen zilverglans van den gemaskerden Pierrot, die op dit schilderij van Fragonard, zwierig achter een rozenstruik verscholen, een zilveren fluit bespeelde voor de schoonste, die van ontroering schier bezwijmde. Zij hadden geschertst over de valsheid der stelling, die aan vrouwen

een onbestendig karakter toeschreef, een stelling die, meende Maghen, veeleer voor den man gold. Hij erkende de gegrondheid dezer opmerking en stelde de vraag of het puntdicht van Frans den Eerste, dat deze vreemde koning op welk oogenblik van bitterheid met een diamant gegriffeld had op het venster van een der ontelbare kemenaden van het kasteel te Chambord, of bij geval dit puntdicht niet herzien kon worden in den geest der waarheid. Wat was eenvoudiger? twee woorden vervangen twee andere en de verbetering was geschied, zonder dat het puntdicht geschaad was in zijn onberispelijken vorm:

Souvent homme varie,
Bien folie qui s'y fie.

Dan spraken zij langen tijd over den prachtlievenden koning en hoe hij met verstrooiden zin enkele dagen toefde in de betooverde sloten, die door zijn koninklijke luimen in de vallei der Loire verrezen waren, om daarna temidden van zijn geheele hof, minnend en jagend, verder te zwerven naar andere kasteelen.

De winter begon drie weken na zijn terug-

keer uit Gelderland. De wind, die tot dusver in grillige spelingen uit het Zuiden en Westen had gewaaid, was opeens gekeerd en blies nu uit het Oosten met scherpe vlagen, zoodat allerwegen grachten en vaarten dichtvroren in weinige nachten.

En vanuit de hooge ramen der voorkamer beschouwde Maghen dikwerf de bonte drukte op het ijs, het jolijt der klauwende kinderen en de geoefende rijders, die vaardig zwierden van brug tot brug, de bezemende mannen en de zoopjes.

Hinne had dezen tijd gesleten in afzondering en bespiegeling, veel arbeidend, schoon meer lezend dan schrijvend, mijdend het Poolsche Koffiehuis en de Kalverstraat en de drukke twistgesprekken der litteraire vrienden, mijdend Linda en Eva, onwillig van zijn kuischen omgang met Maghen af te wijken.

Toen echter de winter aanbrak en de eerste kou in zijn verschgeschoren wangen beet, ervoer hij met een schok, dat in zijn binnenste almede een ommekeer zich voltrokken had. Dien eersten barren wintermiddag toog hij te voet naar de villa, gelegen aan den buitenkant van het Vondelpark.

Het was toevalligerwijze de middag, waarop hij haar placht te bezoeken en toen hij binnentrad, sprong zij hem inderdaad als gewoonlijk met blijde kreten en uitgestrekte armen om den hals, verbazing noch ontstemming toonend of veinzend over een zoo lange afwezigheid. Hij kuste haar op de volroode, halfopen lippen, gelijk hij placht te doen en voelde als vroeger de teedere zwellingen der zoete, ongekuste borsten. En opeens, het geleek een duizelingwekkende openbaring, besepte hij, dat hij genezen was van zijn bevangenheid, zijn ongereedheid. Hoe nu, hadden alle de wonderlijke ervaringen dezer laatste weken alleen gediend om hem te verlossen van den ban, die hem tegenover dit kind had beklemd en verdwaasd en belachelijk gemaakt? Maar deze gedachte bezwijmde in de verbijstering, die hem overstelpte. Hij voerde haar mee naar den divan, waarop Perzische tapijten en kussens lagen. De ruiten kraakten onder den druk der oostenwinden en sneeuwvlokken begonnen te stuiven en te zijgen over den vijver, die na een nacht vorst lichtelijk bevrozen glansde. IJdelheid! de vlammen in de schouw woeien hun warmen adem om deze

heidensche gelieven, het was de zon van Arcadië, die ter kimme begon te dalen, want de middaghoogte was voorbij gestreefd en nu breidde zich in de loome velden de heete stilte, waarin Pan rondging.

Elout Gudens zat in zijn verre kamer en genoot zijn thee en zijn vermouthe, af en toe met vage bliken koozend de ebbenhouten doozen met zilveren inlegsels, die zijn zeldzame eieren behelsden, lezend zijn boeken over de geschiedenis van Frankrijk. Martha Gudens draafde in de besneeuwde winterstad van bezoek tot bezoek, van winkel tot winkel. De dienstmaagden bereidden den maaltijd boven de verschgevoede vuren en de oude knecht zat in den kelder messen te slijpen en betreurde den winterslaap van den groenen kikvorsch, die des zomers vanuit zijn schuilhoek elken dag naar hem toe kroop.

Dien avond was Maghen opnieuw de dischgenoote der Rode's en zij verwonderde zich over de levendigheid van Hinne. Weliswaar toonde zijn gezicht niet de uitdrukking, die haar het dierbaarst was. Sterk waren zijn trekken, gelijk zij plachten te zijn, wanneer hij van verre ritten terugkeerde of wanneer

hij geschermd had, welke oude sport door hem wederom ter hand was genomen. Maar liever zag zij zijn trekken verfijnd en verdroomd, schier onwezenlijk, gelijk zij waren, wanneer hij over de hoogste dingen dacht of sprak. Hij omringde haar dien avond met teedere zorgen en kustte haar vaker dan anders op oogen en handen, mijdend haar lippen, gelijk hij altoos deed en zij, lijdzaam, begreep. Intusschen naar gelang de avond vorderde, werd hij stiller. De sneeuwvlokken ritselden tegen de ruiten en zij luisterde bijwijlen langen tijd naar dit wintersch gerucht. En allengs zag Maghen de uitdrukking, die haar zoo dierbaar was, in een rusteloos wisselspel verschijnen en verdwijnen. En zachte vragen begonnen te dringen naar haar beschroomde lippen; welke vreugde was dien dag zijn deel geweest? waarom en vanwaar was hij zoo opgewekt, bijna uitbundig, teruggekeerd? Achterdocht schaduwde even over haar hart en zij voelde zich bedroefd worden; maar toen zeide zij zich, dat geen ander gevoel immers zijn liefde voor haar vermocht te evenaren, deze onheidensche liefde in een hart zoo heidensch; waarom zoude zij zich bekommeren of be-

angstigen om gevoelens en hartstochten, die spelenderwijs voorbij mochten glijden over de oppervlakte van zijn zonnig hart, zonder de liefde te deren, die in zijn diepten leefde?

Toen hij dien avond alleen was, speelde hij niet met den kleinen uil van groenen onyx, maar hanteerde den dansenden faun. Hij voelde geen wroeging, zeide zich alleen, dat hij zijn opgave verzwaarde; de gedachte aan het huwelijk stemde hem somber; strengheid, gebondenheid, inkeer, zelfbepaling, dat beduidde voor alles het prijsgeven van tal van geneuchten, die bloei en glans aan zijn leven geschonken hadden; hij erkende redelijkerwijze, dat het huwelijk, aldus begrepen, een hooger levensstaat vertegenwoordigde, maar hij voelde in de diepten zijner natuur zich zamelen een nameloos verzet. En Hinne, de rozige naaktheid herdenkend, die in den gouden weerschijn der vlammen dien middag zijn wilde prooi geweest was, denkend aan Maghen, de stille en diepe, die in zijn hart een gevoel gewekt had, dat hem tot dusverre vreemd was gebleven, betreurde den Oosterschen staat, waarin het mogelijk, want geoorloofd,

was, vele vrouwen vrijelijk te beminnen en lief te hebben.

Hinne had Linda gedurende den zomer niet gezien; de tooneelspeelster placht de warme maanden van het jaar te slijten in een dier rustige, kleine badplaatsen, verscholen in het gebergte, waaraan Duitschland rijk is. Maar hij had haar bij den aanvang van het nieuwe speelseizoen geheel verwaarloosd, bevangen als hij was in zijn hartstocht voor Eva. Toen vertrok hij plotseling naar Gelderland, weken gingen voorbij en het werd winter. Eindelijk op zekeren dag kwam hij zijn opwachting maken. Zij ontving hem voorkomend en gracelijk, gelijk hij verwacht had, zonder een zweem van spijtigheid en zij vroeg niets. Hij echter verscheen haar nu, gebruind door de Arcadische zon, zoodat zij alle haar tooneelgaven van noode had om hem te misleiden, waarin zij niet slaagde. Hij bewonderde haar houding, genietend opnieuw het tintelend gesprek.

Eenige dagen later ontmoette hij bij Linda den dichter Rogier van Herstal, dien hij tot zijn vrienden telde, al zagen zij elkaar nauwelijks een enkele maal van jaar

tot jaar, want verscholen in Walcheren leefde Rogier, hij, de dichter der Zeeuwsche stroomen, der groenende eilanden, die weken en doemden in parelgrijze of zondoorgloorde verten, al naar gelang de boot van den zanger haar speelschen boeg wendde. Rogier van Herstal was een opmerkelijk mensch, zijn dracht was zwierig en toch sober, zijn gang rhythmisch, zijn tengere gestalte welgebouwd. Hij was niet sterk, dikwijls lijdend, hetgeen zijn natuurlijke bevalligheid en aangename omgangsvormen verfijnde; veeleer zwijgzaam en eenigszins hoovaardig van zelfbewuste terughouding. Zijn oogen, die goudbruin waren, schenen raadselachtig en betooverden de vrouwen. Zoo waren ook zijn verzen, betooverend en raadselachtig en Hinne, voor alles geboeid en bekoord door de Grieksche klaarheid, misprees tot zijn verdriet te vaak deze Keltische schemering, waarin schimmen doolden, die hem vreemd en vreemd waren. Zeer vrij van vorm waren ook zijn verzen, een andermaal betreurde Hinne, die oneindiglijk hechtte aan het betrachten van een gestreng metrum, het overvloeien dezer schoone verzen, waarbij het welluidend rijm verloren

ging. Rogier van Herstal was beroemd; de jongeren verdrongen zich om hem en eerden hem als een der grootste dichters aller tijden.

Rogier vertelde, dat hij den winter in Amsterdam zou slijten. Hij had een paar kamers gehuurd op de Reguliersgracht en hij roemde de schoonheid dezer dwarsgracht, waarvan alle de oude woningen ongeschonden waren gebleven. Maar hij vreesde zijn eiland en de Zeeuwsche stroomen niet zoo lang te kunnen derven. Toon en houding van Linda en Rogier schenen ongedwongen en zij maakten gekscheringen en toespelingen gelijk het oude vrienden vergund is. Hinne nam zijn aandeel aan het wuft gesprek en vermaakte zich heimelijk, want aanstonds had zijn scherpe blik de ware toedracht doorzien.

Sindsdien bezocht hij haar niet meer; hij zond haar een korf fraaie winterrozen met een ernstig, teeder schrijven; zij antwoordde met enkele hartelijke regelen zonder meer, zoodat hij, voldaan en verlicht, zijns weegs ging.

Rogier ontmoette hij meermalen, op straat of aan de bittertafel en eens of twee keer dronken zij koffie in de achterzaal van het

Poolsche Koffiehuis, met het wijde uitzicht over de drukke en de stille zijden van het Rokin. Dan spraken zij over hun arbeid, hun plannen, over de toekomst der vaderlandsche letterkunde, over de vrienden. Linda's naam werd soms terloops genoemd. Dan werd het zwijgzaam gezicht van Rogier geheel en al raadselachtig, terwijl Hinne's strenge trekken strenger dan ooit in hun geslotenheid schenen.

Rogier bracht een bezoek aan Hinne's moeder, gelijk hij bij langere verblijven in de hoofdstad placht te doen. Hij werd eenige dagen later genoodigd het middagmaal te komen gebruiken. Maghen was aanwezig en toen zij eindelijk gedrieën in Hinne's kamer zaten, voelde zij zich eerst recht aangetrokken tot den hoffelijken dichter, wiens smoking even onberispelijk als die van Hinne zat. Zoo ontplooidde zich voller haar glimlach en verscheen in haar houding een zekere behaagzucht, maar telkens wendde zij den blik tot Hinne, om zich te vergewissen of geen ontstemming schaduwde over zijn gezicht. Maar integendeel scheen het haar, dat haar speelsche zin hem veeleer bekoorde en vermaakte, zoodat zij toenam in wuftheid,

eenigszins spijtig onder den onbewogen en doorgrondenden blik van Rogier.

Eens, terwijl zij theedronken met Mevrouw Rode in de voorkamer en zich verlustigden aan den aanblik van het ijsvermaak der menigte op de bevroren gracht, zeide Maghen, naar aanleiding van Rogier, over wien zij gesproken hadden, dat Hinne eigenlijk geen enkelen vriend had. Hij was toen nadenkend geworden en had na eenigen tijd geantwoord, dat hij weinig mededeelzaam van nature was, geloofde dat een al te groote gemeenzaamheid den ondergang bereidde van elke vriendschap. Er waren mannen, voor wie hij vriendschap gevoelde, maar hij kende ze ternauwernood en wenschte ze niet nader te leeren kennen. Hij achtte de menschen niet; de groote vereering was alleen van verre mogelijk. De vrienden, die elkaar trouw bleven tot in den dood, leefden alleen in mythen en sagen. Toen had hij opnieuw gezwegen en was in gepeins verzonken, waaruit hij eindelijk ontwaakte, zeggend, dat hij den laats ten tijd droomde van een episch gedicht in blanke verzen, een voorval behandelend, een gouden middaguur uit het heroisch leven van Heracles

en Iolaos in een door Pan gewijde omgeving van het Attisch landschap.

De winter duurde en de heidensche spelen herhaalden zich in den gloed der Arcadische vlammen. Het gevaar bekoorde beiden, de deur was op slot weliswaar, maar opziende van zijn ebbenhouten doozen of Fransche geschiedboeken, zou Elout Gudens opeens den ouden knecht of wel een der geblaakte dienstmaagden met een boodschap kunnen zenden naar de dochter des huizes. De aanblik dezer heidensche naaktheden, van zomergloed verzadigd, tegen dien winterschen achtergrond, zoude een schilder begaafd als Watteau misschien tot zijn meesterwerk bewogen hebben. Na de spelen klonken cello en clavecimbel als vroeger, nieuwe teekenproeven werden overgelegd en zij spraken over vele dingen, volgend met vage blikken, waarin telkens vermaak of belangstelling opleefden, de menigte, die krioelde op het ijs van den anders eenzamen vijver.

Eens, toen Eros zich genadiger dan anders over beiden ontfermd had, vertelde hij haar van zijn verlangen haar te beminnen, van zijn vreemde bevangenheid, van den bewogen herfstavond, toen hij, haar verlatend,

plotseling was afgeweken uit zijn weg, Maghen gehaald en met haar gegeten had in het Blauwe Hondje. Zij luisterde, glimlachend, beminnelijk en onbewogen, zoodat hij zich verwonderde.

Zij liep nog steeds in argelooze naaktheid rond; en hij genoot zuiverlijk als kunstenaar nu van de schoonheid en bevalligheid der lijnen en vormen, der bewegingen en standen. En terwijl zij zich aankleedde, verzonk hij, haar beschouwend, in diep gepeins, het oude gepeins, dat hem menigmaal schier verontrust had. Was in dit kind de antieke en heidensche ziel herboren? Was zij een nimf in moderne gestalte en dook zij gelijk oudtijds haar wilde zus teren terug in de diepe bron, wanneer de uchtend kriede en de saterspelen van den nacht voorbij waren? En ook al zouden alle faunen van Arcadië haar teederen schoot beminnen, haar ziel, wanneer zij deze al bezat, bleef, onkreukbaar zijnde, ongerept. De smarten der liefde, het verlangen, het treuren, de bittere jaloerschheid zouden niet woeden in de diepte, noch strijken over de oppervlakte dezer ziel, waarvan het geheim niet te ontraadselen scheen, of zij peilloos van diepte, dan wel

verstoken van allen inhoud was? Zoude zij haar naaktheid met dezelfde argeloosheid ontblooten, wanneer zij Maghen zijn echtgenoot wist en zoude zij, wanneer hij voor altijd was heengegaan, een nieuwen minnaar dulden met denzelfden glimlach en dezelfde oogen, waarin geen schaduw van zonde ooit voorbij zou glijden?

De winter ging voorbij, het werd voorjaar en stiller, dieper werd de blik, waarmede Maghen hem beschouwde. Nooit, zoo scheen het haar, waren de uitdrukkingen van zijn gezicht zoo levendig en wisselend, zoo onbestendig en samengesteld geweest. Zij merkte ook op, dat hij weinig neiging toonde haar vader te bezoeken en eens voelde zij zich gegriefd door den toon, een schertsenden, bijna spottenden toon, waarop hij gewaagde van den duiventil. Neef Sijmensz had een schrijven tot hem gericht om inlichtingen betreffende Apuleus; hij was in gebreke gebleven dit schrijven aanstonds te beantwoorden, gelijk hij zich spijtig liet ontvallen in haar aanwezigheid. Hij arbeide nu, over alle gegevens beschikkend, met groote verbeterheid aan zijn chaldeeuwschen roman, elken dag van één tot half vier en hij vorder-

de met groote sprongen, gelijk hij verklaarde. Overigens had zij soms den indruk als stelde hij haar gezelschap nog meer dan gewoonlijk op prijs. Hij was eens merkbaar bewogen, bijna ontzenuwd, toen zij voor het middagmaal te laat dreigde te komen en eens toen zij, koortsig en zwaarverkouden, was thuisgebleven, was hij bij het toevallig vernemen van dit bericht dienzelfden middag komen aansnellen met bloemen en bonbons, een geblokte ananas, rozig en versch, ponden bedauwde druiven en alle blijken eener diepe bezorgdheid. Maghen was niet bedlegerig en zoo brachten zij een bezoek aan Vader, maar tot haar verwondering was Hinne's gezicht in de schemering glansloos gebleven, terwijl zij bijna met schrik in zijn houding een onzekerheid, een zweem van onhandigheid bespeurd had. Zoo was zij het ten slotte, die bekommerd achterbleef, terwijl hij verlicht heen ging.

Zij waagde het niet hem vragen te stellen; zij voelde zich in toenemende mate zeker van zijn liefde. Zoo trotseerde zij zonder te veel moeite de gedachte, dat hij was gewikkeld misschien in oude verbintenissen of nieuwe moeielijkheden. Zij kon geen

eischen doen gelden, zij waren niet getrouwd, niet eens verloofd, hij had eerlijk bekend, dat hij nog niet gereed was. Zij scherpte zich in, geduld te oefenen, eindeloos geduld, haar liefde te koesteren, te temperen, opdat zij hem niet zou benauwen of schichtig maken en hem te omringen met een zachtjes brandende, smeulende, gloeiende aandacht, waarin hij zich behagelijk zou voelen.

Zoo peinsde Maghen in de verweerde rammelkast, die haar voerde naar het kantoor, onder den opgezette kaaiman van het oude zeemansvertrek, des avonds onder de lamp bij Moeder, wanneer zij samen verstelwerk afdeden en zij Moeder's verwarde verhalen beantwoordde, met geduldige vragen of zachte ironieën, want de hekel was ternauwernood een herinnering.

Hij reed nu paard en schermde bijna dagelijks. Hij had haar verteld van zijn meester in de vechtkunst, die eigenlijk doodgewoon Durand heette, welken naam hij vervangen had door dien van Scoroncoholo, den vechtmeester van Lorenzo, Lorenzo, den Brutus der Renaissance, die zijn vaderstad Florence verlost van den tyran, gelijk het drama van Alfred de Musset in

grootsche trekken verhaalt. Scoronconcolo was in een Provençaalsch stadje kappersjongen geweest; hij had in vele ledige uren met zwaarmoedigheid den mistral hooren fluiten en veel gezworven in de bouwvallen der arena, buiten het stadje gelegen, denkend met bewondering en heimwee aan de heroïsche spelen, die hier hadden plaats gehad. Hij was zich bewust van zijn behendigheid en kracht, hij had op jaarmarkt en kermis vele worstelaars gelegd, tallooze boksers verslagen. Hij toog op goed geluk naar Parijs, alwaar hij na velerlei wederwaardigheden de minnaar werd eener markiezin de Grimaldi, om eindelijk, vergezeld van Saleh met een zwaren buidel al dan niet verdiende penningen naar Amsterdam te vluchten, waar hij een school voor vechtkunst opende op de Prinsengracht nabij de Westermarkt. Saleh was een reusachtige neger, gehuld in een blauwen burnoes, gedekt door een blauwen tulband en als hij binnentrad, beschouwde Scoronconcolo hem met den rustigen, voldanen, koozenden blik, waarmede in de wildernis het eene roofdier het andere veerkrachtig en onhoorbaar met zwiependen staart naderen ziet. Scoroncon-

colo was van gemiddelde lengte, breedgeschouderd en getaand, hij had een laag voorhoofd, scherpe, wreede tanden, helwit blinkend, onder een gitten knevel, die krijgshaftig was opgedraaid. Zijn bewegingen waren langzaam, zijn trekken kalm, gelijk veelal bij heel sterke mannen en als hij glimlachte, dan was zijn glimlach onverhoedsch en kinderlijk als van een slapende, die uit een milden droom ontwaakt.

Tal van Amsterdamsche jongelieden beoefenden de mannelijke spelen, gelijk zij onder de kalme leiding van Saleh in de vechtzaal werden geleerd, terwijl Scoronconcolo gelijk Mars zelf rondging, met bliksemende oogen en donderende stem, de vechtende paren aanvurend met hoonlach en schrille kreten, alles voorgedragen met Provençaalsche radheid, een regenhoos, een hagelslag van Fransche klanken, waarvan de dikwerf snaaksche zin aan velen ontging. De vechtgenooten verbroederden zich al spoedig, afspraken volgden en des avonds vond men elkaar in den Sperwer, een nachtkroeg in het hart der oude stad, waar meiden dansten onder de rammelende begeleiding van een pianist, die overdag fotograaf was

en des zomers aan het Kalfje van aldaar toevende bezoekers haastige portretten maakte, die hij ter plaatse ontwikkelde en onderdanig aanbood. Het gezelschap werd al spoedig rumoerig, het meeste succes had natuurlijkerwijze Saleh, die gelijk een zwarte god troonde boven de verlepte meiden en beschonken lieden om hem heen. De meiden kregen dikwerf ruzie, want allen wilden hossen en wippen op de dijen van den geweldenaar, die altijd kalm bleef en zich nooit bedronk, zoomin als Scoronconcolo. En dikwijls bemerkte Hinne den vreedzamen blik, waarmede zij elkander als roofdieren van gelijke kracht beschouwden. Maar vooral wanneer de cowboys kwamen, zwol de drukte tot een tumult. Zij waren gekomen uit Amerika in de vroege lente en gaven drukbezochte voorstellingen in de uitgestrekte en verwilderde tuinen van een verlaten en vervallen landgoed, even buiten de kom der stad. Stieren werden met lazzo's gestrikt, kleine groene en roode ballons opgelaten en als zij hooger dan hooge kerktorens gestegen waren met feillooze zekerheid te bersten geschoten door de cowboys, die op hun snelle merries heen en weder galop-

peerden en de wilde paarden, ondanks de waanzinnigste bokkesprongen, vermochten niet de berijders af te werpen. Don Diego, uit den aard der zaak als cowboy gekleed en met de overigen Spaansch sprekend, sleet welhaast den ganschen dag in hun midden en was bij deze magere en gespierde jonge mannen, op wie drinkgelagen geen vat schenen te hebben, zeer gezien om zijn rijkunst en zijn mildheid. Ook Hinne verscheen des morgens dikwerf te paard in het wilde gebied en volgde gaarne knie aan knie met Don Diego den vliegende galop dezer kentauren, de oude renbaan om en om, die nauwelijks te herkennen was. Eens daagde Don Diego een der snelste hunner met Hinne tot een wedren uit, waarbij hijzelf en zijn vriend de uitheemsche merries zouden berijden, die sneller waren dan hun eigen dieren. De cowboy aanvaardde de uitdaging en gelijk een stormvraag stoof de groep tot driemaal toe de renbaan om, totdat onder de bijvalskreten der hoedenzwaaiende makkers de cowboy als eerste de eindpaal voorbyschoot, een hoofdlenge voor de beide andere neus aan neus volgende paarden. Dien avond genoten de winnaar, Don

Diego en Hinne rijkelijk spijs en drank in het Blauwe Hondje. Daarna begaven zij zich in luimige stemming naar de Sperwer.

Zoo sleet Hinne ook menigen zoelen en stillen lentedacht in deze omgeving, waar de dampkring door de walmen van tabak en sterke dranken, gemeen reukwerk en de uitwaseming der verhitte, onfrissche lichamen ten eenenmale verpest was.

Thuisgekomen baadde en reinigde hij zich zorgvuldig, zoodat Mevrouw Rode in haar slapelooze uren het zachte stroomen van het water hoorde. Hij las alvorens zich ter ruste te leggen enkele bladzijden, regelen uit een der boeken, die op zijn schrijftafel altijd binnen zijn bereik lagen en waarin hij dagelijks bladerde en bepeinsde de vraag, of inderdaad het hoogste inzicht zonder het goede leven onmogelijk was.

Hij staakte allengs zijn gangen naar de vechtsaal; de cowboys vertrokken en de stilte keerde weder in de verwilderde tuinen der verlaten heerlijkheid. Intusschen, naar gelang de lente vorderde en de zoelten en geuren der natuur hem prangender omgleden, voelde hij zich bijwijlen zoo gelukkig, dat een verwondering hem beving.

Wat beduidde een dergelijke gewaarwording van geluk, was zij een voorgevoelen van het gelukzalig leven, waartoe hij rijpte in de matelooze verborgenheid, die het beperkt verstand niet meer bestraalt? Hij doorzag glimlachend den zin van het Arcadisch avontuur, deze heidensche verzotheid, die afnam middelerwijl, den zin ook der felle sporten, die hij had gepleegd, van het nachtelijk kroegleven, waarvan hij walgde. Eens had hij gedroomd van velerlei meetkundige figuren, die elkaar verdrongen en immer wisselden; een figuur alleen was temidden dezer dwarreling stellig gebleven, scherp omljnd, een driehoek. Hij had de symboliek van dezen droom aanstonds begrepen, de driehoek was zijn liefde voor Maghen, de andere vervloeiende figuren waren de driften en luimen, waarvan zijn leven vol geweest was.

Eens volgde hij de trekvaart, op weg naar de zee. De zon brandde als in den zomer en blanke wolkgevaarten zeilden statig door de blauwe ruimte. Het gras der vruchtbare weilanden, die heinde en ver zich strekten, deinde af en toe met volle glanzen onder de lichte winden, die uit het Zuiden spelend

kwamen aangestreden. Het vee graasde wijd en zijd en bedrijvigheid heerschte om de welvarende hoeven; blanke en bruine zeilen gleden in de verte langzaam voorbij en aan de kim spiegelde menige torenspits het barnend zonlicht. Hij reed in gematigden draf en genoot het stralend schouwspel, hoevele malen genoten, als bij den eersten aanblik. Gaarne weliswaar volgde hij de eentonige slingerwegen der eindeloze heide en de gouddoervloeiende lommerlanen der eeuwenoude bosschen, hij herzag Holland's kalme schoonheid altijd met een liefde, waarin misschien het welgevallen herleefde, dat zijn voorvaderen vervulde, wanneer zij, behagelijk gezeten in luisterrijke karossen, hun machtige provincie bereisden.

Toen herinnerde hij zich opeens wat zijn moeder dien morgen aan het ontbijt verteld had over de beterschap van Tante Brigitta, haar zuster, die in een krankzinnigengesticht nabij Haarlem verpleegd werd, lijdend sedert haar jongemeisjesjaren aan vlagen van waanzin. Hinne had haar het laatst gezien eenige jaren geleden, toen zij, vergezeld van een verpleegster, haar zuster bezocht. Zij was toen reeds bijna vormloos

van zwaarlijvigheid, moeizaam slepend haar arme voeten, die door het dolen in de nauwe cel, wanneer de waanzin haar voortdreef, deerlijk gezwollen waren. Zij droeg een bril, waarvan het linkerglas vervangen was door een zwart plaatje, het oog bedekkend, dat zij met beide vuisten had blind geslagen in een der moorddadige razernijen, die zij, niet bij machte op slachtoffers te ontladen, tegen zich zelve keerde. Zij had heur haren uitgerukt en zoo groot was haar kracht in dergelijke matelooze oogenblikken, dat zes sterke mannen haar nauwelijks vermochten in bedwang te houden. En dikwerf, in het holle van den nacht thuis gekomen, had Hinne aan Tante Brigitta gedacht, wanneer hij deze opnieuw een prooi der vreeselijke ziekte wist en hij stelde zich voor, zooals zij gebonden lag in het kalmeerend bad, het arme brein bestookt door welke helsche visioenen. Nooit zoude hij den blik vergeten, waarmede zij eens gezegd had aan tafel, dat de hel nergens anders was dan hier op aarde. De waanzin duurde maanden, om eindelijk, uitgeput, allengs te wijken. En zoodra zij herstelde, hernam Tante Brigitta de vreedzame bezigheden, waarmede

zij de goede dagen haars levens vulde. Zij speelde piano, maakte handwerkjes, volgde het dagblad, las vooral sprookjes en kinderboeken, voerde een uitgebreide briefwisseling en hervatte den arbeid aan den Franschen roman, waarvan de heldin Louise heette. Maar de grootste vreugden waren de rijtoeren met verwanten in de omstreken bij zonnig weder. Ofwel de kleine reizen naar den Haag en Amsterdam, waar zij de gast was van lieve menschen, die haar met snoeperijen welhaast overlaadden en wedijverden in hartelijkheid. En des avonds, alvorens zich ter ruste te leggen, dankte zij God voor alle goede dingen, die zij ook dezen dag had mogen genieten en van de oneindige goedheid, waarmede het Hem behaagde, haar ziekte zoo lang reeds verre te houden.

Hij reed om Haarlem heen, zonnige landwegen volgend en zonnige dorpsstraten, waarin de geluiden weerklonken van het vreedzaam handwerk. Hij hoorde den smid in zijn smidse hameren en hij zag den timmerman schaven temidden zijner krullen. De dwaze hoenders met verschrikte kraaloogen en voorzichtigen tred pikten tusschen

de zware keien en witte duiven kwamen neergestreken en koerden behagelijk met kruivende halsveeren in de warmte der zon. Velden van tulpen, narcissen, hyacinthen vlamden telkens op in roode, gele, paarse kleuren. De villa's volgden elkaar; tuinders waren bezig om de fleurige perken en langs de verzorgde paden; bejaarde eigenaars wandelden voldaan en speurend rond en de frissche kreten van spelende kinderen overstemden gemakkelijk zijn eentonigen draf.

De duinen lagen voor hem. De zon brandde in zijn nek en glansde op de huid van den fraaien, kloeken goudvos, die hem reeds tal van malen alom door Holland's schoone warande had gedragen. Een frissche zeewind woei op de kammen der duinen, maar in de lage kommen broeide de warmte als in den zomer. Duinrozen waren ontloken en wiegden zich op de hoogten en langs de hellingen. Hij zag de bange konijnen weer met hun onhandige buitelingen, de dwaze langooren, waarvan de aanblik hem altijd met teederheid vervulde en hij zag een fazant, vlammend van rood en goud, gevolgd door een heir van vale kuikens, die zich verdrongen in zijn vorstelijk spoor.

Het beeld van Tante Brigitta week gaandeweg, het beeld van Maghen, de diepe en stille, herrees, en dravend duin op, duin af, de zee tegemoet, die hij eindelijk bij scherven tusschen de ruige toppen der duinen glanzen zag in Zuidelijke blauwte, voelde hij zijn stemming dieper en dieper worden. Hij toefde ten leste op een duintop, den afgrond van het strand onder zich, starend in de oneindigheid van blauwe zee en blauwen hemel. Toen, langzaam dalend en weldra in kalmen galop de branding volgend, diep en bijna snakkend ademhalend in de versche, zonnige, zilten lucht, besepte hij, dat hij eindelijk gereed was.

[III]

De jaren gingen voorbij en de aanblik der groote stad veranderde. Electriche trams loeiden nu door de asfaltstraten en langs de gedempte Burgwallen, waar indertijd de strompeldraf der oude knollen van omnibus en paardentram vermoeid weerklonken had.

Alleen in de buitenwijken, die allengs het naburig dorp dreigden te verslinden, rolden nog dergelijke ouderwetsche vehikelen, die den spot en de verwondering van den haastigen stedeling, aldaar verdwaald, gaande maakten. In plaats van de langzame, hotsende aapjes schoten nu snelle auto's met korte, felle of langgerekte, doordringende hoornstooten met plotseling schrikwekkend gedruisch van aangezette, slechtwerkende motoren in wolken benzinestank door de toenemende drukte der groote verkeerswegen. En erger dan vroeger, wanneer de zware sleeperskarren daverend voorbijrol-

den, sidderden nu de huizen onder het bolderen der vrachtauto's. Een barbaarsch bouwwerk was op het Damrak verrezen, dat deed denken aan de woonstee van een Gothisch koning en waarin de groote zwendel van het zakenleven zich voltrok en de stemmige harmonie der oude grachten werd al vaker verbroken door moderne bouwsels, die als doornen staken in de gramstorige of weemoedige oogen van menigen bejaarden en rechtgeaarden Amsterdammer. De diepe stilte, die des nachts op de grachten heerschte tot het grauwen of glanzen van den morgen, werd nu telkens verscheurd door de beestachtige en liederlijke kreten der sirenen, waarmee de auto's, de hoeken der dwarsstraten omzwaaiend, de sluimerende gracht opstevenden. Dikwerf ontstond op straat plotseling een opschudding, de menschen bleven staan, keken omhoog, wijzend nadrukkelijk en zenuwachtig met gestrekte vingers in de lucht; een vliegtuig heel hoog boven de stad, op breede wieken, dreef rustig voorbij. De fatsoenlijke taartjeswinkels, waarin vroeger eerwaardige dames, vergezeld van kinderen, bescheidenlijk wegdoeken, werden uitgebreid of vervangen door groote thee-

huizen, waarin al dan niet uitheemsche roodjassen, in een hoek onder palmen, op jammerhouten kwijnende wijzen vedelden.

Tien jaren waren Maghen en Hinne nu getrouwd. Zij hadden voor de geboorte van hun eerste kind veel gezworven, want verlangend was Hinne geweest zijn vrouw, die nooit het vaderland had verlaten, de schoonheid der aarde te doen aanschouwen. Zoo bevoeren zij de eenzame wateren der groote oceanen, den Nijl, den Ganges, en gezeten op ezelen en kameelen en kolossale olifanten, bezochten zij, door de brandende woestijnen en de tropische wildernis, moskeeën, pagoden en paleizen, waarvan de luister en de omvang ondanks het verval onwaarschijnlijk bleven. Daarna hadden zij vele jaren gesleten in Zwitserland en ten leste het ouderlijk huis betrokken, waarin de moeder alleen nu woonde, want Steven Harper was, gezeten aan zijn schrijftafel, door een beroerte plotseling getroffen, neergebliksemd temidden van zijn arbeid, toen Mr. Taco Hovijn het vertrek nauwelijks had verlaten.

Veel was in die tien jaar gebeurd. Don Diego was niet teruggekeerd van een der verre ritten, waarin hij, als cowboy gekleed,

de eenzaamheid van duin of heide naar alle hemelstreken doortoog. Visschers hadden een verwilderd paard gevangen, dat met zwaaiende stijgbeugels en ledig zadel door de duinen rende en de bestuurder van een schelpenkar, zijn eenzaam wagenspoor volgend, had den zonderling gevonden, gestrekt in de helm, tegen een delling; de revolver, waarmede hij zich door beide slapen had geschoten, lag naast hem. Mieren en torren aasden om en in de beide wonden en vliegen gonsden in het rond. Hij was geheel versteend, zijn ongesloten oogen staarden met blinde blikken in de grauwe ruimte; nog toonden zijn trekken de norsche, trieste uitdrukking, die hem tijdens zijn leven gemeenzaam was geweest.

Na dezen zelfmoord was Mevrouw Forweyne opnieuw zenuwziek geworden; zij had de grachtwoning verlaten, waarin zij toch alleen woonde, want eenzelviger nog dan vroeger was Don Diego geworden in de laatste jaren van zijn leven en Aline, haar dochter, zwierf in Duitschland en de Oostenrijksche landen van badplaats tot badplaats, bevangen in haar vreemde droomen en almede in vreemde avonturen. Gelijk haar

vader doolde zij gaarne alleen, schoon te voet, met haar sierlijken, statigen reeëngang en haar verdwaasde, droomzieke reeënoogen, over de Boheemsche heuvelen en door de wouden van den Taunus, tot verbazing dergenen, die haar uit Holland kenden en haar ontmoetten op deze eenzame dwaalgangen, waarin zij niemand herkende. Mevrouw Forweyne liet zich opnemen te Wiesbaden in de inrichting van een beroemden zenuwarts en weldra hoorden Maghen en Hinne niets meer van haar.

Eva's moeder stierf en na haar dood leidden vader en dochter een zwervend leven. Uit verre landen ontving Hinne af en toe een schrijven, waaruit de argeloosheid en aanminnigheid spraken, die hem zoo deerlijk hadden bekoord. Dan voelde hij zich vervuld van weemoed zijns ondanks en hij bepeinsde wederom het wonderlijk avontuur, dat in zijn wezen mystisch was geweest. Want geen twijfel kon het lijden, ten spot van alle stellingen des verstands, hun beider zielen hadden vertoefd in Arcadië; een openbaring was hun beider deel geweest, als wellicht geen sterveling ooit ervaren had. Eva stierf in den heeten Soedan

aan felle koortsen; zij was één en twintig jaar.

Immanuel Barnouw leefde zijn onwerkelijk leven verder, gehuld in zijn tabberd, gebogen over de vreemde karakters zijner Helleensche en Hebreeuwsche teksten, hetzij de zomer bloeide en geurde, hetzij des winters de vlokken den duiventil omstoven. Hij volbracht nog steeds gelijk een uitheemsche wichelaar den ritus der voeding, terwijl dezelfde stille glimlach zijn dorre trekken overtoog, wanneer de sierlijke en dierbare vogels klapwiekend kwamen neergestreken op zijn ivoorgelen schedel en zijn schrale schouders. Hij ging niet meer in lente en najaar wandelen gelijk hij vroeger deed, wanneer de zon met matige warmte de straten koesterde. Immanuel Barnouw vereenzaamde op zijn bevrozen en glanzende hoogten, vooral nu de bezoeken van den schoonzoon gaandeweg schaarscher waren geworden. Zij hadden elkaar ontmoet en begrepen in de ontkenning des levens; nu had zich Hinne van deze ontkenning afgewend en trad hij voor het verstorven aangezicht van dezen mensch als bevestiger des levens. Zoo doofde allengs de glans op het

voorhoofd van Immanuel Barnouw, naar gelang zijn bezoeken zich herhaalden.

Sytske Barnouw was stiller geworden na Maghen's huwelijk. Zij kon niet meer babbelen achter haar bergen verstelgoed, onder Maghen's oog, dat velerlei stemmingen spiegelde en dat voor Sytske al dieper, al milder was geworden, zonder dat Sytske zich hiervan ooit rekenschap had gegeven. Zij praatte nog wel hardop en in zichzelf, gelijk zij altoos had gedaan; maar zij werd deze gewoonte gaandeweg ontrouw en vaker zat zij met de handen in haar schoot, werkeloos voor haar verstelgoed te staren voor zich heen. Dikwijls ook weende zij stil en overvloedig, want eenzaam en bedroefd gevoelde zich Sytske na Maghen's vertrek. Eenzaamheid en droefenis, deze twee dingen, die Sytske nooit gekend had, waren haar nu geopenbaard.

Vier kinderen had Maghen in voorspoedige bevallingen ter wereld gebracht, twee knapen en twee meisjes. De knapen heetten Hinne en Steven, de meisjes Maghen en Hester. Zij waren allen bevallig en welgebouwd, met onbevangen blikken en lieflijken glimlach. Aan tafel zaten zij zwijgend

en rechtop en antwoordden allen met bescheiden stemmen, als Grootmoeder of een der ouders hen iets vroeg. Wanneer het gebeurde, dat Grootmoeder, verstrooid, een hunner een schotel reikte, waarvan zijzelve nog niet had genomen, dan wees het kind den schotel af met de woorden: - Na u, Groma.

Zij oefenden zich soms in de stijlvolle manieren van een vroeger tijdvak; de knapen zwierden fluweelen baretten, door zorgzame Grootmoeder voor dit doel vervaardigd, over den vloer, die in hun verbeelding in het stof der aarde was omgetooverd en de zusjes knakten haar statige buigingen neder en weken daarbij drie passen, gelijk het voegde. De knapen overigens waren vechtersbazen en wildebrassen, die vaak met blauwe oogen en gehavende kleeren van school kwamen. Voorts waren zij verzot op de natuur en haar velerlei gedierte en des zomers, wanneer het gezin toefde op het schoone landgoed nabij den IJsel, een onlangs geërfd bezit, togen zij vroeg op jacht in de bosschen en op de heide, in de kreken en de kolken van den omtrek; zij brachten egels en hagedissen, schoone kapellen en

zeldzame kevers mede en eens verschrikten zij, thuiskeerend, allen, want omkronkeld met ringslangen waren hun halzen en armen en alleen hun stralende, verhitte gezichten en de aanblik der onschuldige dieren stelden den toegesnelden vader gerust.

Maghen waakte over het viertal met onverpoosde aandacht, een aandacht echter, die nimmer voelbaar werd en zoo de kinderen een speelruimte overliet, waarin zij zich vrijelijk ontplooiën konden. Nochtans was Maghen streng, maar haar moederlijke liefde verzachtte deze gestrengheid en doordrong de argelooze kinderharten, zoodat zij altijd gehoorzaam en eerbiedig waren en zelfs de driftige naturen der knapen zwichtten voor haar zachte terechtwijzingen en vooral voor Vaders strengen blik.

Maghen's schoonheid was geenszins verwelkt; zij verzorgde haar lichaam na elke bevalling op velerhande doelmatige wijzen, het voorts buigzaam en krachtig houdend door massage en paardrijden. Zij nam toe in schoonheid, zij bloeide en rijpte als een bloem in de volheid van het zonnig voorjaar. Maar ondanks de genietingen dier eerste jaren vergat Hinne het zeldzaam ge-

voel niet, dat het wezen van zijn liefde voor Maghen bepaalde. Het gebeurde, dat een gezegde, een uitdrukking van zijn gezicht haar opeens verontrustte; dan kon haar stem onvast worden en dalen, gelijk de stem van een kind, dat met moeite zijn tranen weerhoudt en de uitdrukking van haar gezicht werd zoo hulpeloos, dat terstond de vreemde ontferming vaardig werd in de diepten van zijn hart.

De groote roman over Babylon was voleindigd; hij had in schoone hexameters de kalme vreugden van het echtelijk leven bezongen. Nu werkte hij sedert jaren aan den Griekschen roman van inkeer en zelfbepaling. Hij had zich in den beginne verwonderd over de traagheid, waarmede deze arbeid vorderde, maar hij had al spoedig de diepe reden hiervan doorgrond. Denkend aan den verren avond, toen hij huiswaarts gekeerd was van een oud grachtje, waar het naar bananen en citroenen rook, vroeg hij zich af, schoon zonder bekommerdheid, of deze roman verstoken zou blijven van de toppen, die hij, door het Booze aangevuurd en voortgejaagd, bereikt had. Maar verzadigd van wanorde was Hinne en hij genoot

de orde van het heelal, waarin hij nu leefde en waaruit de zuivere volmaaktheid alle eentonigheid bande, als op den eersten dag.

Zoo genoot Hinne het huwelijk en hij verbaasde zich menigmaal, dat zijn oude drang naar een avontuurlijk, zwerfziek bestaan zoo gemakkelijk was overwonnen of veeleer gedoofd. Hij gaf zich rekenschap dat, behalve de gulden, warme dampkring, waarin zijn leven nu gebaad was, ook zijn immer rijpende wasdom zijn aandeel had aan dit geluk. En wanneer hij, verpoozend van zijn arbeid in de oude werkkamer, waarin zijn geestelijk leven was ontbloeid, de zware olmen in den tuin overtoegen zag door den goudglans der dalende zon, herdacht hij menigmaal de wilde gebergten in Oostersche landen, die hij met bevreemding had zien verstillen in den gouden namiddag.